

135

135 ÉVES
A MADÁCH IMRE
GIMNÁZIUM

135 ÉVES A MADÁCH IMRE GIMNÁZIUM

Köszönetet mondok minden kollégámnak, jelenlegi és volt madáchos diáknak, akik munkájukkal hozzájárultak az évkönyv megszületéséhez.

Külön köszönet az évkönyv szerkesztőinek, Hadikné dr. Végh Katalinnak és Németh Andreának.

Továbbá Vigváriné Molnár Verának, Tátrai Tímeának, Dancs Istvánnak, Gadanez Évának, Juhász Erzsébetnek, Jurás Ágnesnek, Kun Ágnesnek, Majzik Andreának, Spéderné Négyesi Zsuzsannának és Szücsiné dr. Laczkó Eszternek, akik segítették a szerkesztők munkáját.

Köszönöm a VII. kerületi önkormányzatnak és Vattamány Zsolt polgármester úrnak, hogy anyagi segítséget nyújtottak a jubileumi rendezvényesorozat lebonyolításához, valamint az évkönyv megjelenéséhez.

MÉSZÁROS CSABA IGAZGATÓ

Felelős kiadó: Mészáros Csaba igazgató

Szerkesztette: Hadikné dr. Végh Katalin, Németh Andrea

Kiadja: VII. Kerületi Madách Imre Gimnázium, 2016.

1073 Budapest, Barcsay utca 5.

tel.: 352-00-28

E-mail: madach@mig.hu

weboldal: www.mig.hu

F and S Solutions Kft.

1157 Bp., Nyírpalota út 5. fszt. 2.

ISBN 978-963-12-6046-5

135

135 ÉVES
A MADÁCH IMRE
GIMNÁZIUM

BEKÖSZÖNTŐ

„Igazából két dolog jutott eszembe, amiért nagyon szerettem a Madách-ba járni. Egyrészt mert a Madách volt az utolsó olyan szerves közösség az életemben, amikor egy csoport – jelen esetben az osztály – összetartott, mindenki kiállt mindenkiért, és mindenki számíthatott mindenkire.

A másik dolog, amit mondtam is a Madách Színházban az ünnepségen, hogy amit a gimnáziumban megtanultam, azóta abból élek. Tehát olyan jó tanárok voltak, és olyan erősen verték belénk az anyagot, hogy utána jártam ugyan főiskolára és egyetemre is, de igazából ott a lexikális tudáson kívül semmit nem kellett már magamba szívni...”

Pachmann Péter, iskolánk volt diákja

Budapest első állami gimnáziuma, a VII. kerületi Madách Imre Gimnázium fennállásának 135. évfordulóját ünnepli ebben az évben. A kiadvány az elmúlt tíz év eredményeit és eseményeit öleli fel.

Évkönyvünket volt madáchos diákunk, Pachmann Péter gondolataival nyitjuk, amely idézet pontosan fejezi ki, mit jelentett – és mit jelent ma is – ez az iskola az emberré válás útján diákjaink ezreinek.

a szerkesztők

Az illusztrációt készítette: Nádas Regina

Madách Imre

NYÁRI NAP, TÉLI ÉJ

(részlet)

Nyári napnak ragyogó hevében
Nyugszik Andor, hűvös bükk alatt,
S elmerengve színes lombon által
Nézi a játszó sugárokat,

S ím megnépesül körötte a tér,
Jönek fürge, kised szellemek,
Hall zenét, hall suttogást a lombban
S táncot lát, melyben keringenek.

Rózsa kelyhében ring ott a tündér,
Itt szívárványt szó a gyp felett,
Mosolyogva bűv ez a sűrűbe,
Mert a másik pajkos csejt vetett.

Ott rovarszárny kiseded csolnakában
Szállnak által a légtengeren,
Itt a napsugár fényes szalagján
Lejtnek fel-le, függén, sebesen.

Harmatcseppben, mely virágon állt meg,
Mossa keblét picis kis leány,
Csipkés pókháló törülközője,
És ruhája tarka lepkeszárny.

A FELÍVELÉS ÉVTIZEDE (2006-2016)

– igazgatói beszámoló az iskola elmúlt tíz évéről

*G*imnáziumunk 125. éves jubileumára kiadott évkönyvében összefoglaltam iskolánk történetét 2006-ig. Akkor az utolsó fejezetnek „A XXI. század elején” címet adtam, amely értékitélet nélkül tükrözte az akkor már egy éve tartó létbizonytalanság végét.

„2005 szeptember végén ünnepeltük a teljes felújítás befejezését. Az ünnepség előtti hetek a Madách megszűnésének hírértől voltak viharosak. Minden médiumban megjelentünk. Így az ünnepség csendes demonstráció volt a létbizonytalanság ellen. A jelenlegi és volt madáchosok minden követ megmozgattak gimnáziumunk fennmaradásáért. 2006. július elsejétől a főváros lett iskolánk fenntartója. Győzött az Alma Materhez és a hagyományokhoz ragaszkodó madáchos közösség ereje.” Ezzel a gondolattal záródott a tanulmány.

Az iskolát megszüntetni akaró VII. kerület után relatívan jó helyzetbe kerültünk, mivel hat év után először élhettünk az önálló gazdálkodás előnyeivel. Már az első fővárosi fenntartású tanévben saját erőforrásból valósítottuk meg a beruházás befejezése után hiányzó teljes belsőépítészeti feladatok egy részét. Ilyen a színpad megépítése és a nézőtér székekkel való berendezése az aulában (következő évben hang- és fénytechnika), a rajzterem művészeti szaktanteremmé alakítása és a tantermekben a falvédők, a sportudvaron labdafogó háló, az irodákban és a díszteremben függönyök felszerelése. A következő tanévben (2007/08) valamennyi szaktanteremben már található projektor és számítógép. Lecseréltük az egyik informatikaterem elavult gépparkját. (A következő csere: 2016 januárjában). A hátsó kaput a tanév végén elektronikus úton is nyithatóvá tettük, ezzel megoldva az akadálymentes közlekedést. Elkészült a diákok által nagyon várt – és biztonsági szempontból is fontos – 13 éve megszünt iskolarádió újrabeépítése. 2008-ban megvásároltuk az első elektronikus táblát, melyet a biológia előadóban szereltünk fel. Három kisebb teremből osztálytermet alakítottunk ki, amelyben a 2008 szeptemberben induló 19. osztályunkat helyezük el (amely a Madách rendszerváltás utáni legmagasabb osztálylétszáma). Volt tehát fedezete az ésszerű fejlesztésnek és a minőségi munka elismerésének is.

A 2008-ban kirobbant gazdasági válság 2010-ben érezte hatását igazán komoly mértékben. Ennek következménye, hogy iskolánk működése bizonytalanra vált, sőt a minőségi munkának is megszűnt a fedezete. Egyharmadára csökkentek a béren kívüli juttatások (210 ezer forintról 72 ezerre – mára megszűnt). Hosszú idő után először nem tudtuk a minőségi munkát pedagógusnap juttalommal elismerni. Vissza kellett fognunk a túlórában ellátott tehetséggondozó és felzárkóztató csoportok működését. Így ez a tevékenység az előző tanévi 50%-ára csökkent. 2011-ben megszűnt iskolánk gazdasági önállósága, a 14 gimnáziumot felölelő Gimnáziumok Gazdasági Szervezetének tagja lettünk. Fel kellett számolni jól működő saját gazdasági irodánkat. (Sőt megszűnt az egyik igazgatóhelyettesi állás is. A gimnáziumnak az utóbbi 100 évben sosem volt egy igazgatóhelyettese).

A helyzet 2013. január 1-jével változott. Iskolánk is (újra) állami fenntartású (KLIK), de az épületet tulajdonosi jogon ismét az Erzsébetvárosi Önkormányzat működteti. Bár a technikai dolgozókat alkalmazó önkormányzati cégekkel nehezebb az együttműködés, mint korábban, de az Önkormányzat sokkal támogatóbb, mint bármikor. Így 2014-ben elkészült iskolánk tűzfalának több évtizede húzódo megújítása. A Neopaint Kft. azt az általunk kiválasztott képeslapot festette meg, amely az Erzsébet körút hozzánk legközelebb eső szakaszát ábrázolja a XIX-XX. század fordulóján. A ballagási ünnepségünket már az új tűzfal előtt rendezhettük, amelyen részt vett Vattamány Zsolt polgármester úr is (a képen jobbra), aki az ünnepséget megelőzően ünnepélyesen átadta a Jankovits Barnabás (a képen balra) vezetésével elkészült festményt. Diákjainknak és kollegáimnak is rendkívül tetszett a jól szervezett munka az állványozástól a befejezésig, amelyet sok felvétel örökített meg és az egyik fontos médiaszereplésünket biztosította.

Erzsébetváros Önkormányzata a 2015/16-os tanévben lecserélte mindkét informatikaterem 7-8 éves gépparkját vadonatúj számítógépekre (39 számítógép). Megoldotta tanáraink parkolási gondjait, így a 15-16 személygépkocsi már nem az iskolaudvart foglalja el. (Zavartalanul folyhat az udvari sporttevékenység). Ígéretet kaptunk öszre egy sportudvar kialakítására is.

Az Önkormányzat 2,8 millió Ft-tal támogatta a 135. jubileumi év programját és a most megjelent évkönyvet. Sőt mi több, pedagógusnapon köszöntötte tanárainkat és a nevelő-oktató munkát segítőket, és jelképes, fontos gesztussal jutalmat is adott.

Bár a külső feltételek 2010-től nehezebbé váltak, a tantestület ismét bizonyította, hogy ő az eredményesség, a nevelés, a hagyományok továbbvitelének egyedüli letéteményese. Ez a madáchos szellemiség igazi továbbvitel. Mindig a legnehezebb időszakokban mutatkoztak meg a tantestület igazi erényei.

Itt elsősorban a pedagógiai innovációra gondolok. 2006 szeptemberének első hetében – részben a „tanulás tanítása” új típusú tömbösített oktatása miatt – először próbáltunk ki olyan oktatási formát, amelyben két vagy több szaktanár tart egyszerre, együttműködve órát. A cél a tantárgyi integráció és az együttműködés modelljének bemutatása volt. Így kezdődött – a következő tanévtől novemberre kerülő – projekthét. A tanítás folyamatába beépültek olyan tevékenységek is, amelyek az egészségnevelést szolgálják (Országos Mentőszolgálat életmentő oktatása, a diétetika vagy a stresszoldási technikák bemutatása, a kábítószerhasználat megelőzése – például Zacher Gábor doktor úr segítségével). A projekthét lehetőséget ad a továbbtanulási stratégiák kidolgozására vagy az adekvát viselkedés szabályait gyakorlatban bemutató etikett elsajátítására (Kepes Ágnes).

2008 és 2010 között egy két éves iskolai Comenius multilaterális együttműködésben vettünk részt az Európai Unió „Egész életen át tanulás program”-ja keretében. A program 4 iskola részvételével zajlott: Lytchett Minster School (Anglia), IES Las Fuentesuelas, Jaen (Spanyolország), College Le Castillon (Franciaország) és a MIG Magyarországon. A projektet az angol iskola koordinálta, a munka nyelve az angol volt. A programok az iskolai oktatás teljes területét lefedték. Szinte minden munkaközösség részt vett a tevékenységek valamelyikében, valamint a diákönkormányzat is komoly segítséget jelentett. Céljaink között szerepelt diákjaink motiválása, nyelvi és IKT tudásának fejlesztése, a tapasztalatcsere, a jó módszerek megosztása egymással, és az európai kapcsolatok bővítése. A programok egy része tanórai keretben zajlott, másik része iskolai szintű volt. A Comenius honlap-felület hiánypótló volt, hiszen itt mutatkozik be iskolánk először angol (és más idegen) nyelven a külföldről idelátogatóknak. Volt – és azóta is van – „Versünnep”, versek sok nyelven, az iskola falán és felolvasva. Kiadtunk egy verseskötetet is, mely a négy ország diákjainak munkáit tartalmazza illusztrálva. A programban kiemelkedő munkát végzett Dancs István, Szabó János, Balogh Judit és a projektgazda Simovits Ágnes tanárnő.

Gimnáziumunk az ELTE partnereként 2007 decemberétől egyike volt azon oktatási intézményeknek, amelyek Európa hat országából egy közös (a tanárképzésről szóló) projektben vett részt az Európai Unió támogatásával (IGNATIUS – Comenius Többoldalú projekt). A cél a kezdő és a felkészítő tanárok együttműködési gyakorlatának fejlesztése volt. A projektet iskolánk részéről Majzik Andrea tanárnő vezette.

2009-től megvalósult a gazdasági és pénzügyi ismeretek bontott csoportos, modulrendszerű oktatása a végzős évfolyam társadalmi ismeretek tantárgyán belül. A Nemzeti Bank pályázatán nyert összegből jól működik a gazdasági szakkör. A Nemzeti Bank internetes Monetary versenyén a nyolcvan fővárosi iskola közül az első ötbe kerültünk.

2011-ben vezettük be a kínai nyelvet második idegen nyelvként a nyelvi előkészítő angolul már valamelyest tudó tanulóinak. A tantervet az ELTE Konfuciusz Intézete készítette. A nyelvet kínai anyanyelvű tanárok tanítják, magyar nyelvű tankönyv segítségével, a kínai állam finanszírozásában. A tanulók először 2016-ban nyelvvizsgát és érettségit is szerezhettek kínai (mandarin) nyelvből. Minden magasabb évfolyamú tanulónk járt már Kínában.

Folytattuk a mintegy 450 tanulót érintő „erdei iskola” programot, amelyik 2016-ban vált „nagykorúvá”. 1998 óta ez a nevelőtestület legnagyobb közös projektje, folyamatosan változik,

programja maga is egyre inkább a projektek irányába tolódott el. A legnépszerűbb helyünk Sátorlaújhegy – Várhegy, ahol négyszer voltunk.

2013-ban komoly lépést tettünk a tanulmányi színvonal emelésének irányába. Ettől az évtől kötelező minden felvételiző tanulónak haladó idegen nyelvből felvételi vizsgát tennie. (Addig másfél osztálynyi nyelvi elkészítő diák akár nyelvtudás nélkül is bekerülhetett a Madáchba). Tartva attól, hogy csökken a jelentkezők száma, új típusú nyíltnapot szerveztünk 4,5 feletti eredményt elérő nyolcadikos diákok számára. Egy decemberi szombaton tanáraink foglalkozást tartanak a diákok által választott 3-3 tantárgyból, fogadja őket Thália és a Madách Kórus. Az internetes regisztrációval meghirdetett 350 hely három-négy nap alatt megtelik. Szerencsére nem csökkent a jelentkezők száma (800-850 jelentkezési lap szokott érkezni).

Az innováción túl fontos szerepe van a minőség fejlesztésének és iskolánk partnereivel (első-sorban szülők, diákok) történő folyamatos kommunikációnak. A 2008/09-es tanévben történetek az elektronikus napló bevezetésének előkészületei. 2010-ben a fővárosban mi vezettük be elsőként

Tanév (év vége)	2004.	05.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
Nyelvvizsgák száma	182	247	272	235	174	217	292	252	273	288	362	360	396

élesben, magunk előtt hajtva a fejlesztőket. Az elektronikus napló sokkal nagyobb átláthatóságot biztosít munkákról mind a szülők, mind a diákok számára.

2008 volt az első év, amikor diákjaink értékelték tanáraikat. A tantestület által kidolgozott szempontrendszerhez a diákok korrekt módon álltak hozzá. Kikötötték, hogy a tanárokat csak tanórai teljesítményük alapján értékeli (mert ez a legfontosabb és csak ez összehasonlítható), illetve kezdeményezték az első mérés utáni módosítást, miszerint összevont szempont lett a szaktudás és annak átadása, mert csak ez utóbbit érzékelik a diákok. (Az első évben a szaktudás maximális, a motiváció pedig a legkisebb pontszámot érte el).

Az eredmények növekedése összefügg a diákok tanulmányi sikereinek növekedésével és a felmérések elégedettséget tükröznek.

Szempontok/Év		2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
1.	Tudását meggyőzően át tudja adni.	4,32	4,29	4,31	4,26	4,21	4,22	4,08	4,04
2.	Jól tud fegyelmet tartani.	4,18	4,08	4,10	4,03	4,03	4,02	3,92	3,71
3.	Láthatóan élvezettel, lelkesen tanít.	4,46	4,40	4,44	4,41	4,31	4,30	4,23	4,17
4.	Az órákra pontosan érkeznek, és pontosan fejezi be őket.	4,5	4,49	4,51	4,46	4,40	4,40	4,30	4,21
5.	Nyilvánvalóan készül az óráira.	4,59	4,53	4,57	4,57	4,51	4,51	4,45	4,33
6.	A rendelkezésre álló időt hasznos munkával tölti ki.	4,35	4,29	4,33	4,30	4,26	4,25	4,16	4,02
7.	Teljesíthető követelményeket támaszt.	4,55	4,50	4,53	4,49	4,43	4,40	4,23	4,18
8.	Ésszerű mennyiségű és jellegű házi feladatot ad.	4,69	4,58	4,61	4,63	4,57	4,56	4,50	4,38
9.	A számonkérésben igazságos és következetes.	4,53	4,48	4,51	4,46	4,39	4,36	4,19	4,07
10.	A dolgozatokat három héten belül kijavítja.	4,61	4,42	4,42	4,49	4,42	4,45	4,40	4,20
11.	Törekszik a korrekt tanár-diák kapcsolatra.	4,51	4,44	4,49	4,4	4,35	4,37	4,24	4,12
12.	Egyenlően kezeli a diákokat, nem kivételez.	4,46	4,39	4,44	4,43	4,33	4,34	4,17	4,07
13.	Kiszámítható, viselkedése nem a pillanatnyi hangulatától függ.	4,31	4,22	4,33	4,26	4,11	4,15	4,00	3,85
Az összes szempont alapján.		4,47	4,39	4,43	4,40	4,33	4,33	4,22	4,10

Osztály	Állami	%	Állami + költségtérítéses	%	Ebből I. helyre felvett	OKJ-s szakma	Nincs adat, nem tanul tovább	Gazdasági		Reál			Humán			
								Gazdasági, kereskedelem, vendéglátás, pénzügy	Műszaki, vegyész, közlekedési-, építészmérnök	TTK (biológia, földrajz)	Kerésszét, elelmiszerpar	Informatika, mérnökinformatika	Orvosi, egészségügy	Jog, igazgatás, nemzetközi kapcs., nemzetvédelem	Bölcsész, nyelvész, társ.tud., pszichológia, magyar, média	Pedagógia, óvónő, andragógia, gyógyiped.
MADÁCH 2010 (164)	103	63%	132	81%	34%	12%	7%	35	17	9	5	4	15	28	16	3
								27%	27%			46%				
MADÁCH 2011 (130)	83	63%	105	81%	58%	9%	10%	29	15	7	5	10	16	18	4	1
								28%	35%			37%				
MADÁCH 2012 (134)	72	54%	120	90%	85%	4%	6%	34	20	13	3	9	7	24	7	3
								28%	38%			34%				
MADÁCH 2013 (128)	62	48%	103	80%	57%	8%	12%	25	14	4	2	1	6	31	8	2
								27%	22%			51%				
MADÁCH 2014 (166)	86	52%	146	88%	65%	3%	9%	41	15	16	1	1	18	36	14	3
								28%	23%			49%				
MADÁCH 2015 (122)	69	57%	110	90%	65%	3%	7%	35	12	6	5	2	11	26	12	1
								32%	23%			45%				
MADÁCH 2016 (136)	87	64%	128	94%	66%	3%	3%	40	21	9	3	3	7	31	11	3
								31	28%			41%				

Ha összevetjük a tanulmányi eredmények és a nyelvvizsgák számának alakulását, akkor nem csoda, hogy az érettségi eredmények évfolyamátlag a Madách történetében a legmagasabb, aranykoszorús nagyságrendű: 4,71 (ötven kitűnő bizonyítvánnyal). Ezzel párhuzamosan a felvételi eredmények is csúcstot döntöttek, végzőseink 94%-át vették fel felsőoktatási intézménybe.

A 10. évfolyamos kompetenciamérés is a legmagasabb eredményt hozta. Szövegértésből már nincs szignifikánsan jobb gimnázium nálunk, matematikából is csak néhány. Külön büszkeséggel tölt el, hogy a jó eredmények mellett egyértelműen kimutatható a nevelőtestület teljesítményét dicséző magas hozzáadott érték.

Tanév	2005.	06.	07.	08.	09.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.
Arany-koszorúsok (%)	11,4	16,1	16	15,1	17,3	18,3	18,1	18,4	21,8	27,3	31,9	34,3
Kitűnők aránya (%)	2,0	4,5	3,5	4,3	4,5	5,6	5,3	3,8	6,4	8,6	9,3	11,8

Összességében megállapítható, hogy a 2015/16-os tanév – folyamatos fejlődésének eredményeképpen – a Madách Gimnázium legsikeresebb tanéve volt, így nem meglepő, hogy a középiskolák 100-as rangsorában a tavaly már a 16. helyet foglaltuk el. A felvételt segítette az, hogy sikerült innoválni, újítani, de alapjában megőriztük azokat az értékeket, amelyekre intézményünk fennállása óta a legbüszkébb: a madáchos tradíciókat.

MÉSZÁROS CSABA IGAZGATÓ

TŰZFAL

*N*ap mint nap látjuk, minden nap elmegyünk mellette, ő van a szemünk előtt, mikor bambulunk ki az iskola ablakán. Ő az, aki végignézi a vére menő méta-mérkőzéseket, aki látja az izzasztó kosármecceket, fárasztó testnevelésórákat és szoros focibajnokságokat. Mégsem ismerjük a történetét.

Pár évvel korábban a málló vakolat helyére egy 100 évvel ezelőtt készült budapesti utcaképet festettek, ami igen kalandos úton került fel a Madách udvarának falára. A történet akkor kezdődött, mikor egy pályázat kiírásakor felkeresték az igazgató urat a tűzfal lefestésével kapcsolatban. Első nekifutásra a pályázat kiírói egy világűrt ábrázoló képre gondoltak, aztán egy óriási madárra, de ezeket az ötleteket hamar elvetették. Ez után egy diákot kértek fel, hogy készítsen egy rajzot, ami díszítheti a hatalmas falat, de a rajz elkészítésére nem került sor.

Bárki adhatott ötleteket a megvalósításhoz, de Csepreghy Henrik tanár úr ragadta meg az alkalmat és álmodta meg a tűzfal mostani formáját. Neki jutott eszébe, hogy valami hagyományosat,

és mégis valami elképesztőt kéne készíteni. Az eredeti ötlete az volt, hogy a festmény olyan legyen, mintha a Blaha Lujza térről néznénk az iskolánk felé, mivel az olyan hatást keltene, mintha egy végtelen kör lenne a tér és a sulis között. A Blaha felől a sulit látjuk, a suliból pedig azt, ahonnan jöttünk. Az ezt ábrázoló képeslapot meg is rendelte Párizsból. Ezt az ötletet nem engedélyezték, mivel a cég már festett hasonló festményt erről. Természetesen ez nem okozott gondot Csepreghy tanár úrnak, ugyanis már rengeteg képet gyűjtött össze. Ekkor hirtelen, másodpercek leforgása alatt meglátta maga előtt a falon azt a képeslapot, amire egy svéd árverezőoldalon bukkant rá. A lap úgyszintén a Blahát ábrázolja, csak az irány változott. A tanári kar jelentős, csaknem háromnegyed része szavazott az előbb említett képre, szóval úgy nézett ki, megvan a megoldás. A képeslapra azonnal nagy összeggel licitált, hogy biztosan megszerezze. Azonban ezután lépett fel az első nehézség. A munkálatokat el kellett kezdeni, a festőállvány már fel volt állítva. De a lapra való licitálás még nem zárult le. Körbekérdezte a képeslapgyűjtő ismerőseit, de egy hasonló lapot sem talált a látottak között. Viszont pár napra rá az árverezés lezárult, és megszerezte a várva várt ritka, gyűjtői darabot. Na de a kép még Svédországban járt, a festésnek pedig várnia kellett, amíg meg nem érkezik a csomag a gimnáziumba. Ugyanis a kép csak digitálisan volt meg, és nem olyan jó minőségben, hogy egy pár centis lapot 20 méteresre lehessen nagyítani. Az eredeti képeslapra feszülten kellett várakozni, de

szerencsére egy londoni barátja segítségével épségben megérkezett a csomag Budapestre, szóval a festők neki is láthattak a munkálatoknak. Körülbelül 4 tonna vakolat és 300 liter festék felhasználásával el is készült az udvarunkon magasodó remekmű. Az átadására és az ünnepségre 2014 áprilisában került sor. A padlizsánszínű sáv az eredeti arányok megőrzése miatt került fel a két szélső oldalra. A pályázat ajánlata viszont nem fedezte a festmény alatti rész elkészítését. A tanár úr ötlete volt az is, hogy a színe egyezzen meg a képeslapon látható beton színével, így tökéletes térhatást kelt, egybeolvad, mintha az udvar folytatása lenne. Keveset hallhattunk arról is, hogy az eredeti kép kézzel volt kifestve, emiatt több hibát, festékcseppet, elfolyást, maszatot is tartalmaz. Az eredetiség megőrzése érdekében a festők a hibákkal együtt ábrázolták a falon is. Észrevehetünk többek között felesleges zöld pacákat, vagy találhatunk apróbb hibát a villamos körvonalánál.

Hogy hogy került a száz évvel ez előtt készült budapesti kép Svédországba? Az egy érdekes történet. 1912-ben egy magyar eszperantista szeretett volna más országoktól leveleket kapni, ezért küldött lapot egy svéd eszperantista szövetségnek. Ez az elküldött képeslap tekint ránk nap mint nap a tűzfalról. Furcsa, hogy az eredeti képeslap elején szerepel egy bélyeg, ami azért került oda, hogy a svéd a „levelezőtárs” láthasson magyar bélyeget is. Merült fel egy apró vita azzal kapcsolatban is, hogy a bélyeg legyen-e felfestve a falra, vagy sem. De a valóságosabb hatás érdekében nem jelenítették meg. A képeslap 100 évet töltött Svédországban, de a századforduló után mégis hazatalált, és méltó helyet kapott az iskolánk épületében.

KELEMEN BOGLÁRKA

BÍRÓ KRISZTA SZÍNМŰVÉSZNŐ ÜNNEPI BESZÉDE

– ELHANGZOTT A JUBILEUMI GÁLAMŰSORON
2016. MÁJUS 13-ÁN

(Igen, izgulok. Még ha ez hihetetlen is. Előadásból sok van, a Madách 135. éves gálájából csak egy.)

Székely István tanár úr, -becenevén a Papa- küldött nekem egy verset körülbelül egy hónapja, levélben. Ő írta. Kertész Imre halálára, aki szintén madáchos volt, akár csak a Papa.

Levelezünk. Fogjuk azt a szálát, amit az iskola kerített körénk, és, amit sosem akarunk elengedni.

A Papa, amikor én itt diák voltam, egy intézmény volt.

A pipás tanár. Az a fura. Így emlegették. Én pedig imádtam. Meg még sokan.

A viszonyunk úgy kezdődött, hogy az anyámtól örökölt farmernadrágban besétáltam a Thália Stúdió felvételijére, a Díszterembe, elsőként. Hatdioptriás szemüvegben, jankó necctrikóban. Mint egy reménytelen papagáj. Avval a magabiztossággal, hogy én ugyanis színész nő leszek. Ezt közöltem is, rátartian és elég hangosan. A Papa pedig szörcsögtetett egyet az üres pipáján, és azt mondta, fogadjunk, hogy nem vesznek fel elsőre a Színművésztire. Mondtam, fogadjunk. Én tizennégy voltam, ő negyven és ötven között lehetett. És, mibe fogadjunk? – kérdezte ő. Egy Feketeerdő-tortában. Egy egészben? – így ő. Mondtam, persze. Egy tizenhat szeletesben. Kezet fognunk, a Madarász Éva elvágta. Kedélyes ellenszenvvel néztünk egymásra.

Az ellenszenv nagyon gyorsan szövetséggé és szeretetté változott. Ha hülye voltam, ha rosszul feleltem, ha elhanyagoltam valami fontosat, akkor is szövetség volt és szeretet. Biztató, szabadon engedő, előre vivő. És láttam, hogy ebben az iskolában nem csak a Papa ilyen. Gyakorlatilag nem akadt olyan tanárom, aki ne ismert volna el bárkit, ha az illető jó volt valamiben, még akkor is, ha ez nem az ő tantárgya volt.

Az igazi szabadságot itt tanultam. A mások tudásának becsülését.

Azért állok itt, mert köszönetet kell mondanom. Ez a köszönet nem nehéz, nem mussz, nagyon jó. Nagyon jó harminc év elteltével is tartozni valahová. Illetve nem csak úgy, valahová, hanem éppen ide. És öröm, hogy a gyerekek ide jár. Állítólag ő is örül. Nem szoktunk hazudni egymásnak, tehát elhiszem, hogy ő is örül.

Ja, egyébként a tortát megnyertem. 1988 nyarán, amikor felvettek a Színművésztire. Papa felszelte és szétoztotta a tatai diákszínjátszó táborban. Igaz, nem Feketeerdő volt. Azt nem tartott a cukrárszda. Hanem Oroszkrém. De így is finom volt. Máig érzem a vanília illatát.

Isten áldja ezt az iskolát, remélem, lesz még alkalom ünnepelni, hogy olyan, amilyen.

KÉPZELT RIPORT IMRÉVEL

Van valaki az iskolában, aki mindent lát. Vagy legalábbis sokat. Például minket: diákokat és tanárokat. És nem melleleg: az ő nevét viseli a gimnázium...

– **Hogy érzi magát az iskolában?**

– Jól. Szeretek a diákok közt lenni, kellemes ez a nyüzsgés. Magántanulóként (az is régen voltam már) nem volt lehetőségem arra, hogy részt vegyek egy iskola életében, pedig biztosan élveztem volna. Most egész nap azzal töltöm az időt, hogy figyelek. Az ember sokat lát és hall így. Senki sem ugyanaz, mindenki változik, állandóan, és ettől lesz színes egy gimnázium. Napközben mindig történik valami, az élet nem áll meg egy pillanatra sem. Csak éjszaka van csend, mikor üresek a termek és a folyosók, meg persze nyáron. Hosszú dolog a nyár...

– **Szerintem sokan akadnak, akik nem osztják az ön véleményét, miszerint hosszú a nyár és a szünet is. Mi a véleménye a diákokról?**

– Folyton sietnek. Nem egyszerű megállni, ha tudjuk, hogy meg kell felelnünk az elvárásoknak és teljesíteni kell kötelességünket, pedig megéri. Megéri, nehogy elszalasszuk az éveket, amiket aztán sose lehet visszahozni. Én már ráérek csendben szemlélni, na de én meghaltam, és különben sem vagyok fiatal. Élni kell a lehetőségekkel, meg kell kapaszkodni bennük. Rengeteg élmény, tapasztalat, érzés csúszik ki a kezünk közül, ha nem fogjuk meg. Márpedig a diákok nagyon tudnak élni, ha akarnak, hiszen belőlük még hiányzik a fásultság és a megszokás rémsége.

– **Visszahúzó emberként szokták jellemezni. Mit gondol, mennyiben befolyásolta volna, ha mondjuk, itt végzi a tanulmányait?**

– Talán kevésbé lettem volna zárkózott. Az embert egy közösségben tudják igazán olyan hatások érni, amik egyszerre segítik és nehezítik az útját. Van, ami előremozdít, van, ami visszalök, de nincs egy helyben toporgás. Kedvelem ennek a gimnáziumnak a szellemiségét. Ha történetesen ide jártam volna, lehet, hogy végül *Az ember komédiáját* írom meg. Sose lehet tudni...

– **Milyen érzés arra gondolni, hogy tananyag lett?**

– Nem az a különös, hogy tanítanak, ezt már megszoktam, hanem az, amikor egy-egy diák magyarórára megy be, és rólam beszél. No meg a Tragédiáról, és arról, hogyan is gondoltam én ezt. Meg úgy egyáltalán, mert ő ebből dolgozatot ír, vagy felel. Érdekes, hogyan értelmezik, mi a véleményük, még akkor is, ha nem mindig zárnak a szívükbe mint tanulnivalót, újabb nyűgöt.

– **Ön miben tud segíteni a diákoknak?**

– Ha minden kötél szakad, simogassák meg a bajszomat. Megvéd a feleléstől. A rugdosást azonban nem szeretem.

– **A Tragédia fontos kérdést boncolgat. Ön szerint van-e célja az emberi létnek?**

Tudtam, hogy nem fog válaszolni. Nem beszél túl sokat, de van véleménye a világról, és nem tesz pikírt megjegyzéseket másokra. Úgy érzem, szívesen meghallgat bárkit. Szerintem van célja az emberi létnek, és az az érzésem, hogy szerinte is.

ANTAL-BACSÓ BORBÁLA

A MADÁCH – SZÁMOKBAN

Az iskola kapujához érve rögtön megcsodálhatjuk a 4 mozaikot a főhomlokzaton, amelyek két műsát és két szibillát ábrázolnak. Belépve az iskolába az első helyiségek egyike, amelybe betérhetünk, az iskola könyvtára, ahol olvashatunk, tanulhatunk, információt gyűjthetünk vagy akár kikölcsönözhetünk egyet a könyvtár **26280** dokumentuma közül. Továbbmenve biztosan találkozunk a Madách egyik tanulóival, és néha még új arcokat is láthatunk, hisz nehéz mind a **629** tanulóra emlékezni. Amennyiben a reggeli órákban járunk itt, az iskola folyosóin feltétlenül keresnünk kell egy villanykapcsolót, ami nem nehéz feladat, hiszen **278** található belőle az intézményben. Ezek után felfelé, illetve lefelé is vehetjük az irányt, de egy biztos: pár lépcsőfokot meg kell másznunk az összesen **234**-ből. Ha lefelé indulunk, megnézhetjük a **3** tornaterem egyikét, vagy akár játszhatunk a **6** kosárpalánk közül valamelyikkel. Kilépve a tornateremből, az udvaron találjuk magunkat, ahol megcsodálhatjuk a tűzfalat és talán egy métázó osztállyal is találkozhatunk, akik nagy erőfeszítések árán próbálják megvédeni az autókat az esetleges károktól. Visszatérvén az épületbe körbesétálunk a Madách **135** éves folyosóin, és megtekintjük mind a **109** tablót, amelyek a régi diákok emlékeit őrzik. Benyitván egybe a **116** ajtó közül, nagy valószínűséggel a **20** madáchos osztály egyikét találjuk, amint éppen szünetüket töltik. Tovább indulva a növényekkel szegélyezett folyosón összesen **13** porral oltót számolhatunk és akár az iskola egyik technikai dolgozóival is összefuthatunk a **19**-ből, aki éppen a **114** növény egyikét locsolja vagy egy elromlott számítógépet szerel. Egyszer csak megszólal a csengő, amit az iskola minden szegletében hallani lehet, mivel **30** is van belőle. Az iskola **58** tanárából többeket látunk, amint éppen a megfelelő osztályba sietnek, hogy időben el tudják kezdeni a tanítást. Miután minden elcsendesedett, és az utolsó madáchos is bement a terembe, kinézünk a **2** üvegfal egyikén, és eltűnődünk ennek az **1** iskolának a szépségén.

CZÁR EMILIA

A „LEGMADÁCHOSABB” PILLANATOK

Az iskola 130 éves lett. Volt nagy banzáj, Madách Színház meg minden, csupa nevetés és kacagás, régi diákok és új diákok vegyesen... No, de azért mégsem minden. Tény és való, ha valami nagyon madáchos, akkor egy 130 éves évforduló kétségtelenül az. Én mégis arra voltam kíváncsi, hogy kinek mi volt a személyes, saját „legmadáchosabb” pillanata. Ezért aztán a folyosókat járva megkérdeztem néhány szembejövőt, és nézzenek oda: jobbnál jobb emlékek kerültek felszínre!

TANÁROK MONDTÁK

Mészáros Csaba Igazgató úr:

Mielőtt én ide kerültem (1993), már öt éve tanítottam egy teljesen modern középiskolában (nagy közösségi terek, nyelvi labor, galériás könyvtár, a Duna-parton kiépített sportlétesítmény). Itt egy teljesen lepusztult épület fogadott (málló falak, a lépcsőházban leváló olajlábazat, nem volt se a pince, se a tetőtér kiépítve, és persze nem volt üvegfal és teraszok sem). Ugyanakkor a tablókából és az egész épületből áradt a múlt, a lépcsőn gitározó és éneklő fiatalok ültek. Akkoriban – úgy emlékszem – lényegesen kevesebb iskolai szintű szervezett program volt. Talán az első élmény, amikor azt éreztem, milyen jó, hogy a Madáchhoz tartozom, a kamarakórus-verseny volt. Korábban el sem tudtam képzelni, hogy egész osztályok álljanak ki énekelni. (Ahol tanítottam, az ének-zene még tantárgy sem volt.) Az egészen lehetett érezni, hogy rendkívül lelkesek, nincs benne kényszer. A másik a Vágvölgyi-földrajzverseny. Tele volt a díszterem. Voltak osztályok, ahonnan több csapat is indult. Mindenki jól akarta magát érezni. És persze az elmaradhatatlan gólyatábor, ami akkoriban mindig augusztus végén volt a Bükkben, Nagyvisnyón. Volt madáchosok szervezték rendkívül profin és lelkesen. Sok tanár jött le, nagy beszélgetések, lelki ráhangolódás az új tanévre... Talán ezek a legfontosabbak az első évből, utána már aktívabban próbáltam magam is alakítani az eseményeket, és ezzel véglegesen a Madáchhoz kötődtem.

Vigváriné Molnár Vera és Kálmán Éva igazgatóhelyettesek:

A legkedvesebb madáchos pillanat? Az iskola felújítása után az ünnepi átadása, mely egybeesett az iskola bezárása elleni tiltakozással. Az ünnepségen felhangzott a „Miénk itt a tér...” kezdetű Presser-nóta, amely alatt az ünneplőbe öltözött diákok levették a matrózbúzt, alatta a színes madáchos pólók voltak, és szólt a zene... Felemelő pillanat volt. Persze az is, hogy hány volt tanítvány állt az iskola mellé, híresek és „hétköznapi” emberek, tiltakozva az iskola tervezett bezárása ellen.

Tolvaj László tanár úr:

Válasszak egyet? Elég nehéz így hirtelen... Az erdei iskolák, azok nagyon jók. Mikor iskolán kívül tudok (illetve tudunk, a fizikásokkal) mutatni nektek valamit. Ilyenkor ez más, mint egy órán, ahol aggódni „kell” a dolgozatok, rossz jegyek miatt, mert ezekben a táborokban egészen másként látjátok a fizikát. A tavalyi ballonos bemutató is nagyon jól sikerült, jó volt látni az ámuló arcokat. A másik, számomra rendkívül kedves élmény a 2005-ös erdei iskola kísérlete, amin láncreakciót szemléltettünk több ezer egérfogóval és pingponglabdával. Nagyon látványosra sikerült!

Tátrai Tímea tanárnő:

Egyértelműen a diákszínpadok vetélkedője! Főleg az aulában töltött délutánok, azok mindig sokkal családiasabbak és nagyon szórakoztatóak. Ilyenkor a legösszetartóbbak az osztályok és a legüresebbek is!

DIÁKOK MONDTÁK

Én minden egyes pillanatban nagyon madáchosnak érzem magam.

•••

Nekem az volt, hogy múlt hét pénteken hajnali fél kettő fele a Csirkefalóban vettem egy szendvicset, és kijött egy körszakállas gyerek, aki ott volt GT-ben. Ránéztem és mondtam, hogy „MADÁCH!” Meg rock jel, vagy valami... Rámnézett, és ő is visszaordított, hogy „MADÁCH!” És egyikünk se ismerte szerintem a másikat, még a nevünket se tudtuk, meg nem is mondtuk, hogy „Csá, Béla, meg: szevasz, meg: mi van?”, csak annyit mondtunk, hogy „MADÁCH!!!” Ez olyan igazi madáchos élmény volt.

•••

A gólyafogadások tipikusan nagyon „madáchos” pillanatok, szerintem. Amikor reggel keresztülmegyek a Blaha Lujza téren, akkor úgy érzem, büszke vagyok arra, hogy madáchos vagyok. Főleg, mikor beérek a suliba, olyankor felsóhajtok. Meg ha egy szakközépiskolában vagyok, akkor is büszkének érzem magam, mert a Madách egy jó sulis.

•••

Igazság szerint sok ilyen pillanat volt, de főleg a 135. éves évforduló, amikor sok híres ember jelent meg az ünnepségen. Olyanok, akiket eddig is ismertem, és felnézek rájuk. Jó érzés, hogy tulajdonképpen ugyanazt a padot koptatták, amit most én is, és büszkeség tölt el, hogy én most ugyanoda járhatok, ahová ők.

•••

Szeretem, amikor a Madách Színházba megyünk. A diákszínpadok vetélkedője is jó, meg az ünnepségek is.

•••

Én még csak kilencedikes vagyok, úgyhogy nem volt túl sok ilyen, de az évnyitó eléggé tetszett. Jó érzés, hogy ide kerültem.

•••

Nekem több madáchos pillanatom is volt, főleg az osztállyal kapcsolatban. Például a kamarakórusok versenyén, amikor egy óra alatt megtanultuk a szabadon választott művet (pont egy órával a fellépés előtt). Jó volt, amikor ott álltunk és énekeltünk, és nem zavart senkit sem az, hogy két perccel előtte azt se tudtuk, mi lesz ebből az egészből. Összehoztunk egy helyezést.

•••

Amikor az első osztálykiránduláson lebuktunk, akkor nagyon összekovácsolódtott a banda. Ez eléggé madáchos szerintem.

•••

A tavalyi erdei iskola. A mi osztályunkból nem volt ott mindenki (a fél csapat hiányzott), de még így is úgy voltam vele, hogy „ez nagyon jó”.

SZILÁDI HAJNA
Az írás 2011-ben készült

MIT JELENT MADÁCHOSNAK LENNI

*Elhangzott a Madách Színházban 2016. május 13-án megtartott gálaműsoron
az iskolában tanított idegen nyelveken*

Nekem a Madách: a barátok, a nevetés, a nulladikelső óra, a limitkávé, a tudás, a lyukasóra, a neoreneszánsz boltívek mozaikjai, a lemenő napfény, a körút ősszel, télen és tavasszal, de leginkább az emberek, és az, hogy itt önmagam lehetek.

BREDÁR BORA

ANGOL

For me Madách is friends, laughter, early morning double lessons, Limit coffee, knowledge, a free lesson, the mosaics of the Neo-Renaissance arches, the light of the setting sun, the boulevard in autumn, winter and spring, but mainly the people and the fact that here I can be myself.

FRANCIA

Pour moi, le Madách, c'est des amis, du rire, des doubles cours à 7 heures et demie, du café au café « Limit », du savoir, des heures creuses, les mosaïques sous les arcs néo-renaissance, les rayons du soleil qui se couche, le boulevard en automne, en hiver et au printemps, mais surtout les gens, et qu'ici, je peux être moi-même.

LATIN

Madách (res diversissimas) mihi (significat): amici, risus, hora prima et pristina, coffea de popina Limit, scientia, hora vacata, abaci arcuum de aetate artis renascentis, lumen solis cadentis, circuitus in autumnno, in hieme et in vere, sed potissime homines et id, quod hic egomet esse possum.

SPANYOL

Para mí el Madách significa los siguientes: los amigos; la risa; la ceraprimera clase; el cafélimit; los conocimientos; la clase libre; los mosaicos de arcos neorenacentistas; la luz del sol poniente; la avenida en otoño, en invierno y en primavera; pero sobre todo, la gente y que aquí puedo ser YO MISMO.

NÉMET

Für mich bedeutet das Gymnasium Madách – Freunde, Lachen, die ersten Stunden, das Limit-Cafe, das Wissen, die ausgefallenen Stunden, die Mosaiken der Gewölb Bögen im Neorenaissance-Stil, das untergehende Licht der Sonne, die Ringstraße im Herbst, im Winter und im Frühling, aber am meisten die Menschen und dass ich hier ich selbst sein kann.

OLASZ

Per me il liceo Madách significa gli amici, la risate, la prima lezione con quella della prima, il caffè del bar Limit, il sapere, l'ora buca, i mosaici degli archi neorinascimentali, la luce del tramonto, il Corso d'autunno, d'inverno e in primavera, ma soprattutto la gente e che qui posso essere me stessa.

OROSZ

Мадач – это для меня друзья, смех, нулевой и первый уроки, кофе в кафе Лимит, знание, окно между уроками, лучи солнца на мозаиках неоренесанского свода, бульвар осенью, зимой, весной и летом, но прежде всего люди, и то, что здесь могу быть самим собой.

KÍNAI

对我来说Madách是：朋友们，笑声，第一节，Limit咖啡，知识，自由活动，新文艺复兴马赛克拱门，日落，春天，秋天，冬天的街道，特别是人。在这儿我是真的自己。

ISKOLÁNK VOLT IGAZGATÓINAK ÜNNEPI BESZÉDE

ELHANGZOTT A MADÁCH SZÍNHÁZBAN 2016. MÁJUS 13-ÁN
MEGTARTOTT GÁLAMŰSORON

VÉGHELYI JÓZSEF

**TISZTELT VENDÉGEINK! KEDVES RÉGI ÉS MAI DIÁKOK!
TISZTELT TANÁRTÁRSAIM!**

Örömmel köszöntöm a 135 éves Madách Imre Gimnáziumot, szeretett Alma Materünket. Bár a 135 év folyamán a kor parancsa egy-két alkalommal a szellemétől idegen buktatókba sodorta, mégis híven teljesítette társadalmi rendeltetését, kulturális küldetését, az ifjúság felkészítését a jövőre.

52 évvel ezelőtt kerültem ebbe a nagy tekintélyű iskolába azzal a feladattal, hogy a Madách – sok ok miatt akkor éppen megromlott – hírét, nevét mihamarabb állítsuk vissza méltó helyére.

Az induló új, másfél évtizeden át sikeresnek bizonyult iskolareformra támaszkodva, a megújuló tanári karral, a tanulni akaró fiatalokkal, az áldozatkész szülőkkel és a társadalmi szervezetekkel összefogva sikerült célt érünk.

A Madách újból rangos iskola lett. Azóta sokat és sokszor fordult a világ, és a változások mindenfajta szele érintette az iskolát is. A mi iskolánk mindeközben ma is őrzi minden szép és nemes értékét, eredményeit.

Mindez igazolja azt, hogy a Madách bölcs, derűs és humánus szellemisége elevenen él.

Gratulálok az évforduló alkalmából a búcsúzó nótával: *Semper sint in flore!* – Virulj mindig!

VARGA JÁNOSNÉ

TISZTELT ÜNNEPLŐ KÖZÖNSÉG! KEDVES BARÁTAIM!

1984-1994 között voltam az iskola igazgatója. A váltás számomra drámainak tűnt: augusztus elsejével kezdtem volna, de igazgató úr egy júniusi napon azt mondta, hogy a leendő elsősközös szülői értekezletét ma már tartsam meg én. Ott álltam egy farmerszoknyában, blúzocskában, az öltönyös, nyakkendőes tekintélyes férfi helyett, 20 év után egy nő...

Az első években még a régi mederben folyt a munka. Megalakítottuk lelkes volt és akkori madáchosokkal a Baráti Kört a Hazafias Népfront égisze alatt, aztán bekövetkezett a rendszerváltás, a Hazafias Népfront megszűnt. A szabadság káosza vett körül minket. A polgármester MDF-es, az alpolgármester SZDSZ-es, az oktatás felelőse szocialista párti volt. Nem volt elég nyelvtanár, de lehetett önállóan gazdálkodni, az iskola jövőjét tervezni.

10 év után leköszöntem az igazgatásról, de szerettem volna még tanítani. Az iskolaigazgató csak néhány órában taníthat, hiányzott a tanári munka, mert az volt számomra a legfontosabb. 32 évig tanítottam és tanultam a Madáchban.

A Madách volt az én egyetemem, ott váltam tanárrá, hiszen az csak a tanítványokkal együtt lehetséges. 17 éve nem tanítok már, csak tanulok.

Most már vékonyodik, foszlik az a kötél, ami visszahúz, halványodnak az emlékek, felejtődnek a régi, kedves diákok nevei, de az információrobbanás korában élünk, és a Facebookon jelentkeznek régi diákok, hogy az ismeretséget megerősítsék. Néha bizony kutakodnom kell az emlékek, képek között, hogy a ritkuló hajú, testes, éppen hegyre kapaszkodó férfiban felismerjem a régi, kedves tanítványt. De nagyon boldoggá tesznek ezek a megkeresések. Van egy állhatatos jelentkező, idős, bajszos úr, aki folyamatosan kéri, hogy jelöljem meg ismerősként. Feledékeny az öregúr, hiszen ő – Madách Imre – már nagyon régi ismerősöm.

Követem és olvasom a Madách Imre Gimnázium honlapját, Facebook-oldalait.

Örömmel tapasztalom, hogy színes és gazdag a diákélet, hogy ápoljátok és továbbvizitek azokat a hagyományokat, amiket mi kezdtünk el. Az is kitűnik az eredményekből, hogy a tanulásban is sikeresek vagytok. A történelem hagyományok halmaza: egyéni, családi, nemzeti és globális hagyományoké. Vannak közöttük olyanok, amelyeket meg kell ismerni, de meg kell tagadni. Vannak, amiket meg kell szívlelni, de nem kell ünnepelni, és vannak olyanok, amiket folytatni, erősíteni és ápolni, ünnepelni kell.

A Madách Imre Gimnázium hagyományai tiszteletreméltóak: a 135 év során és a mi időnkben is a rend és humánus, az emberi értékek tisztelete határozta meg a benne folyó munkát. Őrizzétek és folytassátok ezt! Jubilate! Ünnepeljétek!

Szeretném, ha a költő sorai rám is vonatkoznának: „Ifjú szívekben élek, s mindig tovább...”

DR. LEIBINGER JÁNOSNÉ

TISZTELT VENDÉGEK! KEDVES ÜNNEPLŐ KÖZÖSSÉG!

Mit üzenhet a múlt a jövőnek általam?

Harminc éven át madáchos voltam: diák, tanár, osztályfőnök, igazgatóhelyettes, igazgató. Ez idő alatt lettem háromszoros édesanya is. Ezer szál – öröm és leküzdött nehézség – köt az iskolához, a madáchosok közösségéhez. Azóta is megdobogtatja a szívemet, ha munkájukban és magánéletükben örömmel szolgáló egykori tanítványaimmal találkozom, vagy egy-egy régi tanítványom kiemelkedő sikeréről a médiából értesülök, akár egy helyettes államtitkárról, vagy világbajnok sportolóról, művészlől, vagy híres TV-riporterről van szó.

Mindig örömet találtam és találok ma is a munkámban, a családomban, abban, ha valakinek segítségére lehetek. És hálás vagyok, amikor én kapok másoktól segítséget.

Mit üzenek a mai madáchosoknak? Azt, amit egykori tanárom a ballagáskor nekünk mondott útravalóul: Kívánom, találják meg azt a Valakit és azt a Valamit, akiért és amiért érdemes élni!

Boldog születésnapot egykori iskolám!

Isten éltesse a madáchosokat!

AKIKRE BÜSZKÉK VAGYUNK

(OKTV-helyezettjeink az elmúlt tíz évben)

2005.

Vanicsek Orsolya, orosz nyelv – 15. helyezés

2006.

Gremesperger Anna, orosz nyelv – 10. helyezés
Gulyás Mihály Balázs, történelem – 12. helyezés
Udvaros Eszter, olasz nyelv – 22. helyezés
Dallos Annamária, filozófia – 25. helyezés

2007.

Bacsikai Anita, orosz nyelv – 3. helyezés
Dobszay Zsófia, magyar nyelv – 8. helyezés
Török Péter, orosz nyelv – 9. helyezés
Mattusich Márton, történelem – 11. helyezés

2008.

Török Péter, orosz nyelv – 5. helyezés
Juhász Levente, német nyelv – 16. helyezés
Benkő Júlia, spanyol nyelv – 30. helyezés

2009.

Lotfi Szófia, francia nyelv – 2. helyezés
Eichner Hanna, mozgóképkultúra és médiaismeret – 4. helyezés
Saliga Viktória, olasz nyelv – 9. helyezés
Bán Andrea Adél, spanyol nyelv – 11. helyezés
Hunor Anita, francia nyelv – 16. helyezés
Györi Anna, földrajz – 35. helyezés

2010.

Kricsfalusy Zsuzsa, olasz nyelv – 8. helyezés
Zalán Sarolta, mozgóképkultúra és médiaismeret – 9. helyezés
Szilágyi Balázs, orosz nyelv – 10. helyezés

Martinov Dóra, orosz nyelv – 12. helyezés
Költő Nóra, magyar irodalom – 22. helyezés
Mandják Géza, spanyol nyelv – 25. helyezés

2011.

Antal-Bacsó Borbála, dráma – 3. helyezés
Bíró Fanni, francia nyelv – 7. helyezés
Nebehaj Balázs, orosz nyelv – 7. helyezés
Martinov Dóra, orosz nyelv – 9. helyezés
Antal-Bacsó Borbála, magyar irodalom – 13. helyezés
Békési Ditta, olasz nyelv – 25. helyezés

2012.

Nebehaj Balázs, orosz nyelv – 3. helyezés
Hont Attila, informatika – 9. helyezés
Varga Nóra, orosz nyelv – 10. helyezés
Bráder Edina, magyar nyelv – 11. helyezés
Lajgúth Sophia, francia nyelv – 19. helyezés
Tóth Anna, dráma – 20. helyezés
Floch Viktória, olasz nyelv – 25. helyezés
Bráder Edina, irodalom – 26. helyezés
Maixner Júlia, német nyelv – 27. helyezés
Pavelkó Imre, latin nyelv – 27. helyezés
Forintos Eszter, francia nyelv – 28. helyezés

2013.

Hont Attila, informatika – 9. helyezés
Dénes Kata, orosz nyelv – 13. helyezés
Cseke Balázs, irodalom – 14. helyezés
László Petra, nyelvtan – 15. helyezés
Ábrányi Vanda, spanyol nyelv – 23. helyezés
Ivánsci Alexandra, spanyol nyelv – 27. helyezés

2014.

Stempler Dávid, spanyol nyelv – 27. helyezés

2015.

Eppinger Dániel, spanyol nyelv – 12. helyezés
Bánházi Katinka, angol nyelv – 22. helyezés
Bartha Petra, olasz nyelv – 28. helyezés

DÍJAZOTT TANÁRAINK AZ ELMÚLT ÖT ÉVBEN

HADIKNÉ DR. VÉGH KATALIN:
Bonis bona – A Nemzet
Tehetségeiért-díj, 2013.

MÉSZÁROS CSABA:
Németh László-díj,
2013.

NÉMETH PÉTER:
Erzsébetváros sportjáért-díj,
2016.

TOLVAJ LÁSZLÓ:
MesterM-díj,
2014.

VAJDA ÉVA:
Digitális pedagógus-díj,
2014.

DIÁKÉLET

A Madách Imre Gimnáziumban a diákok számára szervezett tanításon kívüli programok az iskola története során igen nagy jelentőséggel bírtak és bírnak továbbra is.

Egyes események minden évben megrendezésre kerülnek, míg például Madách Olimpiára négyévente kerül sor. A tanulók körében jelentős népszerűségnek örvendő rendezvények nagyban erősítik az iskola összetartozását, és lehetőséget adnak arra, hogy mindenki megcsillogtassa a maga tehetségét.

Minden madáchos első nagy élménye, amely az iskolához kapcsolódik, a gólyatábor. Az első tanévet megelőző nyáron a leendő kilencedikesek idősebb diákok társaságában Balassagyarmatra utaznak, ahol számos csapatépítő tevékenységben vesznek részt; az évfolyam diákjai csapatokra bontva küzdenek egymással. 2015-ben a népszerű sorozat, a Trónok harca egyes házait képviselve vetélkedtek, míg a tanulmányaikat 2016-ban megkezdők a Csillagok háborúja világában játszódó események részesei lesznek. Nem maradhat el a rengeteg fekvőtámasz és a gólyatánc sem, amely – a hatalmas számú sorozatos ismétlés következtében – egy életre kitörölhetetlenül beleég a gólyák emlékezetébe. Az itt megszerzett élmények még hosszú idő múltán is nevetésre, boldog nosztalgizásra adnak okot.

Évről évre nagy izgalommal tölti el az intézményt a diákszínpadok vetélkedője. A nívós eseményen minden osztálynak egy előre meghatározott téma alapján kell rövid előadást készítenie. Az idei tanévben a feladat igen nagy kihívás elé állította az osztályokat: Molière valamely drámájából kiindulva kellett létrehozunk egy darabot. A verseny rendkívül magas színvonalon folyt, feldolgozásra került többek között a Tartuffe, a Képzelt beteg és a Tudós nők is. Januárban a Madách Színházban került sor a verseny döntőjére, ahol a zsűri munkájában a színházi és filmvilág olyan kiemelkedő alakjai vettek részt mint Ficza István vagy Tímár Péter. A vetélkedő győzteséül végül a 11. c osztály került ki a Tudós nőknön alapuló bravúros darabjával.

Azon diákok, akik nem, vagy nem kizárólag színészkedésben érzik tehetségesnek magukat, az idei erdei iskola keretein belül esélyt kaptak, hogy megcsillogtassák, miben kiemelkedők. A 2013 után először megrendezett Ki mit tud?-on 15 produkciónak lehettünk szemtanúi. A számos zenés előadáson kívül helyet kapott szavalat, slam poetry és modern tánc is. A tanárokból, illetve egy diákból álló zsűri Saifi Claudiát (11. d) és Richter Tamást (10. d) választotta győztesül, akik egy musicalrészletet adtak elő.

Az idei évben ünnepelte a gimnázium fennállásának 135. évfordulóját. A jubileumi évhez kapcsolódóan nagyszabású gálára került sor a Madách Színházban, május 13-án. A színvonalas program pontjai közül nehéz néhányat kiemelni, de mindenképp emlékezetesek maradnak a volt igazgatók által elmondott beszédek, Gálvölgyi János és Petike Áron (11. a) néhány perces bohózata vagy a tornamutatványok, amelyeket a testnevelésben kiemelkedők adtak elő. Az évfordulóra készült polók azóta minden hű madáchos ruhatárának alapidarabjává váltak.

Az idei évet azonban nem csak a jubileum tette külön emlékezetessé. Az olimpiai években megrendezett Madách Olimpia további izgalmakra adott okot. A diákok számos sportágban, többek között asztaliteniszen, labdarúgásban, kosárlabdában, talajtornában, atlétikában, úszásban, aerobikban, birkózásban és röplabdában mérhették össze tudásukat. A versenyek során nem

egyszer megható pillanatoknak lehettünk szemtanúi: a futóverseny egyik számában például a mezőnyt vezető két induló kéz a kézben futott be a célba. A rendezvényt sorozatot egy akrobatikus elemekből álló látványos műsor zárta.

Az iskola két legnagyobb szakköre, a Thália Stúdió és az iskolai énekkar is eredményes évet zárt. A Thália Stúdió az iskolán kívül a Nemzeti Színházban (Madách Imre: Az ember tragédiája, VII. szín) állt színpadra, és a Gólem Színházban, a színház stúdiósaival közösen vitte színpadra Dancs István Oszálytalálkozó c. darabját. A gimnázium kórusa többek között az Állatkertben és a Rózsák terei Szent Erzsébet-plébániatemplomban lépett fel.

A fentiekben egy kis ízelítőt próbáltam adni mindabból, amit az iskolától a tanórákon kívül kapunk. A madáchos identitást, összetartást, életérzést minden ilyen rendezvény tovább erősíti, minden ilyen alkalommal jobban otthon érezzük magunkat az iskolában. Ezek azok az események, amiktől a Madách nemcsak egy iskola lesz, hanem a mi iskolánk.

SÜKÖSD-KÓSA MARCELL

A MAMÉSZ MEGALAKULÁSÁRÓL

A MAMÉSZ feladatának az iskolai események, programok digitális formában való rögzítését és megosztását tekinti.

Az ötlet még 2015 októberében fogalmazódott meg bennünk Spasic Mátéval egy belvárosi kávézgatás közben. Nagy lelkesedéssel láttunk hozzá a tervezéshez, egyeztetnünk kellett igazgató úrral és az osztályfőnökünkkel, Talyigás Anikó tanárnővel, majd rá pár hétre már hirdetni kezdtük frissen alakult szakkörünket. Az első gyűlés után – amelyre, nagy meglepetésünkre, igen sokan eljöttek – rögtön beindult a dolog. A közeledő programokat mindig előre bejelentettük, a tagok pedig jelent-

kezhettek a fotózásra. Az elkészült fotók többszörös válogatás után kerültek ki a Facebook oldalunkra, ahol bárki megtekintheti őket. Visszajelzések az elejétől kezdve érkeztek, és mint kiderült, már jó ideje volt igény egy hasonló fotós csoportra, akik megörökítik a Madách eseményeit. Az évet büszkén zárhattuk, ugyanis iskolánk lehetőséget adott a képek kiállítására, ezzel is összegezve a MAMÉSZ-osok egész évi munkáját.

ALMÁSI DORKA

A FIZIKA MINDENKIÉ 2.0

„A fizika mindenkié 2.0” rendezvény nyilvánvalóvá tette, hogy humán elitgimnáziumban is nagyon hálás feladat lehet a természettudományok oktatása. A fizika és a kémia népszerűsítésére a „hands-on, minds-on” módszertan alapelvei mentén Fülöp Csilla fizika szakos és Magyaréné Malatinszky Beáta kémia szakos kolléganők megálmodtak és kiviteleztek egy projektet a „Tűz és Víz” témakörében.

A tanulók nagy létszámban jelentkeztek a programra, így a tervezett egyszeri alkalom helyett négy foglalkozás megrendezésére is szükség volt.

A kísérleti bemutatón meggyújtottunk egy kockacukrot, H₂O-val gyújtottuk meg a gyufát, éghetetlennek bizonyult a zsebkendő, vízzel tartottunk meg papírlapot, lángnyelv tört ki a tenyerünkől, eltérítettünk vízsugarat, és lesüllyesztettünk egy Cartesius bűvárt. Röviden ismertettük a kísérletek magyarázatát is. A foglalkozás második részében az érdeklődők Cartesius bűvárt készíthettek diáktársaik segítségével, és lángoló tenyérrel fotózhatták egymást. A közös élményre a diákok által készített poszterek is emlékeztettek.

A programban 167 fő vett részt. Külön öröm, hogy több kollégánk is segítette a munkát ötleteivel vagy részt vett egy foglalkozáson. Kiemeljük Barossné Németh Ildikó kémia szakos és Tolvaj László fizika szakos kollégáink munkáját.

Így lett „A fizika (és a kémia) mindenkié” a budapesti Madách Imre Gimnáziumban, 2016-ban.

FÜLÖP CSILLA TANÁRNŐ

A LEVEGŐ ÉS A HORDÓ

A levegőt hajlamosak vagyunk levegőnek nézni, pedig nagyobb tiszteletet érdemelne. Nézzünk csak néhány tény! Élelem nélkül hetekig is kibírjuk, víz nélkül is kihúzhatjuk egy-két napig, de levegő nélkül...?

Ebben a kategóriában a világrekordot a német Tom Sietas tartja 10 perc 14 másodperccel. 1903-ban a Wright fivérek saját készítésű gépe közel egy percig volt a levegőben, és 279 métert tett meg. A repülés az áramló levegőben fellépő nyomáskülönbség miatt lehetséges. Egy átlagos magyar autózvezető kb. 200 ezer forintot költ évente a léglélenállás leküzdésére. Egy új bolygó felfedezésekor a légkör léte a legfontosabb kérdések egyike. Evangalista Torricelli itáliai fizikus és matematikus a XVII. században a levegővel kapcsolatban jelentős eredményt ért el. Sikerült hosszabb ideig a vákuumot fenntartania. Méréséből kiderül, hogy a légkör tengerszinten négyzetméterenként kb. egy tíz tonnás test súlyának megfelelő erőt fejt ki.

Egy 120 literes acélhordót nem szoktunk levegőnek nézni. Tömege üresen kb. 10 kg, falvastagsága 1 mm, olajjal töltve ma kb. 40 dollár. A gazdagság és a hatalom egyik jelképe. A Föld napi olajfogyasztása kb. 80-90 millió hordó. De meddig még?

Erdei iskola Fonyódligeten, 2009 júniusában. Alkonyodik. A parton madáchosok gyülekeznek a tűz körül. Ilyenkor szoktak a diákok romantikus dalokat énekelni. De most valami más következik. Meccs lesz, de nem szokványos. Levegő a vashordó ellen. Vajon ki nyer? Két „őrült” fizikatanár tüsténkedik a tűz körül. A hordót a tűz fölé teszik. Az egyik még rak egy kevés száraz fát a tűzre, eközben a másik egy kevés vizet tölt a hordóba. Feszült várakozás. Most mi lesz? A víz már forr, a hordó nyílásán már áramlik ki a gőz, kérlelhetetlenül hajtva ki a levegőt a hordó belsejéből. A két őrült még elbúcsúzik a diákoktól, ki tudja, mi történik? Persze ők tudják jól. Az egyik most rácsavarja a hordó kupakját a zárónyílásra. Veszélyes pillanat mert a hordó belsejében ott a 100 fokos gőz, a hordó alatt pedig még lángol a fa. Jöhet a hűtés. Hideg vízzel locsolják a hordó oldalát. A hordóban lévő gőz lehül és lecsapódik. Most nincs a hordóban se gőz se levegő, csak egy kevés víz a hordó alján. A külső levegő támadásba lendül, 15 tonna súly nehezedik a hordóra kívülről és belülről ennek nem áll ellent semmi. Tompa puffanás, majd még egy... és a kegyelemdőfés! A karcsúsítás befejeződött, a hordó összeroppant. Üdvrivalgás, taps. Tetszett a meccs a népek. Ez az este a fizika szép pillanata volt. A jegyzőkönyvbe a következő került: Levegő – vashordó 3:0, Fonyódliget 300 néző, vezette: Korom Pál, Tolvaj László.

TOLVAJ LÁSZLÓ TANÁR ÚR

A TITKOS ÉRTELMŰ RÓZSA

SECRET ROSES

A zenekarról Nagy Orsolyával, az együttes vezetőjével beszélgettem.

– **Miért alakult a zenekar?**

– Tavaly megkeresett Csepreghy Henrik tanár úr (akinek köszönettel tartozunk) és egy diák, hogy mit szólnék ahhoz, ha néhányan összeállnánk zenélni, és az angol esten eljátszanánk néhány ír kocsmadalt. Én örültem neki, el is kezdtük szervezni a zenekart. Végül – kisebb-nagyobb nehézségek árán – sikerült összehozni az együttest. Csak egyszeri alkalomra alakultunk, azóta mégis több fellépésen vagyunk túl. A legviccesebb az egészben az, hogy azon az angol esten végül nem is játszottunk, az idei volt az első. Kezdetben nem is azokkal a számokkal léptünk fel, amivel a tanár úr megkeresett minket, azokat csak idén kezdtük el játszani. Ilyen például a *Whiskey In The Jar*.

– **Hogy nézett ki a kezdeti felállítás? Történt azóta esetleg változás?**

– Történetek változások, nem is kicsik. Amikor nemrég az angol nap plakátját nézegettem, amin még a legelső képünk van, észrevettem, hogy az eredeti tagoknak körülbelül csak a fele van ma is az együttesben. A jelenlegi felállítás szerint van női (*Stana Szandi*) illetve férfi (*Vermes Ádám*) énekesünk, fuvolásunk (*Czanik Dorka*), dobosunk (*Laczkó Bende*), gitárosunk (*Medgyes Bogi*), szólóhegedűsünk (*Lajgút Sophi*), hegedűsünk (*Patkós Gabi*), csellistánk (*Villányi Oli*), zongoristánk (*Iványi Réka*), én pedig brácsázom.

– **Miért pont a Secret Roses névre esett a választás? Kinek az ötlete volt?**

– William Yeats *The Secret Rose* című verse ihletett meg minket. A fellépésünk miatt gyorsan kellett valamit választanunk, így Csepreghy tanár úr ajánlásával emellett döntöttünk.

– **Milyen gyakran és hol próbáltok?**

– Általában hetente egyszer próbálunk, csütörtök délután. Ha egy közelgő fellépésre készülünk, akkor hétfőn, illetve néha szombaton is összeülünk gyakorolni. A próba általában másfél órán keresztül tart, és természetesen mindenképpen olyan teremben kell próbálnunk, ahol van zongora is. Így a választás általában a díszteremre esik.

– **Mesélnél egy kicsit az ír zenéről?**

– Három műfajt emelnék ki, amelyeket mi is játszunk. Az egyik a jig, amelynek három kategóriája van. A single jig és a double jig 6/8-os, a slip jig pedig 9/8-os tánczene. A hegedű játssza a szólót, a többi hangszer pedig kísér. Az előbbi mellett nagy szerepe van még a doboknak is. Ilyen dal például a *Morrison's Jig* vagy az *Irish Washerwoman*. A másik műfaj a reel, amely 4/4-es, azaz dupla löktetésű tánczene. Legújabb feldolgozásunk, a *Wedding Reel* ilyen stílusú. A harmadik műfaj, amelyet még játszunk, a hornpipe. Ilyen a *King of the faries*.

Vannak ezen kívül balladák is, könnyebb zenés darabok (*Lovely Rose, Molly Malone*). Eleinte csak ilyeneket dolgoztunk fel, a jig és a reel számok nemrég kerültek a repertoárba. A kocsmadaloknál nagy szerepe van a férfi énekesnek, hiszen nélküle nem szólalnának meg a darabok úgy, ahogy kell. Ilyen szám a *Whiskey In The Jar* is.

– **Milyen rendezvényeken léptetek fel eddig?**

– Főleg iskolai rendezvényeken. Ott voltunk a Madách Szemlén, a hosszú focin, az angol napon, és játszottunk már a HUF-fal közös délutánon is. Voltak külsős fellépéseink is: legelőször az ELTE BTK-n volt egy rendezvény, ahol az ír követ előadást tartott. Előtte mi fogadtuk őt, és játszottunk neki. Itt ismerkedtünk meg a magyarországi ír nagykövettel, Martin Greene-el, akinek nagyon megtetszettünk. Még az énekesünk ír kiejtését is megdicsérte. Ezután St. Patrick's Day alkalmából az ír nagykövetség tartott egy zártkörű ünnepséget a Nemzeti Galériában, ahol diplomaták előtt játszhattunk. Ez nagy megtiszteltetésként ért bennünket.

– **Milyen célokat tűztetek ki, mit szeretnétek elérni?**

– Tervbe vettük már egy CD készítését, amire előreláthatólag hamar sor kerül. Szeretnénk minél több külsős fellépésen részt venni, és természetesen a madáchos rendezvényeken is jelen lenni. Zenei szinten a következő lépcsőfok az lenne, ha fejből játszánánk már a számokat, illetve nem egy előre megadott zenét adnánk elő, hanem úgy játszánánk, ahogyan éppen akkor jólesik. Tehát szeretnénk majd improvizációt tanulni, de ez még, azt hiszem, egy kicsit távolabbi jövő.

BÁNHIDI BETTINA

Az interjú 2009-ben készült.

SZÍNHÁZ AZ EGÉSZ VILÁG...

(...legalább néhány hónapig a Madách Imre Gimnáziumban; gondolatok a diákszínházról és az Örkény Színházzal kialakult kapcsolatunkról)

„Minden komoly játékot, a színházat is szigorú szabályokkal érdemes játszani. Azokat betartva végtelen a szabadságod.”

Mácsai Pál

***S**a tíz madáchost véletlenszerűen megkérdezzük, soroljon fel három olyan dolgot, amiért érdemes a Madáchba járni, a színházba járás és a diákszínházról és az Örkény Színházzal kialakult kapcsolatunkról)*

Iskolánk nagy hagyományokkal rendelkezik a színházzal, színjátszással kapcsolatban: elég csak az 1954-es legendás Madách Az ember tragédiája előadásra gondolni, a hosszú évekig sikeresen működő irodalmi-drámai tagozatra, ahol neves drámapedagógusok oktattak; számtalan, híres diákunkra, akik jelentős szerepet töltenek be a film, a színház és a média világában, a Thália Stúdió kiemelkedő darabjaira, valamint az egész iskolát lázba hozó diákszínházról és az Örkény Színházzal kialakult kapcsolatunkról.

Igen, színházat csinálunk, a szó legnemesebb értelmében: olyan előadásokat készítünk, Shakespeare, Arany, Madách... kapcsán, amelyek végül nemcsak nekünk, hanem rólunk is szólnak. Irodalmi szövegekkel ismerkedünk olyan mélységben, amelyre az óra keretei között nincs lehetőség;

órákig vitatkozunk egy-egy mű értelmezésén; végigpróbáljuk és kóstolgatjuk a színházi dialógus minden elemét és eszköztárát a rendezéstől, színészi játéktól dramaturgi munkától egész a jelmez- és díszletkészítésig. Közben százszor összeveszünk és kibékülünk, és észre sem vesszük, hogy egész más közösséggé váltunk a darab elkészülte után, mint korábban voltunk...

A fesztivál döntőjének rangját nagyban emeli, hogy az utóbbi öt évben csaknem minden alkalommal megtisztelt minket jelenlétével Mácsai Pál, az Örkény Színház színész-igazgatója, Kosuth- és Jászai-díjas érdemes művész. A döntőbe jutott osztályok a színpad mögött, a többiek a nézőtérén lélegzetvisszafojtva hallgatják kimerítő elemzéseit, mindenkit megrendít az a komolyság, ahogy amatőr színjátszóink munkáját elemzi, egészen „szakmabelinek”, beavatottnak érezzük tőle magunkat, akár bírál, akár dicsér.

Személyének köszönhetően igen jó kapcsolat alakult ki az Örkény Színházzal, valamint a színház más dolgozóival is. Vendégeskedett már nálunk Neudold Júlia, az IRAM vezetője (amelyben több madáchos diák is dolgozott már), a rendezők közül Bagossy László, a színészek közül egykori madáchos diákunk, Bíró Kriszta, valamint Polgár Csaba, Takács Dóra Diána és Ficza István is.

A szoros kötődést jól jelzi, hogy a VII. kerület által finanszírozott, a Minden gyermek jusson el színházba program keretein belül immár második éve jut el szinte minden madáchos a színház valamelyik előadására.

2015-ben Mácsai Pál elnyerte az Erzsébetváros Díszpolgára-díjat, és az ezzel járó pénzjutalmat iskolánknak ajánlotta fel színházzal kapcsolatos tevékenységünk támogatására. Az összeget (egy kulturális műsor belépőjegyeiből befolyó összeggel kiegészítve) az aula felújítására szeretnénk fordítani.

Manapság mindenütt a kultúra és a színház alkonyáról divat beszélni. Igen, az igényes darabokat játszó színházak számos problémával küszködnek. De ha a madáchos színházba járók tömegeire gondolunk (Majzik Andrea tanárnő áldozatos szervezői munkájának köszönhetően), nincs okunk aggodalomra: talán kinevelődik közülük a színházba járó eljövendő közönség, akik megértették, hogy színház nélkül (ahogy irodalom és művészetek nélkül) lehet élni, csak nem érdemes.

HADIKNÉ DR. VÉGH KATALIN, A MAGYAR MUNKAKÖZÖSSÉG VEZETŐJE

SZÍNHÁZ AZ EGÉSZ MADÁCH...

***S**a tíz éve nem volt évkönyvünk – tény –, akkor most azt kellene visszanyomozni, mi történt, mit tettünk az elmúlt évtizedben.*

Erre Hollywoodban négy évados sorozattervet szoktak írni, nekem is van rá néhány karakterem.

Úgy emlékszem, akkoriban mást akartunk, mint addig. /Darab, műsor, darab, műsor.../ A Thália új rendszerű képzésében a frissen érkezettek – és a régiek – az első félévben tematikus fejlesztésben vettek részt: a beszédtechnikától a színészmesterségen át a színpadi mozgásig és improvizációig. A foglalkozásokat Karsai Veronika, Dancs István, Bencze Balázs és Kányási Csaba vezette. Talán

Jelenet Dancs István Kamaszok című darabjából

sosem volt addig és azóta olyan termékeny műhelymunka az Aulában. Azután jöttek a darabok. Végelátható sorban.

Minden más lett. Szinte. És persze a műsorok is. Március 15-ikék, melyek mind ki akarták forogni sarkaiból a dögunalmasan ünneplő világot, aztán vagy sikerült, vagy nem. /Vagy sikerült – de ez elfogult vélemény. Illetve tessék jobbat csinálni. Hússzor./ Meg október 23-i csendes katarzisos az Aula-óvóhelyen. Játstottunk többször Kolozsváron, és mi voltunk azok, akik a modern történelem első március 15-i ünnepségét megtarthattuk egy erdélyi magyar iskolában – ami történelmileg Románia, és ahol ez a nap nem nemzeti ünnep, csak a magyarság szívében.. Felemelő volt, van és lesz.

Azóta tudjuk, Shakespeare után szabadon, hogy világ az egész színház.

DANCS ISTVÁN TANÁR ÚR

A THÁLIA ELMÚLT ÉVE

A 2015-2016-os tanévben sokszor és sokféleképpen mutathattuk meg magunkat.

Rendhagyó módon ősszel jelentkezünk egész estés előadással. Pontosabban Az Előadással. Mert-hogy ez volt a címe. Kollégium, szerelem, a vidéki és a városi élet közti különbségek is terítékre kerültek. A nevetés és a megrázó pillanatok pompás egyveleget alkottak a három bemutatón.

Az Előadás után folytattuk a munkát, elbúcsúztunk néhány régebbi tagtól, és összekovácsolódtunk új reménységeinkkel.

A Nemzeti Színházban minden évben rendeznek egy Ádámok és Évák éjszakája nevű programot. Ebben a tanévben mi is meghívást kaptunk, és Az ember tragédiája Konstantinápolyban játszódó, 7. színét vittük színpadra. Alaposan felforgattuk a szerepeket, és a jelenetet bolondok házában zajló, hétköznapi eseményként mutattuk be. Koppantak az állak és zengett a taps. Élményt kaptunk, és élményt adtunk.

Mit jelent ma március 15. egy diáknak? Pozitív és negatív válaszokat is megmutattunk a Madách Színházban. Eljártunk a gondolattal, hogy mi lenne, ha nem ünnepelehetnénk többet. Döbönt és szívszorító csöndek kísérték végig az előadást. Idén is gondolkodásra készítettünk mindenkit az ünnep alkalmából.

Januárban közös munkába kezdtünk a Gólem Színház stúdiósaival, és egy közös előadást hoztunk létre, Osztyalatalálkozót. A darabot áprilisban és május végén láthatták a nézők a Jurányi utcában. A művet Dancs István írta. Két idősik, a remények, a kísértő múlt, és az évtizedeken átívelő összefonódások is megjelentek a fanyar humorú, szórakoztató darabban.

A három előadásra pótszékeket kellett betenni, hogy minden néző részese lehessen az élménynek. Mert az volt. Nekik is és a játszóársaknak is.

Az iskola 135. évfordulóján ismét színre léptünk, ismét a Madách színházban. A Tabló című darabban a pantomim elemek bevetése mellett híres madáchosok megelevenedő fényképei, és mostani diákok beszéltek arról, hogy mit jelent madáchosnak lenni.

Előadásokban és szorgos hétköznapiakban gazdag évet zárt a Thália Stúdió. Szeptemberben a függöny újra felgördül.

KÁNYÁSI CSABA

Ádámok és Évák éjszakája a Nemzetiben

AZ ÉNEKKAR ELMÚLT TÍZ ÉVE

A 2006/2007. tanévben nagy változás következett be a Madách Gimnázium zenei életében. Az iskola nagytekintélyű ének-zene tanára és karvezetője 35 év kiemelkedő és fáradhatatlan munkája után nyugdíjba vonult. Helyét Krasznai Gáspár, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen frissen végzett fiatal karvezető vette át, akinek – ötödéves hallgatóként – a 2005/2006. tanévben Takács László gyakorlatvezető tanára volt, és államvizsga tanítására 2006. május 3-án a Madách Gimnázium akkori 8.a osztályában került sor.

Az énekkar új karnagyával októberben „debütált” az iskola dísztermében, amikor is vendégül látta az oberkirchi testvériskola hangszeres diákjait. Az előző tanévek hagyományait megtartva 2006-2016. között a következő hangversenyekre került sor: decemberben karácsonyi hangverseny a budai Ciszterci Szent Imre, később a Fasori evangélikus templomban, márciusban tavaszváró koncert az iskola dísztermében, mindkettő a Vox Voluptatis kórossal; áprilisban a kerületi Éneklő Ifjúságon való részvétel a Zeneakadémián, majd a fasori református templomban. A novemberi Madách szemle, a decemberi iskolai nyílt nap, a májusi erdei iskola és gólyafogadás alkalmi, az október 1-jei zene világnapja, 2009-től kezdve a Madách színházi március 15-i ünnepi műsornak pedig állandó fellépője az énekkar. 2007-2011. között a kolozsvári Apáczai Csere János Líceummal fenntartott cserekapcsolat keretében az énekkar minden tanévben vendégül látott kolozsvári diákokat, majd a Kincses Városba utazott koncertet adni.

A 2007/2008. tanév októberében a németországi Oberkirchben, gimnáziumunk testvériskolájában adtunk két sikeres hangversenyt. Decemberben közös karácsonyi hangversenyt tartottunk a Fóti Ökumenikus Általános Iskola és Gimnázium Énekkarával a budai Szent Imre, valamint a fóti katolikus templomban. Május végén a gimnázium nyugalmazott tanárainak köszöntését színesítettük műsorunkkal a Vox Voluptatis Kórossal. Évadunkat júniusban egy Dunakanyarba szervezett kirándulással zártuk.

A 2008/2009. tanév októberében a Reneszánsz Madrigálfesztivál keretében énekeltünk a Művészetek Palotájában. Karácsonyi koncertünket gimnáziumunk egykori diákja, Pitti Katalin, Liszt-díjas énekművésznő megtisztelő közreműködése ékesítette. Decemberben a fóti katolikus templom karácsonyi hangversenyén léptünk fel. A március 15-i ünnepi műsor keretében gimnáziumunk Thália színjátszó körével közösen adtunk elő részleteket Katona-Erkel Bánk bánjából, a Madách színházban. Március 27-én a középiskolás kórusok számára megrendezett minősítő hangversenyen Arany Oklevelet kapott az énekkar, valamint különdíjban is részesült egy Erkel-mű kiváló előadásáért. Áprilisban a kolozsvári világi koncertünk mellett a virágvasárnap, ünnepi szentmisén is énekeltünk a főtéri, Szent Mihály templomban. Színes évadunkat júniusban egy Királyrétre szervezett kirándulással, valamint egy kellemes házi összejövetellel zártuk.

A 2009/2010-es tanév márciusában a Madách színház színpadán, a hagyományos mácius 15-i ünnepségen vendégünk volt Berczelly István Liszt-díjas, Kiváló énekművész, az Operaház Örökös Tagja, iskolánk volt tanítványa. Áprilisban Kolozsvárra utaztunk az Apáczai Líceum meghívására. Évadunkat egy Sátoraljaújhely és környékére szervezett kirándulással zártuk.

A 2010/2011. tanév decemberében a Fasori evangélikus templomban tartott karácsonyi hangversenyen vendégművésznőnk volt Sudár Gyöngyvér, egykori madáchos énekművésznő. Tavaszváró hangversenyünket a Charlotte Messiaen vezette belgiumi Ensemble vocal du Brabant wallon kórossal közösen tartottuk. Május 11-én a Madách Színházban tartott 130. jubileumi ünnepséget színesítettük a volt madáchos Pitti Katalin és Berczelly István énekművészekkel, a szintén volt madáchos Medveczky Ádám karnagy úrral, valamint a többségében volt madáchosokból álló Vox Voluptatis Kórossal. Évadunkat egy Pozsonyba, Somorjára és Máriavölgybe szervezett kirándulással zártuk.

A 2011/2012. tanév szeptemberében a brüsszeli katedrális zombat délutáni szentmiséjén énekeltünk önállóan, és a vendéglátó Ensemble vocal du Brabant wallon kórossal együtt is. Októberben a kolozsvári Apáczai Líceum diákjaival közösen megrendezett „Ki mit tud?” vetélkedőt nyitotta meg az énekkar. Decemberben Pitti Katalin művésznő születésnapjára koncertjén léptünk fel meghívott vendégkórusként a Belvárosi Templomban. Néhány napra rá a KÓTA (Magyar Kórusok, Zenekarok és Népzenei Együttesek Szövetsége) meghívására a Párbeszéd Házában adtunk karácsonyi műsort. Márciusban a budai Ciszterci Szent Imre Plébániatemplom vasárnapjára ünnepi szentmiséjén teljesített művészi szolgálatot az énekkar. Tavaszváró hangversenyünket a Charlotte Messiaen vezette belgiumi Chorale Universitaire de Louvain-la-Neuve vendégszereplése színesítette. Évadunkat egy Csupakra és Balatonfüredre szervezett kirándulással zártuk.

A 2012/2013. tanév márciusában a középiskolás kórusok számára megrendezett minősítő hangversenyen az elérhető legmagasabb, „*Arany Oklevél Diplomával*” elismerést kapta meg az énekkar. Áprilisban a budai ciszterci Szent Imre Gimnázium dísztermében a Bárdos Lajos Zenei Hetek díszhangversenyének, májusban pedig, mint „*Arany Oklevél Diplomával*” kitüntetett énekkar voltunk meghívott fellépője az Éneklő Ifjúság gálakoncertjének az Egyetemi Katolikus Gimnáziumban. A gyulai Erkel Diák Ünnepeken (EDÜ) az énekkari kategória II. helyezését szereztük meg.

A 2013/2014. tanévben az együttes résztvevője volt a Magyar Állami Operaház szabadtéri *Diótörő fesztiváljának*. Május végén Kosztolányi Dezső nyomába, Szabadkára utazott, majd a Bárdos Zenei Hetek szervezésében a délvidéki Temerinben koncertezett, amit az Újvidék Rádió is rögzített. Másnap a vasárnapjára ünnepi szentmisén szolgált, majd Újvidékre látogatott, és ezzel a kirándulással zárta le a tanévet.

A 2014/2015. tanév novemberben a Zeneakadémia doktorandusz koncertsorozata keretében „A magyar történelem nagyjai” című emlékhangversenyen lépett fel az énekkar az első világháború 100. és a Dózsa György parasztlázadás 500. évfordulója alkalmából. Decemberben a Magyar Állami Operaház *Diótörő fesztiválja* keretében adott karácsonyi kis koncertet az Operaház szfinxénél. Márciusban a Nemzeti Galériában lépett fel „*A magyar történelem nagyjai*” című nagyszabású énekkari hangversenyen, amelyen – a novemberi zeneakadémiai doktorandusz koncerthez hasonlóan – a kórusok zeneművek formájában elevenítették meg a magyar történelem jeles személyiségeit Szent Istvántól Kossuth Lajosig. Március 21-én az énekkar fellépője volt a „Bach in the Subways” nemzetközi rendezvénynek Johann Sebastian Bach 330. születésnap-

Zenekadémia, 2009. április 24.

ján. A gimnáziumi kórusok minősítő hangversenyén – akárcsak 2013-ban – *Arany Oklevél*ben részesült, áprilisban pedig a Nemzeti Múzeum előtt megrendezett Budapesti Tavasz Fesztivál záróhangversenyén képviselte a Madách gimnáziumot az együttes. Júniusban a Zeneakadémia doktorandusz koncert sorozata keretében „*Ora pro nobis*”, a Trianoni békediktátum 95. évfordulója alkalmából rendezett emlékhangversenyen lépett fel az énekkar. Sikeres évadját az együttes egy Madách Imre nyomába, Csesztve-Balassagyarmat-Alsósztregova-Vác útvonalra szervezett kirándulással zárta.

A 2015/2016. jubileumi tanév novemberében a budaörsi katolikus templomban lépett fel az énekkar az 1956. forradalom és szabadságharc leverésének évfordulójára rendezett „*Ora pro nobis*” című emlékhangversenyen. Decemberben meghívott vendégként a budaörsi Illyés Gyula Gimnáziumban, majd a Rózsák téri Szent Erzsébet templomban adott önálló karácsonyi hangversenyt. Márciusban a „*Bach in the Subways*” nemzetközi rendezvénynek volt fellépője Johann Sebastian Bach 331. születésnapján a Fővárosi Állat- és Növénykertben. Májusban az Erkel Ferenc tiszteletére megrendezett Országos Dalárünnep keretében lépett fel az Erkel színházban önállóan is, de részt vett a Mascagni *Parasztbecsületének* rendhagyó, összkari énekléssel egybekötött záró előadásában is. Május 13-án a Madách Gimnázium 135. éves jubileumi ünnepségén lépett fel a Madách színházban önállóan, valamint Berczelly István Liszt-díjas, Kiváló énekművész, az Operaház Örökös Tagja, iskolánk volt tanítványa és a Vox Voluptatis kórus tagjainak közreműködésével és Takács László, iskolánk egykori karnagya és tanára vezényletével is. Júniusban a Budaörsi Sapszon Ferenc Kórus és a Fővárosi Énekkar tagjaival Nagyváradon, a Partiumi

Keresztény Egyetem dísztermében adott koncertet Ady Endre verseire írott, valamint magyar történelmi személyiségekről szóló kórusművekből. A tanévet így egy Ady nyomába szervezett nagyváradi kirándulással zárta.

Az énekkar tagjainak túlnyomó többsége rendszeres zenei képzésben nem részesül, kottát nem olvas. Lelkesedésüknek és fejlődőképességüknek köszönhetően azonban – Kodály szellemében – magas szintű énekkari kultúra részesei, amelynek során a közösségi értékek mellett koncertről koncertre katartikus zenei pillanatokkal gazdagodnak. Íme, egy-két visszajelzés 2006-2016. között végzett egykori énekkarostól:

„Számomra az énekkari tagság mindig egyet jelentett a jó légkörrel, alatta és utána a barátokkal való bolondozással, hogy itt végre kiereszthetem a feszültséget. Gyönyörű dalokat tanultunk meg és adtunk elő felejthetetlen környezetben és alkalmakkor. Az ember nem mindennap állhat a Magyar Rádió 8-as stúdiójában, a Zeneakadémia, vagy a Madách Színház színpadán. Mindig meg fogom könnyezni, ha arra emlékszem, milyen meghiúsító volt a karácsonyi koncerten mécseseket tartva énekelni a Szent Imre-templom karzatán.

Meg a kirándulások. Kolozsvár, Pozsony, Sátoraljaújhely, Nagymaros. Beszélgetések, világmegváltások, sok nevetés, kaland, barátok, tánc, szerelem. És folytathatnám a sort, de az biztos: felejthetetlen élményekkel, és igaz barátokkal lettem gazdagabb, akikkel még most, öt évvel az érettségim után is jóban vagyunk.

Köszönöm, MIG Énekkar, köszönöm, Krasznai tanár úr!” (Benesóczky László)

• • •

„Számomra az énekkar...bejárni egy vidám, befogadó közösségbe, közösen építkezni, egymásra támaszkodni, és végül együtt megélni a megszólaló csodákat.” (Szamos Enikő)

• • •

Tavaszi koncert, 2010. március 19.

„Amikor elolvastam a megtisztelő kérést, miszerint írjak pár szót arról, mit is jelentett számomra a Madách Imre Gimnázium kórusának tagja lenni, hosszú ideig csak mosolyogtam az orrom alatt. Nem véletlenül, hiszen két szóban össze tudom foglalni rá a választ: boldog emlékeket.

Pörögtek végig a fejemben a képek: az első szólampróbán még szótlán kis gólyaként és a következő, ahol már alig bírtunk csendben maradni, hiszen minden aznapi pletykát meg kellett osztanunk új barátainkkal, azokkal az emberekkel, akikkel a mai napig szívesen találkozom.

A sok nevetés, a beéneklések, a büszkeség, amikor először sikerült összeraknunk egy új darabot és természetesen a karácsonyi koncertek, ahol minden évben alig vártuk a lányokkal, hogy elénekelhessük a *Cantique de Noël*-t. Régebben is énekeltem kórusban, de ez más volt, hiszen egy olyan összetartó társaságba csöppentem, akiknek gimnazista éveim meghatározó élményeit köszönhetem. Amellett, hogy készültünk a koncertekre, új darabokat tanultunk, a közös kirándulások, programok, a belgiumi cserekapcsolat, a kolozsvári utazások kovácsoltak minket igazi kis csapatná. Egy olyan csapatná, akik közé a mai napig szívesen térek vissza, hiszen aki egyszer a Madách kórusának tagja volt, lélekben örökre az is marad.” (Párkányi Anna)

• • •

„Aki jól ismer engem, tudhatja, hogy a fejemben folyamatosan szól valamilyen zene (amelyet önfeledtebb, dúdolós vagy hangosan éneklős pillanataimban mások is hallanak). Most is, amikor a Bécsi Egyetem Neues Institutgebäude nevű épületének folyosóján nekiálltam összegyűjteni a legemlékezetesebb énekkaros élményeim, elhallgattathatatlanul rázendített idebent a hangkavalkád. Az első karácsonyi koncert a Szent Imre templomban? *Minuit, chrétiens, c'est l'heure solennelle*. Tavaszváró koncertek? *Viva tutte le vezzose, Tisza partján mandulafa virágzik*. Ballagás? Újra ünnep tölti szívünket. *Oberkirch? Rosenstock, Holderblüt, wenn I mei Dirnderl sieh*. Kolozsvár? *Repülj, fecském, repülj a Dunán keresztül*. *Madrigálfesztivál? Quand je bois du vin clair, ami tout tourne, tourne, tourne, tourne*. Éneklő Ifjúság? *Ezekiel cried, them, dry bones*. Március 15.? *Hazám, hazám, te mindenem*. *Éljen hazánk, magyar nemzetünk...*

Idén lesz tíz éve, hogy az első énekórán Krasznai tanár úr meghívott a kórusba, ahol aztán egész madáchos pályafutásom alatt megszakítás nélkül énekeltem. A rengeteg élményt, az osztályokon és évfolyamokon átívelő jó ismeretségeket és barátságokat, a kalandozásokat idegen városokban, a fellépések előtti kellemes izgalmat órákig mesélhetném, de még akkor sem érnék a végére. Habár a próbák sokszor tűntek hosszúnak és nehéznek, illetve ennyi ember közös munkája sem lehetett mindig zökkenőmentes, mégis úgy érzem, hogy minden megérte úgy, ahogy történt. Szerencsésnek érzem magam, amiért kilencedikben – az iskolával még épphogy ismerkedve – rögtön beszippantott a közös éneklés varázsa, és nem is eresztett el négy évig. Sőt, igazából azóta sem: most éppen a *Chor von St. Peter* egyik szopránjaként boldogítom a Bécs belvárosában kószáló turistákat és a misére beülő helyieket.

Azért ha Budapestre látogatok, mindenképpen bemegyek majd nosztalgizálni egy-egy próbára. Vagy esetleg – immár a nézőtérrel – meghallgatok egy fellépést. Remélem, a Madách énekkarának szellemisége akkor is megmarad olyannak, amilyennek én ismertem, ha maguk a tagok négy-öt évente cserélődnek is. Most éppen azt hallom a fejemben, hogy „*Serkenj fel, új nemzedék*” – igen, valami ilyesmit üzennék én, az „örög” 25 éves, a jelenlegi és leendő kórustagoknak innen, a távolból.” (Hacsek Zsófia)

• • •

„Már gyerekkoromban megérintett a zene. Sajnos a mai napig nem tanultam meg tisztességesen játszani egy hangszeren sem. Mégis rendelkeztem eggyel, amelynek megszólaltatásához a

Nemzeti Galéria, 2015. március 20.

kisujjamat sem kellett mozdítanom. Elég volt egy mély levegőt venni, majd ugyanazzal a lendülettel ki is engedni, hogy megszülessen a muzsika. Jó, nem egészen. Énekelni szintűgy meg kellett tanulni, mint ahogyan az ember minden más téren is képzi magát. Tanulni azonban olykor magányos és megpróbáltató feladat. Ezért örültem, hogy nem egyedül kellett megedzeni a hangszálaimat! Elvégre egy síp szépen szól, de hangja nem mérhető össze az orgonáénak gazdagságával. Nincs is szebb hang az összhangnál. Az viszont nem elég, ha pusztán az énekben mutatkozik meg a harmónia. A jól összehangolt közösség a kulcsa annak, hogy minden olajozottan menjen. A Madáchos kórusban eltöltött évek alatt, a legjobb érzés nem az volt, hogy mit, hanem, hogy kikkel énekelhettem! Amolyan gimnáziumi olvasztótégelynek lehetne mondani, amikor évfolyamtól, kortól, – a zenén kívül – sokszor általános érdeklődéstől függetlenül, egy csapat diák, heti kétszer összeül, és rázendít – a próba után pedig beül egy gyrosra valahova a körúton. Összességében: barátságok szövődnek és dallamok születnek. Mondhatnánk úgy is, hogy szívet melengető és fület gyönyörködtető az efféle délutáni elfoglaltság. Nekem az volt.” (Maráczy Attila)

• • •

Horváth Betti: Imádtam!

• • •

Béres Niki: Minden percét, az elsőtől az utolsóig élveztem. Nagyon köszönöm Krasznai tanár úrnak, hogy az énekkar tagja lehettem.

• • •

Juhász Niki: Az énekkar számomra összekapcsolta az éneklés örömét a baráti társasággal, gimis éveim egyik legjobb döntése volt, hogy nekivágtam.

• • •

„Az a cappella gyógyít. Oldja a feszültséget, megnyugtat és felpörget, felszabadítja a kreatív energiákat, és instant életörömet okoz.

5 évig voltam madáchos, és már a gólyafogadón eldöntöttem, hogy márpedig én lelkes kórista leszek... És ehhez a döntéshez jóval tovább tartottam magam. Érettségiig szinte bioritmussá vált, hogy péntekenként fél 3-tól kiereszthetem az egész heti fáradt gőzt, és bármilyen rossz kedvem is volt, 4-re elsöpörte a zene. Motivált minket a fellépések sikere, de ami igazán hajtotta az énekkar kemény magját, az a kórusmuzsika szeretete volt: a nyári szünetben szervezett kirándulásokon még a vonaton, az állomáson, séta közben, pihenőidőben a szálláson, vagy a város kellős közepén is énekelünk.

Érettségi után, a továbbtanulás és később munka mellett is voltam annyira szerencsés, hogy pár évvel meghosszabbíthattam kórustagságomat. Igényelte a szervezetem a rendszeres zenét, az énekkart, és a kreatív munka szinte doppingolt a hétköznapiakra..

És most, hogy már csak hallgatóként járok az énekkar fellépéseire, a sorok között ülve velük együtt dúdoló az ismerős dallamokat, hogy még egy kicsit gondtalan szopránnak érezhessem magam.” (Vincze Orsolya)

• • •

„Hogy mit jelentett számomra az énekkar? Mondhatni mindent. Túlzás nélkül. A próbák, a próbák utáni bandázások, fellépések, énekkari táborok, cserekapcsolatok, együtt éneklés, társaság, élmények, a gimnáziumi évek fénypontjai voltak. Olyannyira, hogy még a ballagást követő két évben is visszajártam, 6 évre emelve ezeket a csodás énekkari éveket (2. évtől a megtisztelő énekkari titkár szerepben), melyeken végig kísért az együtténeklés öröme, ami azóta is hiányzik. Ahogy az énekkaros lét is. Nagyon masszív, összetartó csapat volt, egy nagy baráti társaság, ahol életre szóló barátságok is kötődtek. Irigylte is mindenki a tagokat, mégha próbálták is így-úgy máshogy beállítani, a végén mindig kibukott. Nem csodálom. És nem csak, hogy jó csapat voltunk és élveztük az éneklést, de sikeresek is voltunk, úgy érzem méltó hírét vittük gimnáziumunknak, Krasznai Gáspár tanár úr vezetésével, aki hihetetlen odaadással, szenvedéllyel tette mindezt, és ez mindenki számára becsülendő.

Mindehhez még akkor is ragaszkodtunk, mikor sok év után az aktuális kolozsvári cserekapcsolat alkalmával, hogy is mondjam, érdekes körülmények közt, az énekkar hirtelen kikerült az utazó keretből, hogy egy aktuális focus hasonlattal éljek. De minket, énekkarosokat nem lehetett megállítani, ez a remek csapat hip-hop átalakult egy alkalmi diákszervezésű énekkarrá, és elérte, hogy fellépessen a szokásos kolozsvári testvérgimnázium művészeti estjén. De cserekapcsolat gyanánt voltunk Németországban és Belgiumban is (eredeti felállásban), és remek évzáró nyári táborokat is tartottunk, ahol szintén nem hagyhattuk ki az éneklést a programból. Örök élmények.

Nagyon örülök, hogy mindebben részt vehettem, oda tartozhattam, sose fogom elfelejteni.” (Engelmann Péter „Pedro” - tagság: 2007-2013)

• • •

„Mi az, amire mindig is jó szívvel fogok gondolni, ha visszaemlékezem a kb. 14-17 éves időszakomra? Nos, az énekkarra egészen biztosan. Arra a társaságra, arra a kis közös műhelyünkre, ahova hetente kétszer elvonulhattam nagy-nagy kamaszkori problémáim elől. Ahol igazán megtanultam azt, hogy az egyéni teljesítmények, képességek csak apróságok ahhoz képest, hogy mit jelenthet az, amikor egy csapat egymást segítve, együtt eredményes. Mondhatnám, hogy együtt volt részünk örömben és bánatban, de szerencsére „az én időmben” csak az örömből jutott ki bőséggel. Az a rengeteg belföldi és külföldi fellépésünk, karácsonyi koncertjeink, a nagy beszélgetések, az a borzasztóan sok nevetés, és elsősorban Krasznai tanár úr magával ragadó elhivatottsága- ezek mind nem csupán szép emlékként, de azóta is folyamatosan bennem tovább élő példaként, tanulságként szolgálnak engem, akármerre is vet a sors.” (Fejér Máté)

KRASZNAI GÁSPÁR ÉNEK-ZENE SZAKOS TANÁR, KARVEZETŐ

NYOLCADIKOS SZEMMEL A MADÁCHBAN

VISSZAEMLEKEZÉS A 2013-BAN RENDEZETT, NYOLCADIKOSOK SZÁMÁRA MEGHIRDETETT NÉMET VERSENYRE

A Zuglói Hajós Alfréd Német-Magyar Kéttannyelvű Általános Iskolába jártam. Novemberben került sor a Madách Imre Gimnázium által a haladó németes nyolcadikosoknak évente meghirdetett versenyre. Az általános iskolánkból, az évfolyamunkból négy csapat is indult. A csapatomat két lány és két fiú alkotta.

A „Hanza-szövetség városai”: ez volt akkor a téma. Sikeresen ki is töltöttük az első forduló feladatait, úgyhogy egy átlagos novemberi délutánon – nyolcadikosként – mecsodálhattuk a Madách Gimnáziumot... Itt egyből a Díszterembe vezettek minket. A rendező osztály sütikkel és üdítővel várta a csapatokat (ahogy az lenni szokott).

Négy feladatot kellett megoldani a versenyben, és a jó eredményhez mindannyian hozzáter-
tük a saját részünket. Mindegyik feladat során jó eredményt értünk el, főleg az utolsóban, az előadásban: ekkor egy volt osztálytársnőm zseniális ötletére női táncruhában játszottam el egy kalóz(lány)t...

Amíg a zsűri tanácskozott, volt iskolatársaink, a jelenlegi 10.a osztályosok körbevezettek min-
ket a Madáchban.

Az eredményhirdetésnél – nagy örömünkre – a mi csapatunkat szólította ki első helyezettként Spéderné Négyesi Zsuzsanna tanárnő és dr. Pantóné dr. Naszályi Dóra tanárnő. Oklevél, madáchos póló és német nyelvű gyakorlókönyv volt a jutalmunk. Nagy élményt nyújtott a versenyen való rész-
vétel. Én ekkor jártam először a Madáchban. Pár hónappal később pedig fény derült arra is, hogy a csapatból Tamás és én is ebben a gimnáziumban fogjuk a padokat koptatni középiskolás éveinkben.

Érdekes volt a következő tanévben, már a saját osztállyal megrendezni ezt a versenyt.

AMBRUS BOTOND

VÍZITÚRA MINDENKINEK INTERJÚ SZEMES ANTAL TANÁR ÚRRAL

Szemes Antal tanár úr, iskolánk földrajz-történelem szakos tanára minden nyáron evezóstáborot szervez. A tanár urat a vízitúrákon szerzett tapasztalatairól kérdeztem.

– **Mióta rendez ilyen tábort?**

A Madáchban nagy előzményei vannak a nyári táboroztatásnak. Az Igazgató úr kerékpáros tábort szokott szervezni, Dancs István tanár úr túlélő táborokat, Tátrai tanárnő is szervezett régebben evezóstáborokat, 2006 óta pedig én hirdetem meg a táborokat.

– **Hogyan kell elképzelni a tábort? Miből áll egy nap?**

– Először is minden évben keresek egy magyarországi folyót, aztán meghirdetem a tábort az iskolában. Bárki jelentkezhet, aki tud úszni, szereti a vizet, a napfényt, szeret pár napot a természet lágy ölén eltölteni, nem fél belemenni az ismeretlenbe. Aki eddig kipróbálta, újra és újra nekiveselkedik. Az is megesik időnként, hogy volt madáchosok is jelentkeznek, ha ráérnek, és eljönnek velünk.

Reggelente mindenki akkor kel, amikor szeretne, de a meleg nem hagy senkit sokáig aludni. Mikor már mindenki magához tért, tábort bontunk és elindulunk a legközelebbi településre, ott bevásárolunk, megreggelizünk. Ezután bepakolunk a hajókba, és megtesszük az aznapra tervezett 20-30 kilométeres távot. Közben többször megállunk, pihentetünk, nagyokat fürdünk. Este a betervezett megállóhelyen felállítjuk a sátrakat, vacsorát főzünk. Másnap pedig mindez kezdődik előlről.

– **Mely folyókon és mekkora távon eveztek az elmúlt években**

– A táv 150-200 kilométer között van általában, attól függ, milyen gyors folyóra megyünk. Folyókat tekintve szinte az összes magyarországi folyón megfordultunk már, kivéve a Körös víz-

rendszerét. Azt elmondhatom, hogy nem a nagy folyók, mint a Duna vagy a Tisza okozzák a legnagyobb kihívást, sokkal inkább a kisebb, gyorsabb folyásúak, mint a Rába vagy a Hernád. Utóbbiaknál ugyanis kell egy kis rutin, hogy ne legyen százméterenként borulás.

– **Mennyire gyakori, hogy valaki beleesik a vízbe? Mi volt az eddigi legextrémebb helyzet?**

– Borulás minden evezős táborban előfordul. Ezt nem lehet megúszni, nem is szabad, mert akkor elkényelmesednek az emberek. Egy-egy borulásnak nincsenek komolyabb következményei. Kiszárítják a vizes holmit, kimerjük a vizet a hajóból, és megyünk is tovább. Időnként vannak persze ijesztőbbnek tűnő szituációk. Egyszer volt, hogy nekisodródott az egyik hajónk a híd lábának és összetört. Olyan viszont többször előfordult, hogy elsüllyedt a hajó és úgy kellett kötéllel kihúzni. Az ilyen események még nem szegték kedvét senkinek.

– **Mennyire népszerű a tábor a diákok körében?**

– Attól függ. Legutóbb például egy picit kevesebb érdeklődő akadt, mint szokott, de volt már olyan is, hogy valakit vissza kellett utasítanom, mert 30 fő fölött volt a jelentkezők száma, és az már kezelhetetlen tömeg. Olyan azonban még nem történt, hogy a tábor érdeklődés hiányában elmaradt. Mint már mondtam, régi diákok is csatlakoznak néhanapján. Az utóbbi években volt, hogy kétszer is voltunk, két különböző csoporttal: egy profibb és egy kezdő csoporttal. Az egyikkel nyilván könnyebb vízre mentünk, a másikkal pedig nehezebb vagy nagyobb utat tettünk meg.

Tanár úr, köszönöm a beszélgetést, sok szerencsét és jó időt kívánok az idei vízitúrához.

KULIN ZALÁN

ADVENT BÉCSBEN

Már mindenki karácsonyi hangulatban van. Szaladgálunk az ajándékokért, és megpróbáljuk kibírni a hátralévő napokat a szünetig az iskolában. A tanulás már senkit sem köt le, mert a Jézuska mindjárt itt van, és hozza az ajándékokat. Éppen azért, hogy fokozzuk a karácsonyi hangulatot, a Madách Imre Gimnázium diákserege a német munkaközösség jóvoltából 2011. november 26-án kiruccant Bécsbe, hogy meglátogassa az adventi vásárt.

Még csak hajnali háromnegyed hat, de már mindenki izgatottan üldögél a buszon. Öt buszszal (!) indulunk el Ausztriába. Az út eleje elég csöndes, mindenki szundikál egy keveset, mert, ugye, a szombat hajnali keléshez senki sincs hozzászokva. Néhány óra múlva megállunk egy pihenőnél, ahol rengetegen vannak, szóval rendesen meg kell küzdeni a mosdóért és egy ébresztő kávéért. A „harc” után visszaszállunk a buszra, és folytatjuk utunkat.

Lassan-lassan megérkezünk Ausztria fővárosába. A fényképezőgépek kattogni kezdenek, miközben megtekintjük az általunk választott múzeumot, majd ki-ki elindul a maga felfedező útjára. A pénztárcában az eurónak nem

kell sokat várnia, hogy új gazdára találjon, nekünk pedig nem kell sok idő ahhoz, hogy azokért cserébe vegyünk valami (számunkra) értékes dolgot.

Az adventi vásár hangulata csodálatos. (Bár nálunk még mindig a Vörösmarty téri a befutó.) Van itt minden: apró ajándék, kézműves tárgyak, és természetesen akad egy kis forralt bor vagy puncs is. A délutáni órákban még kellemesen végig lehet nézni mindent, de este már örülsz, hogy kijutottál a tömegeből. Szinte egy bécsit sem látsz, csak külföldivel találkozol. Alig akad olyan pillanat, amikor nem hallani magyar beszédet. Ja, és ha két lépést mérsz előre, biztosan belebotlasz egy-egy madáchosba...

Az esti órákban indulunk vissza. Érdekes módon a busz most nem olyan csöndes, mint jövetlenben. Mindenki pörög, csacsog; sőt, apró nyereményekért vetélkedik az eseménydús nap végén.

Reméljük, jövőre is eljutunk Bécsbe! Mi ott leszünk, de ajánljuk annak is, aki még nem volt. Megéri.

MELKE ENIKÓ, MUCK ZSÓFIA

NOSZTALGIA: MADÁCHOS DIÁKBÓL MADÁCHOS TANÁR...

Riportunkhoz először kiderítettük, kik a Madách Imre Gimnáziumba járt, most pedig ugyanitt tanító pedagógusaink. Ezt követően felkerestük őket, név szerint: Koós Attila tanár urat (iskolánk diákja volt 1990-1994 között), Pál Andrea tanárnőt (iskolánk diákja volt 1993-1997 között) és Vajda Ágnes tanárnőt (iskolánk diákja volt 1989-1993 között).

Ezúton is köszönjük a szíves hozzájárulásukat, hogy kifaggathattuk őket gimnáziumunkról. A tanári előtt lévő egyik asztalhoz letelepedve múltat is idéztünk, jelent is veséztünk az üvegfalon beáradó tavaszias napsütésben.

– Pontosan mióta tanítanak itt?

K. A.: 1998.

P. A.: 2001.

V. Á.: 2003.

– Volt olyan tanárunk, aki ma is itt tanít?

Felsorolásra kerül többek között Vigváriné Molnár Vera tanárnő, Mészáros Csaba igazgató úr, Simovits Ágnes tanárnő, Szabó János tanár úr, Vesszős Ildikó tanárnő, Gadanez Éva tanárnő, Tolvaj László tanár úr és Dancs István tanár úr.

– Mi a legnagyobb változás, amit tapasztaltak diákéveik óta?

V. Á.: Számomra sokkal liberálisabb lett az iskola. Gondolok itt a megjelenésre és a fegyelemre. Ezek akkor sokkal kötöttebbek voltak: például - bár nem egyenruha volt- meg volt szabva, milyen ruhadarabokat lehetett felvenni. Ez a legmarkánsabb, és ami a diákságot illeti, a lázadás sokkal jobban átitta az életünket.

P. A.: Sokkal nagyobb volt a diákélet, most is szervezünk persze programokat, de napjainkban ezek a tanárok szervezésében valósulnak meg. Amikor ide jártam, a diákság kezdeményezőbb volt. Magunktól szerveztünk bulikat, koncerteket. Tábor is többféle volt, volt rá igény.

– Tehát akkoriban aktívabbak voltak a diákok?

P. A.: Igen, a magánéletük sokkal szorosabban kapcsolódott az iskolához.

V. Á.: Tény, hogy délután, alkalmanként ittmaradtak a gyerekek együtt zenélni, gitározni. A rádió például sokkal dominánsabb volt, és rendszeres iskolaiújság is megjelent.

K. A.: Én nem érzek jelentős különbséget: rengeteg program volt, ahogy rengeteg van ma is.

– Emlékeznek arra, hogy hogyan zajlott a diákszínjátzó?

P. A.: Akkor még az Almássy téren volt a művelődési ház, oda jártunk az előadásokra. Bár nem volt kötelező, jó kis közösségi eseménynek számított, ahogy azóta is: mi minden évben indultunk rajta.

– **Akkor mit jelentett madáchosnak lenni?**

V. Á.: Nekem azt, hogy egy nagyon jó belvárosi gimnázium tagja vagyok, ahol egyszerre folyik színvonalas diákélet és ugyanilyen oktatás.

P. A. (V.Á. nevében is): Az itt kialakult baráti körökből mai napig fent maradtak nagyon szoros barátságok, e téren is nagyon meghatározó volt madáchos diáknak lenni.

K. A.: Számomra a Madách egy szabad szellemiségű, magas színvonalú oktatást nyújtó iskola volt, ahol az is jól érezte magát, aki elsősorban a tanulásra koncentrált, és az is, akinek a társakkal való időtöltés volt a legfontosabb.

– **Mikor és miért döntöttek úgy, hogy visszajönnék tanítani?**

K. A.: Az egyetemi évek végén véletlenül láttam egy kis cetlit, amin az állt, hogy ide keresnek informatika tanárt, és amióta eldöntöttem, hogy tanár leszek, vissza szerettem volna térni. Így nem volt kérdés, hogy a következő szeptembert már itt is kezdem.

V. Á.: Itt hospitáltam (egyetemi gyakorlat) Vesszős Ildikó tanárnőnél, majd elváltak útjaink, amikor lediplomáztam. Ezt követően kerestek meg egy francia állás kapcsán.

P. A.: Szintén itt voltam gyakorlótanár, és eleinte pár drámaórámmal voltam csak. Később kezdtem magyart és angolt is tanítani. Az iskolában igény volt a munkámra, amit örömmel vállaltam el.

– **Tudnának választani, hogy diákként, vagy pedagógusként jobb idetartozni?**

V. Á.: Mindkettőt egyformán szerettem és szeretem.

P. A.: Egyetértek.

K. A.: Szintén, bár diákként nyilván szabadabb voltam, kevesebb felelősséggel járt tanulónak lenni. Talán ezért mondhatom, hogy könnyebb volt, bár ti ezt most még lehet, hogy nem így élitek meg.

V. Á.: Nagyon jó volt. Nagy könnyebbséget jelentett később ismerős helyre visszatérni, ismerni az épületet, annak minden zegét-zugát.

K. A.: Ismertük az egész iskola hangulatát, a diákok és tanárok „rendszerét”, így hamar eligazodtunk.

– **Mi az első, ami az itt eltöltött évekről az eszükbe jut?**

K. A.: A hosszú foci. A mi osztályunk találta ki annak idején.

V. Á.: A sok elkövetett diákcsinny. (Bár rákérdezzünk, válaszul titokzatos mosolyt kaptunk csak, konkrétumokat nem adott ki a tanárnő. Csodálattal és meghatva konstatáltuk: a diákok véd- és dacszövetsége ma is tart...)

P. A.: A Thália mindenképp és a gólyatáborok.

V. Á.: Ne felejtjük el a külföldre szervezett utakat sem. Én az angolosokkal eljutottam a fantasztikus Amszterdamba is.

És csak mesélnek, mesélnek... Bár már tanárként több időt töltöttek itt mint diákként, mindennapjaik során mégis megélik, hogy felidéződnek a régi emlékek, érzések.

A beszélgetés tipikus zajok közepette zajlott: a pingponglabdák pattogásának, az utolsó burítókért büfőbe igyekvő diákok beszélgetős- nevetős forgatagának és a mindig kifogástalan muzsikával kecsegtető sulirádióknak az együttes zaja ez. Egy olyan hangulat, amely évek múlva is felidéződik bennünk, ha megkérdezzük tőlünk: Milyen volt madáchos diáknak lenni?

ITOYA ORSOLYA, JÓZSEF ESZTER

MÚLT IDŐ

Egy 130 éves évfordulón a múltat ünnepeljük. A múltat, ami a jelent formálta. Mit mondhatunk? A jelen megértéséhez nélkülözhetetlen a múlt ismerete. Ehhez nyújtott segítséget két előadás az iskola történetéről. Az elsőt Mészáros Csaba igazgató úr tartotta, a másodikat interjúalanyom, Somlai Péter tanár úr.

– Konzultált a tanár úr az igazgató úrral az előadás összeállítása előtt?

– Igen, természetesen beszéltünk az előadásokról, hogy lehetőleg ne legyenek átfedések. Én az előadásomat a két háború közti időszakról tartottam.

– Fontosnak érzi, hogy a gyerekek megismerjék az iskola történetét?

– Igen, lényegesnek tartom. Kevés iskola rendelkezik ilyen gazdag múlttal.

– A tanár úr szerint egy ilyen budapesti iskola mindig hűen tükrözi az adott kor légkörét?

– Természetesen tükrözi az adott világpolitikai, belpolitikai helyzetet, és – iskoláról lévén szó – a korszak oktatáspolitikáját is. A Madáchot a dualizmusban alapították. Az első világháború mély nyomot hagyott iskolánkon, amit a második emeleti emlékmű is jelez. A két világháború közti kultúrpolitika is jól követhető az iskola történetében. A harmincas években a háború előszelét mutatta, hogy a tanulók élete egyre militánsabbá vált. A második világháború ismét sok áldozattal járt, és az épület is megsérült. A békét követően a fokozatosan kiépülő kommunista diktatúra is máig látható nyomot hagyott az iskolánkon: az első világháborús emlékműről ekkor távolították el a koronás címet. Az 1956 utáni időszakban pedig a Kádár-rendszer puhább diktatúrája valamivel nagyobb szabadságot adott az iskolának.

– Megfigyelhető valamiféle állandóság az iskola szellemiségében?

– Igen, ez egyfajta humanista attitűd, ami valahol az iskola alapításának idejéből származó szabadelvűségre vezethető vissza. Annak ellenére, hogy az iskola természetesen mindig idomult valamennyire az adott kor szellemiségéhez, ez az állandóság egyértelműen megfigyelhető. A múlt adott. Vigyáznunk csak arra kell, hogy ezt a humanista attitűdöt megtartsuk, és tanuljunk a múltból. Tanuljunk... Tényleg.

BARNA SÁMUEL

Az interjú 2011-ben készült.

CSEKE BALÁZS

RIPORTOK VOLT MADÁCHOSOKKAL

A LEGJOBB NÉGY ÉV BESZÉLGETÉS GÁLVÖLGYI JÁNOSSEL

Beszélgetőpartnerem az egykori madáchos, Kossuth-díjas színész, Gálvölgyi János volt. A Madách Színházban megrendezett jubileumi ünnepség alatt csupán negyed órát tudtunk beszélgetni, ugyanis egy televíziós felvételre kellett sietnie. Azonban a madáchos éveiről, élményeiről örömmel mesélt, és igyekezett megfogalmazni azt is, hogy mit jelent neki a gimnázium.

– Ön szerint mit jelent madáchosnak lenni?

– Madáchosnak lenni egy nagy „hovatartozást” jelentett a mi időnkben. Nagyon büszkék voltunk rá, hogy ide járhattunk. Persze, voltak olyan dolgok, amiket akkor még nem szerettünk, így például a madáchos sapka, a madáchos jelvény és az iskolaköpeny, amelyeket kötelező volt hordani, de ma már ezekre is szívesen emlékszem vissza. Bennünk nagy tisztelet volt a gimnázium iránt, és azóta életemben bármerre kerültem – legyen az külföldön vagy Magyarországon – az, hogy valaki madáchos, az valami „együvé” tartozást jelentett.

– Volt-e olyan fontos személy a gimnáziumban töltött idő alatt, aki a későbbi karrierjére jelentősen hatott és akire mindenképpen szívesen emlékszik vissza?

– Elsősorban a magyartanáromra, dr. Závódszky Ferencre gondolok vissza a mai napig nagyon nagy hálával. Rajta kívül még Bártfai Ödön tanár úrra emlékszem vissza nagyon szívesen. Ők ketten mindig is jelentősek voltak számomra. Úgy gondolom, hogy az ember életében két-három ilyen ember éppen elég, hogy jó irányba terelődjön. Én mindig is színész akartam lenni, szóval ez ügyben nem történt semmi változás az itt töltött évek alatt, de hogy megszerettem az olvasást, azt mindenképpen Závódszky tanár úrnak köszönhetem.

– Volt negatív élménye a gimnáziumi évek alatt, amit szeretne elfelejteni? Volt olyan dolog, amit nem szeretett a Madáchban?

– Négy év viszonylag rövid idő, és ez a négy év olyan régen volt, hogy negatív emlékek nem is nagyon maradtak. Természetesen voltak olyan tantárgyak, amiket nem szerettem, a mai napig nem tudok, és már akkor úgy éreztem, hogy nem sok szükségem lesz rájuk. Ilyen a kémia és a

fizika, amiket nem is nagyon forszíroztam. Igazából úgy tekintettem a gimnáziumra, mint egy kötelező rosszra, amit el kell végezni, hogy aztán bekerüljek a főiskolára, és valóra válthassam az álmomat, színész legyek.

– **Szerette a Thália stúdiót?**

– A Thália stúdióra nagy örömmel gondolok vissza. Az egy nagyon jó dolog volt, mert az ember szerepelhetett, megmutathatta színészi tudását. Számtalanszor felléphettünk iskolai ünnepélyeken, és az iskolarádióban is rendszeresen megfordultunk.

– **Ha egy tanácsot adhatna a mai madáchosoknak, mi volna az?**

– Konkrét üzenetem nincsen, Ady Endre üzent a régi iskolájának, de én nem vagyok egy Ady Endre. Azt tudom csak mondani, hogy használják ki ezt a négy évet, mert az életnek ez az egyik legjobb négy éve. Persze az ember, amikor ezt megéli, nem tudja, de tényleg higgyék el nekem, hogy ez így van, és úgy gondolom, madáchos diáknak lenni nagyon jó dolog.

Azt gondolom, ez szép végszó. Sok sikert kívánok további munkájához, és remélem, hogy az iskolának még sok jubileuma alkalmából beszélgethetünk a gimnázium múltjáról!

Az interjú 2011-ben készült.

MINDENKI SZÁMÍTHATOTT MINDENKIRE

INTERJÚ PACHMANN PÉTERREL

A „Madách Híradó” egykori szerkesztőjével, Pachmann Péterrel beszélgettem. A Tények műsorvezetője készségesen válaszolt kérdéseimre, szívesen beszélt a gimnázium jubileumi ünnepségéről és az öregdiák-találkozóról is. Mesélt a gimnáziumi élményeiről, és megfogalmazta, hogy szerinte miért jó madáchosnak lenni.

– Amikor felkérték, hogy legyen május 11-én a jubileumi ünnepély és 13-án az VOMA-találkozó műsorvezetője, mi volt az első dolog, ami eszébe jutott?

– Igazából két dolog jutott eszembe, amiért nagyon szerettem a Madáchba járni. Egyrészt mert a Madách volt az utolsó olyan szerves közösség az életemben, amikor egy csoport – jelen esetben az osztály – összetartott, mindenki kiállt mindenkiért, és mindenki számíthatott mindenkire. A gimnázium után az embert elsodorja az élet egyetemre, főiskolára, de nincs semmi olyan dolog, ami ilyen szerves egészet képezne a közösség szintjén, mint amilyen a mi osztályunk volt. A másik dolog, amit mondtam is a Madách Színházban az ünnepségen, hogy amit a gimnáziumban megtanultam, azóta abból élek. Tehát olyan jó tanárok voltak, és olyan erősen verték belénk az

anyagot, hogy utána jártam ugyan főiskolára és egyetemre is, de igazából ott a lexikális tudáson kívül semmit nem kellett már magamba szívni.

– Hogy tetszettek Önnek a jubileumi rendezvények? Melyik eseményen érezte magát a legjobban?

– Amin ott voltam, mind jó volt. Az egyik az ünnepélyes része miatt, mert úgy gondolom a Madách Imre Gimnázium nagy múltú intézmény, ami megérdemli, vagy másképpen fogalmazva, a gimnáziumnak jár, hogy az ország egy patinás színházában, a Madách Színházban ünnepelje hivatalosan az évfordulóját. De az iskola udvarán dumálni a régiekkel, körbejárni újra az iskolát és nosztalgiázni, az szintén visszaadhatatlan dolog. Tényleg nem tudnék különbséget tenni a kettő között. Az egyik azért volt jó, mert szép ünnepség volt, és szerintem ilyen kell, mert az embernek attól van tartása, hogy szép dolgokat képes megünnepelni, a másik viszont a sztorizgatás miatt volt emlékezetes. Az iskolafolyosón egy söröskorsóval a kézben járkálni körbe-körbe és nosztalgiázni... Fantasztikus élmény.

– Mostanában nagyon elterjedt kifejezés lett közöttünk a „madáchos életérzés”. Ön szerint mit takar ez? Mit jelent madáchosnak lenni?

– Alapvetően úgy gondolom, hogy a Madách olyan iskola, amely a „nagybetűs” életre készít fel, és aki ennek a madáchos életérzésnek a birtokában van, annak nem lesz gondja. Mindig boldogulni fog. Lehet, hogy nem lesz szerencséje, és rossz irányba viszi az élet, de akkor is talpra tud állni, mert a Madách nem csak lexikális tudást, hanem tartást is ad az embereknek.

– A gimnáziumi évek alatt döntötte el, hogy újságíró, műsorvezető lesz, vagy később, az egyetemi évek alatt?

– Már általános iskolában próbálkoztam mindenféle „Ki mit tud?”-okon híradós műsorvezető bőrébe bújni, de akkor ez nem volt túl sikeres. Annak idején, amikor a Madáchba jártam, mi önállóan szerkesztettük az iskolaújságot, amelyet „Madách Híradó”-nak neveztünk. Rengeteg cikket írtunk, különböző koncertekről tudósítottunk, Gálvölgyi Jánossal és más, akkor ismert madáchossal készítettünk interjúkat. Úgyhogy ezek ilyen szempontból izgalmas évek voltak, és biztos, hogy jó előre meghatározták, hogy mivel szeretnék foglalkozni. Én valóban nagyon aktív szerkesztője voltam az iskolaújságnak, és úgy gondolom, hogy már fiatalon benne van az emberben, hogy amivel komolyan foglalkozik, azt hosszasan akarja tovább vinni.

– Nem olyan régen végzett a Madáchban. Hogyan látja, változott valamit azóta a diákság, és ha igen, elsősorban miben különböznek a mai tanulók a régiektől?

– A mai diákok arcán felszabadultságot látok. Mi pont abban az időben érettségiztünk, amikor még más rendszer volt. Tehát szerintem a mai madáchosok nagyon felszabadultak, nyitottak, és jól érzik magukat a bőrükben. Igazából mi is jól éreztük magunkat, szóval ez nem hiszem, hogy változott volna. Azt, hogy az órán hogyan teljesítenek, hogy hogyan viselkednek, és most mennyire kötelességtudóak, nem tudom. Mi igazán kötelességtudóak voltunk, és elhittük, hogy az iskola arra való, hogy minket tanítsanak benne. A maiaknak is csak ezt tanácsolhatom: ha az ember órán odafigyel, akkor nem lesz gondja sem a feleléseknél, sem a vizsgákon, sőt, egész életében sem. Úgy gondolom, hogy tényleg olyan erős a tanári kar, és annyira jól „nyomja” a diákokba a tudást, hogy igazából nem lesz azzal probléma később sem. Egyszerűen csak annyit kell tenni, hogy órán oda kell figyelni, ki kell bírni azokat a 45 perceket.

Az interjú 2011-ben készült.

A MAGYAR JAMES BOND

INTERJÚ KAUTZKY ARMANDDAL

*A*prilis 11-én a költészet napján, mint a szavalóverseny zsűrijének elnöke, Kautzky Armand volt a vendégünk.

– Mi más lenne az első kérdésem, mint az, hogy mik jutnak eszébe a Madách Imre Gimnáziumban töltött éveiről?

– Csupa szép és jó emlékeim vannak, annak ellenére, hogy majdnem mindenképp bukásra álltam, különösen a reál tantárgyakból voltam gyenge. Tehát a tanulás nem volt éppenséggel az erősségem, azonban a színjátszó kör kárpótolt. Alapvetően egy kreatív osztályba jártam, volt olyan előadás, amit mi magunk írtunk és rendeztünk, és a lépcsőfordulóban a Madách szobornál előadtunk egy emlékeztetőt Az ember tragédiája feldolgozást is. Olyan sok emléket most nem tudok felidézni, hiszen be se merem vallani, milyen régen jártam ide. Az biztos, hogy rengeteg diákszínjátszó fesztiválon vettünk részt, illetve több versenyen is indultam, például a Kazinczy-versenyre egyszer megnyertem.

– Igazi színészcsaládba született. Édesanyja és édesapja is színész volt. Már gyermekkorában egyértelmű volt, hogy ezt a pályát választja? Mi volt az első lépés a színészet felé?

– Annak ellenére, hogy a szüleim színészek voltak, egyáltalán nem gondolkodtam ezen a pályán gyerekkoromban. Teljesen hihetetlen, hogy ebből a csendes, visszahúzódó, szemüveges kisfiúból színész lett. Aztán olyan 12-13 éves koromban részt vettem egy énekversenyen, amit megnyertem az akkor még csengő szoprán hangommal. Talán akkor éreztem meg a közönséggel valami olyan kapcsolatot, ami után egyértelmű lett, hogy irodalmi-drámai középiskolába menjek. Így jött szóba a Madách. És az igazi elhatározás az iskola száz éves centenáriumi ünnepélyén az Erkel Színházban következett be, ahol egy verset szavaltam, és ez volt az a pillanat, amikor olyasfajta varázslatot éltem át az óriási színpadon állva mikrofonnal a kezemben, hogy eldöntöttem, színész leszek. Ettől kezdve megállíthatatlan voltam.

– Olyannyira, hogy a gimnázium után elvégezte a Színművészeti Egyetemet, és azután rögtön szerződést kapott a Madách Színházról, amit Ön természetesen alá is írt. Hogy fogadta akkor ezt a hirtelen jött sikert?

– Azt tudni kell, hogy az osztályfőnököm a Madách Színház akkori igazgatója, Ádám Ottó volt, így gyakorlaton már a Madáchban voltunk, illetve egy-két mondatos statisztaszerepeket is kaptunk. Emlékszem, a diploma kézbevétele felé közeledve kétségbeesetten kérdeztem, hogy mi lesz velem, hova megyek, mert egy színház sem keresett meg. Később kiderült, hogy már oda volt írva a nevem mellé a Madách Színház, és ezért nem érkezett más ajánlat. Csak nekem éppenséggel elfelejtettek erről szólni. Óriási dolog volt rögtön egy ekkora társulatba kerülni, egy ilyen nagy hagyományú színház tagjának lenni.

– Azóta is több darabban szerepel ott. Éveken át játszotta Munkustrapp szerepét a Macskák című musicalben, mely darab most ünnepli 30. születésnapját, és egy teljesen új szere-

posztásban, fiatal színészekkel láthatja a közönség az előadást. Hogy ítéli meg az Ön régi szerepét játszó fiatal színészeket?

– Tizenhét évig játszottam a Macskákban, közel nyolcszáz előadás és rengeteg jubileum van már a hátam mögött. Óriási dolog ez az évforduló is, azt hiszem talán nincs is Magyarországon még egy olyan előadás, ami a harmincadik születésnapját megélte volna. Ugyan én már hat éve nem szerepelek benne, mert koromnál fogva kértem a nyugdíjazásomat, de most az ünnepségen találkoztam olyan kollégákkal, színészekkel, akiket tíz- húsz éve nem láttam. Nagy élmény volt velük ismét beszélni. A másik érdekesség, hogy három éve tanítok a Madách Musical Tánciskolában, és mit tesz lsten, az egyik tehetséges tanítványomat, Berényi Dávidot beválasztották az új Macskákba, ráadásul pont az én szerepembe. Korábban is rengeteget dolgoztam vele, átvettem vele azokat a prózai részeket, amiket én akkor mondtam, úgyhogy talán tudtam is neki valamit segíteni.

– A Madách Színházon kívül más színházban is játszik, és számos színész magyar hangjaként is hallhatjuk. Egy szinkronizáláshoz mennyire kell azonosulni a szereppel?

– Én azt szoktam mondani, hogy a szinkron egy mirelit, félkész műfaj, hiszen félkészben már látom a szerepet. Azért nehezebb egy saját magam által megalkotott filmes vagy színházi szerep, mert ott a nullából kell felépítenem a jellemet, míg itt már valaki ezt megtette, végiggondolta, megbeszélte a rendezővel. Nekem már csak ezt a félkész színészi megoldást kell utánaiznom magyarul. Ehhez viszont nagyon komoly színészi felkészültség szükséges, mert nem az a lényeg, hogy az ember szépen beszéljen, hanem egy pillanat alatt kell olyan állapotba, olyan hangulatba kerülni, amihez óriási színészi tudás, rutin kell. Többen felhívnak, hogy szeretnének szinkronizálni, tudnék-e segíteni nekik, de nem lehet csak úgy az utcáról bemenni. Én közel harminc év rutinnal a hátam mögött képes vagyok egy pillanat alatt ráhangolódni egy szerepre, de aki nem színész, annak ez nem megy olyan gyorsan.

– Legismertebb szinkronszerepe James Bond. Mennyire tud azonosulni ezzel a szereppel? Mondhatjuk, hogy ez a kedvenc szerepe?

– Rengeteg film szinkronhangjaként szerepeltem és szerepelek, a James Bond valóban kitüntetett helyen van ezek között, de talán azért is, mert alkatilag nagyon közel érzem magamhoz ezt a fajta angol úriembert. Mindig is szerettem az ilyen szerepeket szinkronizálni. Pierce Brosnant meg pláne nagyon kedvelem, kitűnő színész, ezen a héten is szinkronizáltam őt.

– Régebben a Sláger Rádió, mostanában a Juventus Rádió hangjaként hallhatjuk. Meséljen egy kicsit ezekről a kívülállóknak ismeretlen munkákról!

– Úgy hívják ezt, hogy stationvoice, magyarul az állomás hangja vagyok. Az én hangom köti át az egyik zenét a másikba, én mondom azt, hogy Juventus Rádió vagy régen, hogy Sláger Rádió, azt, hogy melyik frekvencián hallható, illetve mindenféle paneleket, reklámokat. Sokan megkérdezik, hogy nekem mindig ott kell-e ülnöm és élőben mondani a szöveget, de nem, természetesen ezek előre rögzített felvételek, és én egy héten egyszer vagy kétszer frissítem, aktualizálom ezeket. Most is onnan jövök.

– Beszéljünk egy kicsit a szavalóversenyéről! Hogy értékeli ezt az iskolai versenyt? Gyakran hívják zsűrizni?

– Kifejezetten magas színvonalú verseny volt. Szerintem nem is volt baj, hogy viszonylag kevesen vettek részt, mert aki nem érez magában olyan indíttatást, mint ez a tizenvalahány ember, az ne is jöjjön. Ez nem egy tanóra, nem azt kell bebizonyítani, hogy megtanulták a verset és el tudják mondani. Csak az álljon ki, akinek gondolata, mondanivalója, üzenete van, és úgy éreztem, szinte mindegyik versenyző ilyen volt. Nagyon szeretek szavalóversenyeken zsűrizni, és szerencsére, elég sokat is hívnak. Illetve most tanítok egy színiiskolában beszédet, és természetes, hogy verseken keresztül tudom a legjobban megtanítani. Így van gyakorlatom ennek a technikának az átadásában.

– **A versmondás speciális műfajnak számít. Hogy érzi, alapvetően miben különbözik egy színpadi monológ és egy versmondás?**

– A vers egy kicsi, három felvonásos dráma összesűrítve tíz-tizenöt sorba. Rengeteg összetevőből épül fel, hiszen van bevezetése, tárgyalása, lecsengése, hangulata, ritmusa, dallama, kora és még legalább ezerféle tényező. Ezeket mind figyelembe kell venni a verstanulásnál. És ami nagyon nehéz, hogy semmiféle segédeszköz nem áll a szavaló rendelkezésére, ami egy színházban jelen van. Nincs díszlet, jelmez és kellék. Például nincs olyan, hogy leülök, rágyújtok egy cigarettára, mondom tovább a szöveget, majd kinyitom az ablakot, kifújom a füstöt, és folytatom. Itt egy szál magam vagyok a két kezemmel, a két szememmel meg a beszédemmel, és ezzel kell megteremtennem a hangulatot, hol Radnótit a fogolytáborban, hol az Istennel való beszélgetést. Állítom, hogy a versmondás az egyik legnehezebb műfaj.

– **Arra lennék kíváncsi, hogy amikor megkap egy verset, hogyan kezd neki a vers megtanulásának.**

– A lényeg, hogy olvasom, olvasom, olvasom... Általában ceruzával a kezemben olvasom, elemzem, és hagyom, hogy hasson rám a vers, hagyom, hogy elkezdjen dolgozni bennem. A verset soha nem hideg szöveggként tanulom, hanem a tanulás során alakul ki a vers előadása is. Ekkor beírom ceruzával, hogy itt tartottam szünetet, itt ez fontos, és így kialakul egy munkapéldány a versből.

– **Mennyit számít a versválasztás az előadás sikeressé válásában?**

– Rengeteget, az egyik legfontosabb tényező a versválasztás, hiszen az az a közvetítő, amin keresztül megismerhetjük a szavaló személyiségét. Ha rossz a választás, rossz a vers, vagy csak egyszerűen nem való az előadóhoz, akkor nem tud átjönni a személyisége.

– **Milyen szempontok alapján pontozott a versenyen?**

– Abszolút személyes szempontok alapján döntöttem. Hat vagy nem hat rám a vers? Unom vagy érdekel az előadás? Érdekel-e a verse és ezáltal az előadó személyisége, a gondolata, vagy pedig csak meghallgatom? Ez pedig rögtön kiadja a pontszámot.

– **Egyetértés volt Bíró Krisztával a pontozásban?**

– Szinte száz százalékban igen, csak apróságokban különbözött a véleményünk, de a fontos kérdésekben abszolút egyetértettünk.

– **Mi kell ahhoz, hogy valaki színész legyen?**

– Ez egy borzasztó nehéz kérdés! Nem is tudok erre nagyon mit mondani, hiszen legalább egy órát kéne most erről összefüggéseiben beszélnem. Ha most azt mondom, hogy elhivatottság kell, akkor rögtön jön a kérdés, hogy mi az az elhivatottság. Hiszen először úgy érzi az ember, hogy elhivatott, aztán egy év múlva elbizonytalanodik, hogy valódi volt-e az elhivatottsága. Vajon mennyi szerepet játszik a színészet választásánál a divat, a pénzkeresés, mennyi ebben az exhibicionizmus, az, hogy címlapon leszek, hogy szép kocsim lesz, a vágyak, az álmok, és ami talán a legfontosabb, mennyi ebben a szolgálat, az, hogy szolgálni akarom a színészettel az embereket, a népem, a hazámat, a nyelvemet. Az emberben egyszer csak megszólal egy hang. Én például emlékszem arra a pillanatra az Erkel Színházban, amikor azt mondta bennem a hang, hogy én színész leszek.

Sose felejttem el, bukásra álltam matematikából, és behívatott az igazgató úr, Véghelyi József. Kérdezte, hogy Armand, hogy van ez? Én pedig válaszoltam neki, hogy „Na de igazgató bácsi, én színész leszek, nekem a matematika soha az életben nem fog kelleni.” Mosolygott rajtam, majd meg is buktam abban az évben, és pótvizsgáznom kellett. Szóval a lényeg, tudtam, hogy színész leszek, számomra ez egy percig nem volt kérdéses. És ezzel most is így vagyok. Lehet, hogy nem lesz munkám, de akkor is színész leszek, mert ez az életem.

Az interjú 2013-ban készült.

SPORTÉLET A MADÁCHBAN

J skolánk rengeteg kiváló embert nevelt fel, közülük néhánynak ma nagyon sokan ismerik nevét. A színészek, írók, művészek és tudósok mellett több ország-, sőt, talán világszerte ismert sportoló is azokat a padokat koptatta, amiket ma mi is. De mégis milyen lehetőségek voltak a sportra, milyen lehetőségek vannak ma, és mennyire élnek ezekkel a lehetőségekkel a diákok? Kérdéseimre Németh Péter tanár úr válaszol.

Tornabemutató az iskola 130. évfordulóján

Már a korai években elkezdődött a sport oktatása az iskolában, kezdetben csak egy tornaterem állt rendelkezésre, ez a szám az átépítés során háromra nőtt. A csapatjátékok mindig is fontosak voltak az itt tanuló diákok és az őket oktató tanárok számára. A testnevelésórákon kívül számos esélyük nyílt megmutatni, hogy mely sportágakban jeleskednek, akár az udvaron zajló kötetlen játék formájában, akár az iskola által szervezett sportversenyeken. A diákok tanáraikkal is összemérhették erejüket és tudásukat ezen versenyek keretében, ahogyan ma is, a MIG olimpiák alatt. Sporteseményekben sosem volt hiány, bár az olimpia nem annyira régi hagyományunk, de ezen kívül más néhai és létező hagyományok is vannak. A házibajnokságok mindig nagy közönséget vonzottak, és bár nekem már nem lehetnek emlékeim róla, de biztos vagyok benne, hogy mindenki hallott az egykor rendkívül népszerű hosszúfociról. Iskolán kívüli, fővárosi versenyeken is gyakran részt vettek az iskola csapatai, és nem egyszer igen szép eredménnyel végeztek.

A tornatermek sosem állnak üresen, főleg a 2015-ben bevezetett mindennapos testnevelés miatt. A sportsáv elindításával pedig ezt a diákok szélesebb körben tudják kihasználni, új mozgásformákat is megismerhetnek.

2005 óta a tégzősök dönthetnek úgy, hogy testnevelésből tesznek érettségit, 2007 óta pedig összesen 68-an tettek sikeres középszintű, 8-an pedig emelt szintű érettségit.

– Az elmúlt tíz évben hogyan fejlődött az iskola sporteszközkészlete?

– Igazán nagy fejlődésről nem beszélhetünk, de szerencsések vagyunk, hogy mindig tudjuk pótolni azt, ami éppen szükséges. Ez elsősorban a labdákra vonatkozik, azok évről évre nagy számban cserélődnek. Ezen kívül komoly beruházás nem volt, de úgy néz ki, hogy talán idén nyáron az udvart felújítják.

– A tanár úr meglátása szerint melyik a diákok kedvenc sportja a testnevelésórák keretein belül?

– Szerintem az eddigi abszolút győztes foci helyét kezdi átvenni a röplabda. Pár évvel ezelőttig volt egy Hosszúfoci nevű rendezvény, egy 24 órás focibajnokság, de egy idő után akkora igény

lett a röplabdára, hogy a két sport párhuzamosan futott, és sokszor több embert csalogatott a röplabda, akár játékosként, akár nézőként. Azt gondolom, hogy az órákon is egyre inkább a röpit részesítik előnyben, mint a focit. De talán ha lenne lehetőség gyakrabban úszni vagy korcsolyázni menni, lehet hogy ezeknek nagyobb lenne a népszerűsége.

– **Melyik az a sport, amit a tanár úr fölvenne a tanmenetbe, csak esetleg nincs rá lehetőség?**

– Az atlétikát mindenképpen fontosnak tartom, de hely hiányában csak a határait tudjuk súrolni. Ezen kívül az úszás lenne jó, de vannak olyan osztályok, akik 4 év alatt egyszer sem jutnak el, és akik igen, azok is inkább lubickolnak, semmint hogy tényleges úszásokat tanítsanak.

– **Mióta és milyen okból hordanak a diákok tesi órán madáchos pólót?**

– Erre egész pontos választ tudok adni. 8 éve vannak évfolyamonként különböző színű madáchos pólók, előtte a fehér alapszínű póló volt a kötelező. Annnyiban egyet is értek ezzel a hagyománnyal, hogy volt olyan diák, aki lusta volt külön pólót hozni, fehér pólóban jött iskolába és át sem kellett öltöznie, így legalább van egy olyan póló, amit az utcára nem vesznek fel. Illetve az együvé tartozást is ki tudjuk fejezni valamilyen szinten az ilyen közös iskolai pólóval.

– **Mióta vannak Madách-olimpiák, és kinek az ötlete volt ez a hagyomány?**

– 2000-ben a sydney-i olimpiához kapcsolódóan Lőrinc Tamás tanár úr ötletére rendezett az iskola egy ilyet, aki már nem dolgozik itt. Utána nem volt több egészen nyolc évvel ezelőttig, amikor az igazgató úr vetette föl, hogy ezt a hagyományt újra fel kellene éleszteni, és azóta zsinórban ez a harmadik.

– **Hány sportág van összesen ezeken az olimpiákon, és körülbelül mennyi résztvevő?**

– Gyorsan összeszámolom: a labdajátékok – foci, röplabda, kosárlabda, pingpong; ezen kívül atlétika, úszás, torna, aerobik, és birkózás – ez összesen kilenc. Négy éve a körülbelül 600 tanuló közül több mint 250-en vettek részt aktívan, és olyan versenyek is voltak, mint ahogy idén is, ahol elég nagy számú nézősereg gyűlt össze, hogy szurkoljanak. Még a mozgás iránt passzívabb osztálytársak is eljönnek megnézni a meccseket vagy a látványosabb versenyeket, mint a torna, az aerobik vagy a birkózás.

– *Köszönöm szépen, tanár úr!*

APOSTOL ADRIENN

KIEMELKEDŐ SPORTEREDMÉNYEK AZ ELMÚLT TÍZ ÉVBŐL

DR. KISS GERGELY – *vízilabda* – olimpiai 1. hely

KISS ROLAND – *kickbox* – egyéni korosztályos EB 3.; felnőtt VB 3.; csapat korosztályos EB 2. helyezés

NÉMETH DÓRA – *karate* – egyéni EB 3.; csapat EB 2. helyezés

HAMAR BALÁZS – *vívás* – egyéni EB 3.; csapat EB 1. helyezés

BREDÁR BORA – *floorball* – U19-es VB 3. helyezett

GYARMATI RÉKA – *floorball* – U19-es VB 3. helyezett

KÉRI ZOLTÁN – *birkózás* – 3-szoros EB 5. helyezett

HÁROM A MAGYAR IGAZSÁG, DE LESZ-E RÁADÁS?

INTERJÚ A 4. OLIMPIÁJÁRA KÉSZÜLŐ KISS GERGŐVEL

Háromszoros olimpiai bajnok vízilabdázó, a Vasas játékosa és a Madáchba járt 1992-1996-ig. Vajon ki lehet? Egyet találhattok! Segítsek? Kiss Gergő. Legnagyobb bánatomra nem sikerült találkozt megbeszélnem veled, ugyanis folyamatosan edz, meccset játszik, tanul, a vállalkozását fejleszti és a családjával tölti idejét. E-mailben azonban örömmel válaszolt. Rögtön azzal kezdte, hogy tegezzem, aztán írt a madáchos sportéletről, az olimpiáról, az Európa-bajnokságról és még sok minden másról.

– Milyen volt a sportélet a Madáchban, amikor ide jártál? Milyen sportprogramokra emlékszel?

– Hogy őszinte legyek, nem a sportéletéről volt híres a Madách, bár szeretett Kokónk (Kovács tanár úr) sokat tett azért, hogy jól érezzük magunkat a tesiórán. Ha visszaemlékszem a sportprogramokra, legelőször talán az jut eszembe, hogy életem két kézilabdameccse közül az egyiket a Madáchban játszottam.

– A gimnázium után elvégeztél egy egyetemet és doktori címet is szereztél. A válogatottban 1994-ben, 17 évesen mutatkoztál be. Hogyan tudtad összeegyeztetni a tanulást a vízilabdával? Miért van az, hogy a vízilabdásoknak van idejük tanulni, míg más sportágakat űzőknek nincs?

– A gimnázium első évében néhány tanár párszor emlékeztetett, hogy talán jobb lett volna másik iskolába mennem, lehetőleg sportosztályba. Én azonban kitarítottam az angoltagozat és a Madách mellett, mert szerettem ide járni, és sikerült feltornáznom magam hármasra, majd pedig négyesre. Hozzá kell tennem, eléggé elit osztálynak számítottunk, az első két évben szinte mindenki 4,0 felett volt.

A vízilabdások tradicionálisan példát vesznek szüleikről, az idősebb játékosokról, és kemény napirend szerint élve éjjel vagy ebéd közben, buszon és villamoson is tanulnak. Én személy szerint például két olimpián, számos Európa- és világbajnokságon, sőt a nászutamon is tanultam. Biztos szerepet játszott az is, hogy sosem volt ciki könyvet forgatni a csapatban.

– Csapat sportágban háromszor megnyerni az olimpiát, igazi kuriózum. Sokan kérdezték már, de még senki sem tudta megfejteni, hogy mi a titka Kemény Dénesnek? Hogyan tud ennyi éven keresztül többször újraépíteni egy csapatot és a döntő pillanatokban nyerőt húzni?

– Valahogy mindig tökéletesen jött ki a lépés, és az olimpiákra nagyon jól összeálltak a csapatok. Kemény Dénesnek nem is annyira csak edzőnek, hanem sokkal inkább hadvezérnek kellett lennie 13 kiváló tábornokot irányítva. Fantasztikus ember, csak tisztelettel tudok róla beszélni.

– Melyik olimpiád volt a legemlékezetesebb? Lehető-e egyet kiemelni? Mennyire lehetnek motiváltak a tapasztaltabb, gyakorlatilag mindent megnyert játékosok például egy Európa-bajnokságon?

– Mindhárom olimpiám fantasztikus élmény volt, nem hiszem, hogy ki tudnék emelni egyet is. Az eredmények mellett nem kis élmény volt Kobe Bryanttel váltani három mondatot. A másik kérdésre válaszolva, a háromszoros olimpiai bajnok játékos is csak vízilabdázó, így minden versenyre győztes reményekkel, lelkesen utazik ki.

– 2008-ban, Pekingben sokak meglepetésére a döntőben az Amerikai Egyesült Államokkal kellett megküzdenetek. Előtte azonban az amerikaiak egy olimpiai címtől eltekintve nem tartoztak a közvetlen élmezőnyhöz. Várható-e, hogy az USA válogatottja Londonban is a dobogóra kerül? Kiket tartasz éremesélyeseknek, mi dönthet a végén?

– Úgy gondolom, az USA-t egyértelműen az éremesélyesek között kell emlegetni Londonban is 6-7 másik csapattal együtt. Egy világversenyen a pillanatnyi elszántság és a forma mindig rengeteget számít. Nagyon erős a mezőny.

– Hogyan értékeled a januári Európa-bajnokságot? A csapat egy könnyűnek mondható csoport után nem tudta legyőzni Montegrót, és végül a harmadik helyen végzett. Hasznos volt-e az olimpiára való felkészülés szempontjából ez a torna?

– Egy Európa bajnoki 3. hely mindig szép eredménynek számít, de mi persze aranyért utazunk mindenhova. Az EB-nek fontos szerepe volt a csapat kialakításában, és az ellenfelek feltérképezésében. Minden meccs tapasztalatot ad, és biztos vagyok benne, hogy hasznos volt az olimpia szempontjából is.

– Mit tervezel játékos pályafutásod után? Maradsz a vízilabdánál esetleg edzőként vagy a jogi pályán indulsz el?

– Ha lehet, szeretnék a póló környékén segíteni, mert kizárt dolog, hogy teljesen el tudnék szakadni a sporttól. Mindenképpen szeretném a kicsiny Pi-vizes vállalkozásomat is minél magasabb szintre fejleszteni. Ezen kívül a sportmarketing, sportjog területén is dolgoznék. Sok minden lehetséges még a jövőben, de egyelőre mindig a következő meccs és természetesen a nyári olimpia a legfontosabb számomra.

Évnyitó, 2008

*CSEKE BALÁZS
Az interjú 2012-ben készült.*

„ÉLETEM LEGJOBB NÉGY ÉVÉT TÖLTÖTTEM A MADÁCHBAN”

INTERJÚ BOGDÁN ÁDÁMMAL

***J**nterjúalanyom Bogdán Ádám. 25 éves, 194 centiméter magas, vörös hajú. Magyarország legjobb kapusa. Válogatott. Tavalay a Bolton legjobbjának választották a szurkolók. Ja, és még valami: a Madáchba járt. Ez egy igazán tömör, lényegre törő bevezetés volt... De hogy miről is beszélgettem veled? Természetesen a fociról. Bővebben? Futballista pályafutása kezdetétől napjainkig mindenről. Elég ennyi? Akkor talán vágjunk is bele!*

– Mesélj néhány madáchos élményedről, amire szívesen emlékszel vissza!

– Nehéz lenne egyet választani, mert életem legjobb négy évét töltöttem a Madáchban, és összességében emlékszem rá nagyon szívesen vissza. Rengeteg pozitív élményt adott a gimnázium.

– Már a Madáchos éveid alatt a Vasas felnőtt csapatába kerültél. Hogyan tudtad összeegyeztetni a tanulást a profi sporttal?

– Végzősként kerültem be a felnőtt csapatba, ahol először csak heti egyszer vagy kétszer volt reggeli edzés, de januárban átvette Pintér Attila az irányítást, és attól kezdve minden délelőtt edzettünk, így magántanuló lettem. Ezt egyrészt élveztem, másrészt tény, hogy így többet kellett otthon tanulnom, hogy bepótoljam a lemaradást. Összességében azonban úgy gondolom, hogy nem volt baj a tanulás és a sport összeegyeztetésével, mindenki nagyon segítőkész volt velem, így semmi hátrányom nem származott belőle.

– Mikor tudatosult benned, hogy profi labdarúgó leszel? Gimnáziumi éveid alatt milyen irányba készültél? Ha nem kerültél volna külföldre, továbbtanultál volna?

– Tulajdonképpen egész életemben arra készültem, hogy profi sportoló leszek, nem nagyon tudtam elképzelni más foglalkozást magamnak. A gimnázium utáni első évet kihagytam, ezt ugyan nem javaslom. De az én esetemben jól sült el, mert így jobban tudtam koncentrálni a focira. Aztán a gimnázium utáni második évben felvettek a TF sport-manager szakára, de azt már nem tudtam elkezdni, mert akkor kerültem ki Angliába. Az, hogy nincsen egyetemi végzettségem, azóta is nagyon fáj, de ígérem, előbb-utóbb bepótolom.

– A Vasas felnőtt csapatából 2007-ben, 19 évesként gyakorlatilag teljesen ismeretlenként szerződtetett az angol Bolton. Hogy történt ez a hirtelen váltás? Hogyan fedezett fel a Bolton? Volt ennek valami előzménye?

– Azt hiszem, azt meg kell említenem, hogy fél évig Vecsésen védtem kölcsönben, miközben a Vasasnál is edzettem délelőttönként. Így bekerültem az U21-es válogatottba, ahol megismerkedtem ügynökökkel, akiknek volt kapcsolatuk a Boltonhoz, és elmehettem próbajátékra a nyáron. Megfeleltem...

– **Barátnóddal kint éltek Angliában. Milyen az ottani élet? Mennyire tudatok beilleszkedni?**

– Mivel több, mint öt éve élünk Angliában, természetes kiismerjük már magunkat itt. Jól érezzük magunkat, ugyanakkor az itteni élettől nem lehet elájulni, az időjárás szörnyű, és az emberek is hűvösek. Persze, a család és a barátok is nagyon hiányoznak.

– **Az utóbbi hetekben hosszabbítottad meg a szerződésed a Boltonnal 2015-ig. Milyen terveid vannak? Az angol első osztályban lenne a helyed, mint ahogy a tavalyi szezonban mutatott teljesítményed is jelezte, de nagyon úgy néz ki, hogy a Bolton nem fog idén feljutni. Elképzelhető, hogy nyáron csapatot váltasz?**

– Hosszabbítottam a Boltonnal, mert továbbra is az a cél, hogy feljussunk az első osztályba annak ellenére, hogy egyre nehezebb helyzetbe hozzuk magunkat. Emellett jól érzem magamat a csapatban, és úgy gondolom, hogy ideális helyen vagyok, ahol elég játéklehetőséget kapok. Természetes az a vágyam és a célom, hogy a Premier League-ben védjek újra, de ezt elsősorban a Boltonnal szeretném elérni.

– **A válogatottban Király Gábort, a Boltonban Jussi Jääskeliäinent szorítottad ki a kapuból. Azóta a finn hálóőr el is igazolt a csapatból. Milyen a viszonyod velük? Ki volt gyermekkorodban a nagy példakép?**

– Király Gabival nagyon jó viszonyban vagyok, sok mindenben ki szoktam kérni a véleményét, ő is az egyik példaképem volt. Jussival is jó kapcsolatban vagyok, bár vele ritkábban beszélek. Mind a két kapustól rengeteget tanultam, azonban az abszolút példakép számomra Peter Schmeichel volt.

– **Márciusban az egész világ Fabrice Muamba életéért szurkolt. Milyen volt megélni, hogy néhány méterre tőled összeesik egy csapattársad és leáll a szíve?**

– Az egy hihetetlen és felfoghatatlan esemény volt. Szerencsére Fabrice azóta teljesen felépült, és ugyan a focit abba kellett hagynia, azért közel maradt a sporthoz, és kimondottan jól érzi magát abban, amit csinál.

– **2011-ben debütáltál a válogatottban, azóta 12 nemzeti mezben játszott mérkőzésen vagy túl. Melyik volt az eddigi legemlékezetesebb válogatottbeli mérkőzésed?**

– Az egyik legemlékezetesebb a Csehország elleni győzelem volt, már csak a hangulat és az idegenbeli győzelem miatt is, de ami ennél is százszor fontosabb és szebb volt, az a Törökország elleni októberi mérkőzés, amikor hazai közönség előtt 3:1-re nyertünk.

– **Jelenleg az egyik legsikeresebb magyar futballista vagy, és ennek ellenére minden nyilatkozatodban végtelenül szerény vagy. Mi vagy ki segít a földön maradni?**

– Többek között az a szimpla tény is, hogy még nem vagyok az általad említett két kapushoz képest sehol. Rengeteg munka vár még rám, hogy eljussak oda, ahova szeretnék.

CSEKE BALÁZS
Az interjú 2012-ben készült

KÜLFÖLDI UTAK, CSEREKAPCSOLATOK

FELEJTHETETLEN NYOLC ÉV

– A KOLOZSVÁRI APÁCZAI LÍCEUM ÉS A MADÁCH GIMNÁZIUM TESTVÉRKAPCSOLATA

Szabadi Ildikó zenetanárnőnek és a budapesti Madách Imre Gimnázium szaktanárának, Krasznai Gáspárnak kezdeményezése nyomán jött létre 2007-ben a kapcsolat, melynek eredményeként az Apáczai Líceum több mint 80 fős vegyes kara Budapestre látogatott, ahol négy napot töltött. A vendéglátók nagyon változatos programot szerveztek, amelyben többek között óralátogatás, a Nemzeti Múzeum megtekintése, valamint a budapesti Operaház meglátogatása szerepelt. A látogatás legemlékezetesebb pillanata a kolozsvári diákok számára azonban a Madách Művészeti Szemlén való részvétel volt, ahol az iskola különböző művészeti szakkörei léptek a közön-

ség elé. Mivel a Madách Imre Gimnázium nagy hangsúlyt fektet az idegen nyelvek oktatására, az apáczaisok angol és német nyelvű előadásokat is láthattak. A Madách Gimnázium pantomimcsoportjának előadása nagy hatással volt mind az apáczais diákokra, mind kísérőtanáraikra. Végül a két iskola vegyes karai mutatták be előadásait.

A következő év februárjában a madáchosok közel hatvanfős csoportja viszonzta a látogatást és Kolozsvárra látogatott. Az immár hagyományos

óralátogatásokon kívül megismerkedhettek a kincses város történelmi nevezetességeivel, Torockó környékén és a Tordai hasadékban kirándultak. Az utolsó napon – egy szombat délután – ünnepélyes műsorra került sor az Apáczai dísztermében, amelyet az iskola kórusa nyitott meg. Ezt követte a BUHU előadása: az apáczais közönség által már ismert Képzelt beteget játszották. Ezután a madáchosok előadásai következtek. Részletet mutattak be Az ember tragédiájából, majd a Shakespeare Összes Rövidítve (S. Ö. R.) című összeállítás következett. Ezután a pantomimesek, majd a Madách kórusa lépett fel, az estet pedig a két kórus közös énekléssel zárta. Ezenkívül az apáczaisok megcsodálhatták a Madách Gimnázium diákjai által készített képzőművészeti alkotásokat is.

Ez a sikeres kapcsolat arra ösztönözte a két iskola vezetőségét, hogy a kapcsolatot tovább bővítsék, elsősorban a művészetek terén. A Madách Imre Gimnáziummal kialakult kapcsolat fejlesztésében jelentős szerep jutott Pilbák Enikőnek, apáczais földrajz és angol szakos tanárnőnek, valamint Dancs Istvánnak, a Madách Gimnázium média és magyar szakos tanárának. /forrás: az Apáczai honlapja/ Kapcsolatunk tavalyelőtt ért véget a kolozsváriakkal, mondhatom, sokunk fájdalomra...

DANCS ISTVÁN

BERLIN, BERLIN

[2014] Július 3., reggel 7 óra 22 perc... Kialvatlan, de annál izgatottabb fiatal, és 4 sürgölődő felnőtt toporog bőröndjeikkel a Blaha Lujza téri placccon. Valamit várnak. Látszik, hogy összeszokott csapatról van szó. Elhangzik 1-2 bennfentes poén, addig a tanárok pénzt szednek, térképet osztanak. Mindenki arcára egy titokzatos mosoly ül ki, ami azt súgja: ez lesz az utolsó.

Pontban 7 órakor kigördül a különbusz, egyúttal kinyílnak az első kekszes zacskók, mindenki lázasan mesél, beszélget. Az út nem rövid, különösen a cseh szakasz tűnik végtelennek, hiszen a busz rángatózik rajta, döcög. Jólesik kiszállni Drezdában: hirtelen monumentális épületek, óriási macskaköves terek tárulnak elénk, valamint a Zwinger, ahol több emeletnyi világhírű festményt csodálhatunk meg.

Ám az igazi móka csak másnap kezdődik: szabnapunkon bejárhattuk Berlin bármely pontját, hiszen a közlekedés a maga emeletes buszaival, és 9 metróhálózatával meglehetősen ígéretesnek tűnt, ahogy az időjárás is, ami várt minket. A széles és világos utak egyszerre mutatnak fel modern és klasszicista jegyeket. Igazán autentikus élményben részesül az, aki ezeken a német utcákon sétál, bámszokdik, elkalandozik gondolataiban a Spree folyó csordogálása láttán.

Ezen a pénteki napon mindenki kedvére megválaszthatta úticélját: legyen az a tv-torony, az olimpiai stadion, vagy egy messzebbi célpont, például a Charlottenburg kastély.

Miután lejárta lábunkat, és kínunkban már bármilyen szabad négyzetméterre leültünk, azt gondoltuk, már mindenki csak a hazaútra gondol, annak ellenére, hogy aznap este rendezték meg a német-francia vb negyeddöntőt. Édes naivítás... Természetesen a focidrukkerek még csak akkor kezdtek ébredezni, és erőre kapva, jelenetős mennyiségű német zászlós holmit felvásárolva, Tolvaj Tanúr felügyeletével elindultak nézni a meccset. A hangulat kiváló volt, emberek ezrei kiáltották egyszerre, hogy Deutschland, Deutschland...ami – úgy látszik –, valamilyen spirituális módon pozitív irányba fordította a mérkőzést. A végeredmény tehát 2-1 Németország javára!

No, de nem kell megjedni, az elkövetkezendő két napban sem unatkoztunk! A múzeumszigetre belépést jogosító kártyánk segítségével annyit kulturálódunk, amennyit csak akartunk. Mindenki – érdeklődésétől függően- megtalálta a számára vonzó múzeumokat, kiállításokat, a nap további részét pedig fakultatívan töltöttük el. A nevezetességek megtekintésén kívül érdemes volt időt szánni az apróságokra is: ilyen volt például a bolhapiac, vagy a currys virsli megkóstolása. A pályaudvar pedig – számomra legalábbis – külön CSODA. Hatalmas, többszintes, tele boltokkal, és a környéke is gyönyörű.

Mindent összevetve azt hiszem, bátran kijelenthetem az egész 12.d nevében, hogy felejthetetlen élmény marad ez a kirándulás, és egyúttal szeretném megragadni az alkalmat, hogy ismét köszönetet mondjak osztályfőnökünknek, Pantó tanárnőnek a szervezésért, és hogy szárnyai alá vett minket, a kísérő-felvigyázó, mindig jó kedélyű Hadik tanárnőnek és Juhász tanárnőnek, illetve Tolvaj tanár úrnak, akinek külön hálásak vagyunk a vetélkedő elkészítéséért és lebonyolításáért! Köszönjük Madách!

SIPOS HÉDI

OLASZ CSEREDIÁKPROGRAM

Torino közelében, egy a már az őskorban is lakott Rivoli nevű városkában, a Savoyák kastélya melletti impozáns épületben egy szakközépiskola és egy gimnázium is működik. Néhány évvel ezelőtt léptünk kapcsolatba velük, mert külföldi csereprogramhoz kerestek partnert. A cserekapcsolat célja a mi részünkről nemcsak az utazás és kulturális ismereteink bővítése, hanem az, hogy diákjaink az iskolánkban szerzett idegennyelvtudásukat is használhassák, fejleszthessék. Ezenkívül természetesen barátságok is szövődnek, és a hétköznapiakba, iskolai és családi szokásokba is betekintést nyerhetnek a tanulók. Az is nagy élmény, amikor a Budapestre látogató olasz gyerekeknek a magyar diákok lelkesen és büszkén mutatják be városunkat, és ők maguk is más szemmel nézik újra a már ismert épületeket, vagy felfedeznek új dolgokat a környezetükben.

Budapest – Rivoli, 2015/2016

Iskolai éveim során többször tálcán kínálták fel előttem a lehetőséget különböző cserediákprogramokra, de valami okból kifolyólag mindig akadt valami „halaszthatatlan” ügyem azokban az időpontokban, mely kettétörte lelkesedésemet. 9.-ben – kezdő olaszokként még nem éreztem, hogy eljött az én időm, 10.-ben – habár a nyelvi tudásom már progresszív irányt mutatott – külső tényezők (pl. jelentkezéshiány) zavarták meg elhatározásomat. Tavaly végül elérkezett a soha viszsza nem téró alkalom, s bár létszámmügyileg ez is döcögösen indult, belevágtam. Angol nyelvű cserediákprogramként volt meghirdetve, természetesen az olaszok előnyt élveztek, de lényegében bárki jelentkezhetett. Először az olasz diákok jöttek hozzánk novemberben, mi pedig márciusban mentünk ki. 15 madáchos diák és jómagam már jóval a kiutazás előtt felvettük a kapcsolatot velük, így (habár a plasztikai beavatkozás zavaró tényezőként mindig fennállhat) már nem érhető túl nagy meglepetés a reptéri találkozásnál arcfelismerés terén. Nem nevezném hátránynak, hogy a cserediákom, Roberta személyében egy kifejezetten szimpatikus embert ismerhettem meg, ráadásként pedig (szüleinek nagy örömére) angol nyelvű tudásának szintje sem volt elhanyagolható.

A megérkezésük napja családi napnak volt betervezve, s ha már család és otthon, akkor más nem is nagyon jöhetett szóba, mint a Balaton. Egy rövidebb túrát követve a Tihanyi-félszigeten, bejártuk a hely városi részét is. Hazafelé – habár nem vagyunk a magyar konyha hatalmas hívei – betértünk egy (halász)csárdába. (Mert mégiscsak Magyarországra érkezett, s az mégiscsak egészen széles levesfelhizatallal rendelkezik). Miután én és a szüleim már szinte gasztró-kómába estünk, érdekes kontrasztot képezett mellettünk Roberta, aki (egész héten keresztül) enyhén szólva nem vitte túlzásba az étkezést. Azonban rá kellett jönnöm, én eszem úgy általában baromi sokat. Ez is csak nézőpont kérdése.

A magyarországi hét gördülékenyen folyt: bemutattuk s körbevezettük az olasz cserediákokat a gimnázium épületében, s be is ülhettek megnézni pár órát.

A következő napokban fővárosunk különböző látványosságaihoz látogattunk el, többek között a Parlamenthez, Halászbástyához, Budai várhoz s az Operához. Emellett sok szabadidejük volt kicsit jobban bejárni a várost, míg mi, magyar tanulók bejártunk órákra. Minden estére szerveztünk közös programot, melyek során több lehetőségem is volt az olasz nyelvet gyakorolni.

A búcsúesténken magyar kiejtési versenyt tartottunk az olasz diákok között, s bevallom büszke voltam rá a 4. helyért. Tudtam, hogy a másnap nehezebb történet lesz, mind logisztikailag, mind érzelmileg. Végül (nem) sikerült egy érzelgősségtől mentes búcsút vennünk, és csak annyi maradt: március 11-én találkozunk!

Elérkezett ez a dátum is, most a másik oldalon álltam, picit jobban is izgultam, amire így utólag visszagondolva nem volt szükség. Utunkat busszal tettük meg, mely egészen tűrhetőnek és zökkenőmentesnek bizonyult.

Torinótól kb. 1 órányira lakott szétszórva az összes család. A cserediákom családja nagyon szimpatikus volt, és szerencsémre a kommunikáció sem okozott problémát. A hét eleji bátortalanságomból kilépve a hét közepétől egészen beivódtam a családi hétköznapiakba és az ezzel járó társalgásokba.

Alkalmunk nyílt ellátogatni a Rivoliban található gimnáziumukba is, amely kívülről impozáns hatást keltett, s amely érzet belépésünkkel egyre jobban csökkent. A dísztermen kívül nem éppen „tökéletesek” voltak a körülmények. A cserediákokat követve mi, magyarok is beültünk pár órára: az irodalomóra laza, kötetlen beszélgetéssel telt el – nem merem azt állítani, hogy ez csakis különleges eset/helyzet lehet. A matematikaórán semmi olyan elvetemült dolgot nem fedeztem fel, ami nálunk ne fordulna elő. Nyilvánvalóan nem kaptam egy teljesen átfogó képet az olasz oktatási rendszerről, de ezt a pár órát elnézve részleteiben, de nem jelentősen tér el egy átlagos színvonalú magyar középiskola oktatási módszereitől. Nehéz így visszanezve bármit is külön kiemelni, mert nagyon sok jó programban vehettünk részt, de azért megpróbálom kiragadni a számomra legkedvesebbeket.

Milánó, a nagybetűs város: a Dóm (a tetejéről az egész városra ráláttunk), illetve az üveggel fedett passzázs egyaránt impozáns, megnéztük Olaszország legnagyobb természettudományi múzeumát a többek között Leonardo da Vinci találmányait bemutató kiállítással. Mi is faraghattunk olyan követ, amelyet a milánói Dóm kőfaragói annak idején.

Azonban bennem Torino hagyott mélyebb nyomot. Lehet, hogy a kellemes csalódás miatt, ami látogatásunkkor ért engem: hihetetlenül sok a látnivaló, minimum 5 napra lenne szüksége az embernek ahhoz, hogy szinte minden várat, palotát, eldugottabb, díszes árkádokkal fedett utcát is felfedezhessen. Torinóban ellátogattunk a világ 2. legnagyobb egyiptomi múzeumába, azt követően pedig bepillantást nyertünk a filmkészítés birodalmába a Mozimúzeumban, ami a világ legmagasabb múzeuma és Torino szimbóluma is.

Rivoli kastélyában részt vehettünk egy kortárs művészeti kiállításon. Tárlatvezetéssel tökéletes volt: szinte minden műalkotás csak így nyert egyfajta általános magyarázatot.

Az út elég intenzívnek bizonyult nyelvi szempontból is, mivel a cserediákom szülei csak az anyanyelvükön tudtak, ezért mondhatni „rákényszerültem”, hogy olaszul kommunikáljak velük, amit egyáltalán nem bántam. :)

Jó volt beivódni – ha csak egy hétre is – egy olasz család hétköznapjaiba.

Nekem nagyon megérte ez az út, s mivel Robertával kölcsönösen visszahívtuk egymást, várom, hogy visszamehessek.

ANGYAL TAMARA

JÉHATY ILI NYE JÉHATY?...

Jskolánk 2004-ben testvérkapcsolatot létesített a kijevi Dobzsenko középiskolával. A kapcsolat keretein belül megszerveztük a kijeviek vendéglátását, négynapos budapesti tartózkodásukat, gondoskodunk a szállásukról, családnál helyeztük el őket és programot szervezünk számunkra. Ízelítőt kaphattak a magyar kultúra és a magyar történelem jelentősebb alkotásaiból, a magyar konyha világhírű ételeiből, a Dunakanyar és a főváros természeti szépségeiből. A csere nyelve elsősorban az orosz és az angol. A vendégfogadásra október-november hónapban került sor. A mi vendégfogadó csoportunk – hét diák és két kísérőtanár (Mészáros Csaba igazgató, Hadikné dr. Végh Katalin orosz tanár) – a tavaszi szünetben látogatott Kijevbe a cserekapcsolat keretein belül.

A cserekapcsolat 7 évig működött, aztán az ukrán belpolitikai helyzet miatt abbamaradt. Azonban nagyon szoros baráti szálak szövődtek, és a levelezések máig tartanak. Reméljük, hogy hamarosan újabb látogatásra kerülhet majd sor.

HADIKNÉ DR. VÉGH KATALIN

A fotók 2010-ben készültek Kijevben

ÍGY ÍRTOK TI A MADÁCHBAN

*Válogatás tanáraink
tudományos és szépirodalmi munkáiból*

DANCS ISTVÁN

KAMASZOK

(Dancs István Kamaszok című színműve 112 pályázó közül második helyezést ért el a Nagyváradi Nemzeti Színház 200. születésnapjára kiírt drámapályázaton, 1998-ban. Két jelenet következik a darabból.)

Helyszín: egy nevelési tanácsadó váróterme, ahol segítségre szoruló családok gyülekeznek, tagadnak és vallanak saját problémáikról...

1. a szereplők kamasz fiúk és egy lány, 16-17 évesek

Feri: Tudjátok, mi a baj? Hogy az emberek nincsenek a helyükön. Mindenki a saját helyén ... Nálunk a téren van lent három hinta. Mindegyiknek különböző hosszúságú a lánc. A hosszúba kell rakni a kis krapekokat, hogy ne féljenek. A magas hintába még én is beülhetek, nem ér le a lábam. Aztán meg van a közepes – annak, aki se ilyen, se olyan. Látom minden nap, hogy milyen az, amikor valaki rossz helyre ül. Csak feszeng, erőlködik, de nem érzi jól magát. Én például nem ülnék másik hintába.

/csend/

Nézem az öregeket – értitek, aki elmúlt harminc –, szóval nézem őket, de szerintem ők baromira nem értik ezt a dolgot. Ezek folyton csak átülni akarnak. Kipróbálni az összeset. A másokét.

Sanyi: Emlékszem, kissrác koromban hogy üvöltöttem, ha foglalt volt az összes hinta. Aztán apám – az igazi – már fél nyolckor lehordott hintázní. Ketten voltunk az egész játszótéren. Mondhatom, nem volt sokkal jobb.

Feri: Na, ez az. A felnőttek is üvöltenek. Mert nincsenek a saját helyükön.

Éva: Miért nem mondd ezt el nekik is? Mondjuk a szüleidnek. Szerintem nem lehetetlen, hogy...

Feri: /közbevág/ Ugyan. Ha megértenének is, ami kizárt; hiszen kit érdekel egy 17 éves srác véleménye, még akkor is, helyettük nem érezhetem, hogy hová valók.

Sanyi: Akkor, szerinted, apád meg anyád nem a saját hintájában ül?

Feri: Hát nem. De tudod, hogy van? Menet közben, bekapcsolt láncsal kevesen mernek kiszállni.

• • •

2. Szereplők:

Takarítónő, aki felmos a rendelés alatt, és Eszter, az éppen érkező árva kamasz lány

Takarítónő: El se tudod képzelni, hányféle módon szüntethető meg a tisztaság.

Van ugye a piszok, az nem veszélyes, hamar jön, hamar megy. Mondom, nem veszélyes, inkább csak bosszantó, ahogy foltot hagy az amúgy tiszta felületen. Megjegyzem, emberrel is így van ez. A piszok ritkán veszi be magát az eldugott helyekre.

A szennynek már idő kell. Rétegekben rakódik a tárgyakra, a lelkekre, az egyik réteg ránó a másikra, a végén alig tudod megkülönböztetni a tiszta és szennyes határát; nem kis meló megtisztítani.

Ez itt a falon például csak maszat, egyetlen mozdulat az eltüntetése, látod?

/letörli/

Tudod, olyan ez, mint az embereknél az apróbb jellemhiba. Egy morcosabb tekintet, vagy egy jól időzített mosoly, azt' már túl is vannak rajta. Kinövik. És még szégyellik is magukat utána.

A kezeletlen maszatokat nevezem én szutyoknak. Egy profi takarítónak ez sem gond, bár nem mindegy, meddig hanyagolták el azt a valamit. Ugyancsak gyerekjáték a retek. Alkalmi elváltozás ez is, nem lehet probléma. Nem mondom, makacsodik egy keveset súroláskor, de végig érzed, hogy igazából le akar kopni. Mintha restelné, hogy nem tiszta.

A mocsok, na, a mocsok viszont kemény dió! Néha azt hiszem, az nem is külső szennyeződés, hanem mintha belülről teremne, a dolgok lényegéből nőne ki, és újra meg újra termelődne. Fekete, ragacos és büzlik. A mocsoknál már nem látható, hogy hol volt a tiszta és szennyes eredeti határa; van, ami a legeslegközepéig, a szívéig mocskos. A mocsok ellen mindent be kell vetnem. Olyan ez, mint a háború.

Eszter: Na jó, de minek tetszik nevezni, ami itt van.

Takarítónő: A váró tűrhető, de menj be a WC-be, és nézd meg, hogy a kótyagos fejű betegek milyen rettenetes célzási problémákkal küszködnek. Az nálam a trutumó vagy gané. Derék magasságig van körbehugyozva a csempe. De ne foglalkozz vele, tudtam, mire számíthatok, amikor elvállaltam ezt a munkát. A trutumó, vagy nevezzük dzsuvának, benne van a béremben.

Eszter: Sok ilyen szót tud még?

Takarítónő: Sokat. Gyűjtöm őket, de a többségéről nem tudnád, mit jelent, vidéki tájszavak. Nem ismerek leleményesebb nyelvet kosz ügyben a magyarnál. Ménkű sok szavunk van rá.

Eszter: Több nyelven tetszik beszélni?

Takarítónő: Fenét, csak fiatalabb korban volt egy egyetemi tanár szeretőm; nyelvész volt, tudod. Az mesélt nekem erről.

Eszter: Mi a fenével foglalkozik egy nyelvész?

Takarítónő: Pontosan nem tudom, mert ilyenekről akkoriban nemigen diskuráltunk, de emlékszem például, hogy soha senki nem tudta olyan gyorsan kikapcsolni a melltartómat, mint ő...

GYURKÓ ANDREA ZSUZSANNA

SZEMLÉLETVÁLTÁS AZ IDEGEN NYELVEK OKTATÁSÁNAK ÉS MÉRÉSÉNEK FOLYAMATÁBAN

– AZ ÚJ KÉTSZINTŰ IDEGEN NYELVI ÉRETTSÉGI VIZSGÁK
BEVEZETÉSÉNEK JELENTŐSÉGÉRŐL, ELŐZMÉNYEIRŐL

(Gyurkó Andrea tanulmánya a Mester és Tanítvány c. lapban jelent meg 2005-ben)

Írásomban azokat a szellemi, gondolati előzményeket kísérem meg felvázolni, amelyek elősegítették a megújított idegen nyelvi érettségi rendszer kialakulását hazánkban. Összefoglalom a fontosabb dokumentumok azon elemeit, amelyek a kétszintű érettségi vizsga meghatározóivá váltak.

Ellentmondások

A *Mester és Tanítvány* 2005. novemberi száma összefoglalást adott a kétszintű érettségi rendszerről, bevezetésének nehézségeiről, számba véve az új rendszer előnyeit és lehetséges buktatóit. Az érettségi vizsgán a gyakorlatban tapasztalható ellentmondások leltárba vétele részletesen szerepel az akkori írásokban. A megfogalmazott bírálatok máig érvényesek, változás a vizsga szervezésének zökkenőmentes folyamatában észlelhető.

Tantárgyanként más és más szempontból feszültek egymásnak a legkülönbözőbb kritikai megjegyzések. Néhány változtatásra szoruló jelenséget említék csupán. Akad bőven tennivaló az egyes idegen nyelvek szóbeli és írásbeli vizsgafeladatainak és azok értékelésének egységesebbé tételében. Az írásbeli és szóbeli vizsga súlyának aránytalansága szembevetendő ellentmondás a kommunikatív nyelvoktatás folyamatában. A szóbeli vizsgarész situációs feladatai sokszor erőltetettek, nem igazán beszélhetünk valódi kommunikációról, sok esetben ezért a dialógus a tanár monológjába megy át. A szóbeli tételek körütekintőbb összeállítását is javasolják szaktanárok, olyan feladat-sorokat várnak, amelyek figyelembe vennék a diákok életkori sajátosságait. A feladatíró pedig a nyelvi szinteknek megfelelően készítené a szóbeli feladatlaponkat, hiszen az emelt szintű vizsgára jelentkezők az idősebb korosztályhoz is tartozhatnak. Jelenleg a témakörök általánosan megfogalmazottak és igen kevés segítséget nyújtanak a felkészüléshez. Nem megoldott az egyetem idegen nyelvi szakjaira jelentkező tanulók leválasztása a nyelvvizsgálóval csupán többletpontokért küzdő felvételizőktől. Fejlesztésre szorul a diákok önértékelési képessége is, sok esetben nem a megfelelő vizsgaszintet választják idegennyelv-ismeretük megmérettetéséül.

A vizsgareform szükségességéről

Nem beszélhetünk önmagában az idegen nyelvi érettségi vizsgák eredményességéről vagy nehézségeiről. Az idegennyelv-oktatás egészét, módszereinek változásait, mérésének eszközeit párhuzamosan kell vizsgálnunk.

Sajnálatos módon a 2005 májusában kialakult feszült helyzetben elterelődött a figyelem az új kétszintű idegen nyelvi vizsgák jelentőségéről. Ha nem is hozott egyszerre a vizsga minden szegmensében valamennyi felmerülő kérdésre megnyugtató megoldást, mégis kitörést jelent arról a holtpontról, amelyről idegennyelv-oktatásunk évek óta nem tudott elmozdulni.

A változás talán épp az idegen nyelvi vizsgák terén vált leginkább sürgetővé, hiszen a pragmatikus készségeket mérő, kommunikációközpontú nemzetközi nyelvvizsgák megjelenésével a hagyományos, fordításközpontú nyelvi érettségi feladatsorok nem tudtak lépést tartani. A nemzetközi nyelvvizsgák meghonosodásával és a kétszintű érettségi vizsga bevezetésével hazánkban is kiépült a kommunikációs készséget mérő vizsgáztatás rendszere. A változást előidéző folyamat összetett, a társadalmi elvárások módosulásával, a tudományok; a nyelvészet, a pszichológia, a pedagógia fejlődésével megváltozott az idegennyelv-tanítás módszertanáról alkotott felfogásunk és ezzel párhuzamosan a nyelvtudás mérésének módszertana is.¹

A kétszintű idegen nyelvi érettségi vizsgákra történő felkészülés nem kezdődhet az új mintafeladatsorok internetről történő letöltésével és megoldásával. A német nyelv oktatását segítő szaktanácsadóként szerzett tapasztalataim alapján hiányát látom annak a hídnak, amely a korábbi nyelvtanítási módszereket (mint például: grammatizáló, audiolingvális, direkt, intenzív, kognitív) és a kommunikatív kompetencián és a kompetenciafejlesztésen alapuló idegennyelv-oktatás közötti szakadékot összekötné. Módszertani kultúránk fejlesztésére, szemléletmód-váltásra gondolok, amely a kompetencia-alapú oktatás eszközeinek elsajátítását jelenti. Szaktanárainkat még mindig támogatni kell ebben a kompetencia-központú továbbképzések szervezésével. Hangsúlyozni szeretném a *Közös Európai Referenciakeret* című kiadvány jelentőségét, amely segédkönyvként használható az egyes kompetenciaterületek feltérképezéséhez, a tanmenetek, iskolai tantervek átdolgozásához, oktatási célok megfogalmazásához, mérési folyamatok tervezéséhez, a kétszintű érettségi vizsga valamennyi kompetenciaterületének teszteléséhez.

Ertelmezésem alapján az idegen nyelvi kommunikatív képesség fejlesztése nem jelenti a korábbi pedagógiai irányzatok elveinek feladását vagy akár a latin nyelvtanítás általános műveltséget alapozó jelentőségének elvetését. Az idegen nyelvek tanításának folyamatában nyilvánvaló, hogy egyetlen irányzat sem kiáltható ki egyedül üdvözítőnek, Medgyes Péter megfogalmazásában: „kétséges, hogy valaha is született »ideális« módszer, nem utolsósorban azért, mert a két döntő tényező: az osztálytermen kívüli kommunikatív szituációk és maguk a nyelvtanulók rendkívül összetett jelenségek, és igen keveset lehet megtudni róluk.”² A legfontosabb feladatunk – korunk kihívásait szem előtt tartva – az idegen nyelveket használni tudó diákok nevelése és oktatása, ezért ismernünk kell a nyelvi készségek fejlesztésének lehetőségeit is.

Természetesen szükséges – mind a közép-, mind az emelt szinten – a kompetenciaterületenkénti új feladattípusok megismerése; a beszéd és beszédértés, az olvasás és írás, a grammatikai szerkezetek alkalmazásának képességét mérő feladatok gyakorlása. Ennél is fontosabb azonban a kitűzött célok, az érettségi vizsga követelményrendszerének ismerete és az erre épülő oktatási folyamat tervezése, a folyamatos mérések beiktatása azon értékelési kategóriák segítségével, amelyek alapján a diákok az érettségi vizsgán megméretnek.

A kétszintű vizsgarendszer előkészületeinek ellentmondásai

A kétszintű érettségi rendszer bevezetésével mintha ráklépésben haladtunk volna, először a kiemelési szabályozás vált kötelező jelleggel ismertté. A nyelvtanárok módszertani továbbképzése,

¹ EINHORN Ágnes, *Vizsgatárnyak, vizsgamodellek*, Bp., Országos Közoktatási Intézet, 1998.

² MEDGYES Péter, *A kommunikatív nyelvtanítás*, Bp., Eötvös József Könyvkiadó, 1995, 22.

a tananyag átstrukturálása csak araszolgotott a változást előidéző folyamatok során. Az új vizsgarendszer alkalmazására minden pedagógusnak fel kellett volna készülnie, hiszen, ha a diákok egy új mérce alapján adnak számot tudásukról, minden nyelvtanár kötelessége a kompetencia alapú tesztelési eljárás elsajátítása. A kommunikatív kompetenciák fejlesztésén alapuló HEFOP pályázatok keretében szervezett módszertani kurzusok is a kétszintű érettségi rendszer bevezetését követően indultak.

Az új vizsga érvénybelépését megelőző – a pedagógiai intézetek és a külföldi nyelvi intézetek – módszertani felkészítő kurzusokon is csak a szaktanárok egy része vett részt. A kilencvenes évek elején nyelvtanáraink, még ha részt is vettek a kommunikatív nyelvoktatás módszereinek elsajátítását segítő továbbképzéseken, sokszor azt tapasztalták, hogy környezetük idegenkedik az új tanítási módszerektől.

A szemléletmód formálásában a kétszintű érettségi vizsgákra felkészítő tanfolyamok sem hoztak forradalmi változást. A tanfolyamokat vezető kollégák ugyan lelkiismeretesen végezték munkájukat, de a 45 órás foglalkozások nem jelenthették egy korábban elsajátított és megszokott módszertani eszköztár azonnali lecserélését. Mindezzel párhuzamosan rendkívüli erőfeszítéseket tettek az OKÉV munkatársai, hogy a megyei szaktanácsadók, a pedagógiai intézetek képviselői a kétszintű vizsga bevezetésének tervezéséről, szervezéséről, a feladatlapok jellegéről, beméréséről folyamatosan tájékozódhassanak. Körültekintést igényel az a tény is, hogy az egyes idegen nyelvek módszertani kultúrája más-más fejlettségi fokon áll.

A felvázolt helyzet ellenére, a nyolcvanas évek elejétől jelentkező változás eredményeképp napjainkban már a kommunikatív képességek fejlesztése áll idegennyelv-oktatásunk középpontjában. A *Hymes* nevével fémjelzett kommunikatív kompetencia fejlesztése meghonosodni látszik az idegen nyelvek oktatásának folyamatában, hiszen a rendelkezésre álló taneszközök is ennek jegyeit viselik magukon. Megfigyelhető, hogy a nyelvtanárok jelentős része a tananyagok széles választékából, a kommunikatív szemléleten alapuló tankönyvcsoomagokat választja, s egyre szélesebb körben alkalmazják azokat a tanítás- és tanulásmódot, amelyek az eredményes tanulást célirányos, konstruktív, társas, *szituatív* folyamatnak tekintik a nyelvórákon.

Mivel az idegennyelv-oktatásban fontos a pedagógiai kultúra megújítása, a szervezett kompetencia alapú tanártovábbképző tanfolyamok során kifejlesztett taneszköz-csoomagok sok szaktanár számára megkönnyítenék a tájékozódást, önképzést, ha ezek mindenki számára elérhetőek lennének.

A kompetencia alapú mérések szerepe

A nemzetközi nyelvvizsgák meghonosodásával és a kétszintű érettségi vizsga bevezetésével hazánkban is a kommunikációs készséget mérő vizsgarendszerek terjedtek el. A társadalmi elvárások változásaival, a tudományok, a nyelvészet, a pszichológia, a pedagógia fejlődésével megváltozott az idegennyelv-tanítás módszertanáról alkotott felfogásunk és ezzel párhuzamosan a nyelvtudás mérésének módszertana is.³

A kommunikatív tesztelési mód elterjedése hazánkban nem volt zökkenőmentes. A kommunikatív szemléletű tankönyvek elterjedése és az idegen nyelvi kompetenciákat fejlesztő pedagógiai módszerek nem jártak együtt a kommunikatív tesztelés azonnali meghonosodásával. Annak ellenére, hogy „elméletileg ugyan mindig rögzítjük azt az alapelvet, hogy azt mérjük, amit és ahogyan tanítunk, a gyakorlat azt mutatja, hogy a mérés tartalmában és módszertanában

³ EINHORN, *i. m.*

általában a tanítás mögött halad, azaz gyakran találkozunk azzal a jelenséggel, hogy a tanítási folyamatot lezáró teszt tartalmában és módszerében konzervatívabb, mint a jellemzőnek tekinthető tanítási módszerek.”⁴

Szembesülünk azzal a jelenséggel is, hogy a diákok felkészülésük során, mindig azt tekintik fontosabbnak, amit tanáraik mérnek és értékelnek, vagyis a tesztcélok mindig erősebben érvényesülnek, mint a tanítási célok.⁵

A hazai idegennyelv-oktatás szerkezetének és módszereinek megváltozása

Kettősség jellemezte a NAT és a kerettantervek megjelenésének időszakát. Az idegen nyelvi kompetencia fejlesztési követelményének az iskolák helyi tanterveiben is rögzülnie kellett. Mind tematikájában, mind struktúrájában be kellett építeni az egyes kompetenciaterületek fejezeteibe az adott tananyag elemeit, a célul tűzött továbbhaladás feltételeit. A közlés fontossága, a beszédszándékok, beszédegységek önálló fejezetei is a szóbeli és írásbeli kommunikáció jelentőségére irányították a figyelmet. Mégis azt tapasztaltuk, hogy az új szemléletű érettségi bevezetését megelőző időszakban sok szaktanár bizonyos értetlenségnek adott hangot. Tudjuk, hogy milyen sorsra jutottak a NAT-implementáció keretében készült pedagógiai programok és helyi tantervek. „Az iskolák jelentős hányada formálisan tett eleget kötelezettségeinek. A dokumentumok ugyan elkészültek, de nem következnek be lényegi változások, amíg a szaktanárok gondolkodásmódja nem alakul át, amíg nem a tanulók egyéniségére szabottan és a kompetencia alapú oktatás követelményeinek megfelelően nem alakul át tanítási módszerünk, és nem illeszkedik a nemzetközi tendenciákhoz, elvárásokhoz, mércékhez. [...] Amíg nem éri sokk a pedagógusokat, amíg nem szembesülnek drámai módon saját munkájuk eredményeivel, amíg nem tapasztalják meg, hogy egy külső mércének mennyire képesek vagy nem képesek megfelelni az általuk tanított gyerekek.”⁶

Ez a tendencia volt jellemző, annak ellenére, hogy a 90-es évek közepétől hazánkban is kiépült a nyelvtanítási színvonal fejlesztését célzó továbbképzések akkreditációs rendszere. Tisztelet illeti a hazai és külföldi tanártovábbképző intézeteket, amelyek jelentős segítséget nyújtottak az idegen nyelv szakos tanároknak a kommunikatív nyelvtanítás alapjainak elsajátításában és módszertani kultúrájuk frissítésében. Az idegennyelv-tanulás hatékonyságának fokozása feltételezi az idegennyelv-tanítás módszereinek megújítását, a kommunikatív nyelvi kompetencia fejlesztését, a kompetencia alapú nyelvtanítási programok kidolgozását, bevezetését, fejlesztését. Az oktatási programcsomagok „figyelembe veszik a tanulók életkori sajátosságait, érdeklődését és ismereteit, témakörök, beszédszándékok és szituációk köré szerveződnek, s lehetővé teszik, hogy a tanulók értelmes cselekvések során, kommunikatív feladatok végrehajtása közben sajátítsák el az idegen nyelvet.”⁷

⁴ EINHORN, i. m., 127.

⁵ EINHORN, i. m.

⁶ Beszélgetés Vári Péterrel a teljes körű tanulói kompetenciamérések tapasztalatairól, Új Pedagógiai Szemle, 2004/2.

⁷ Idegen nyelvi kompetenciaterület, SuliNova Közoktatás-fejlesztési és Pedagógus-továbbképzési Kht., 2005,12.

HADIKNÉ DR. VÉGH KATALIN

MI LETT VELED, OROSZ NÓRA?

– LEONYID ANDREJEV NŐDRÁMÁJA,
A JEKATYERINA IVANOVNA (1912)

(A cikk Kovács Árpád 70. születésnapjának köszöntésére készült. Az Andrejev-dramaturgiával való megismerkedésem az ő vezetésével történt, egyetemi tanulmányaim alatt. Doktori disszertációm megvédése után fordítottam Andrejev drámáit, és készítettem egy nyersfordítást a Katona József színházban dolgozó Gothár Péter felkérésére. Az, hogy hosszú idő után Andrejev-dráma, a Kutyakeringő magyar színpadon látható volt, így részben hajdani tanáromnak köszönhető. A szöveg a köszöntő kötetben jelent meg).

Leonyid Nyikolajevics Andrejev (1877–1919) orosz nődrámájához választott huszadik századi költő-filozófus, Weöres Sándor idézete érzékletesen sűríti számunkra létezésünk egyik alappilléret, azt a tézist, hogy a nő sorsa: a férfi. A tévesen értelmezett feminizmus mély és humánus weöresi bírálata olvasható ki e sorok közül. A költő talán arra utalhat, hogy a legjelentéktelenebb női lényeg is mozgásba jöhet egy megfelelő minőségű férfi-princípium hatására, de ez fordítva is igaz: a női lélek „összefagyhat” sivár, megnyomorodott, csak analizálni tudó férfi lelkek közegében. Nősors csak a férfisorssal összefonódva képzelhető el, mondja Weöres, és hasonlót állít Andrejev is: olyan nősorsot írva meg a *Jekatyerina Ivanovnában* koráról, amelyben a férfi- és nősorsok végzetes összefonódása mozgatja a drámai szüzsét. A nő árnyékában létező férfialakok nem kevésbé lényegesek és emblematikusak, mint maga a főszereplő.

Andrejev a *Jekatyerina Ivanovná*t 34 évvel Ibsen *Nórája* után írta meg, és e mű – bizonyos értelemben felfogható az ibseni drámában felvetett női emancipációs gondolatok folytatásaként is, egyfajta század eleji orosz válaszként ugyanarra a kérdésfeltevésre és problematikára. Andrejev arra tesz a műben kísérletet, hogy rávilágítson az emancipációs küzdelem – Ibsen által megíratlanul maradt – következményeire. Mértlegre teszi, analizálja az orosz nő önmegvalósítási kísérletét, annak lehetőségét és következményeit – lesújtó diagnózist állítva fel róla.

Ibsen drámáival uralja a századelő orosz színházát, Sztanyiszlavszkij a Művész Színházban több darabját is színre vitte. Andrejev számára is igen erős tekintély és mérce az ibseni dramaturgia mind poétikai, mind pedig azok morális felvetéseit illetően. Számos Ibsen-műről születik meg az Andrejev-publicisztikában pontos és érzékeny értelmezés (*Ha mi holtak, feltámadunk, A nép ellensége*). Nemcsak az ibseni etika és világszemlélet van nagy hatással Andrejevre, hanem az ibseni dramaturgia is: többek között az ibseni dramaturgia újragondolása is hozzájárul ahhoz, hogy Andrejev saját színház- és drámaelméleti koncepciója kikristályosodjon. Ezen nézeteit önálló tanulmányokban jelenteti meg a *Jekatyerina Ivanovna* megírása előtt.⁸ (Leonyid Andrejev: *Levelek a színházról I-II*, 1912). Ez a jelentős színházelméleti írás a *pánpsziché dráma és színház* alapjait vázolja fel, amelyben Andrejev a tragikum fogalmát újraértelmezve a dráma középpontjába az emberi pszichét és annak

⁸ (Leonyid Andrejev: *Levelek a színházról I-II*, 1912. Ez a jelentős teoretikai alapvetés magyarul is olvasható az Országos Színháztörténeti Múzeum és Intézet kiadványában : *A teatralitás dicsérete c. kötetben*. Bp. 2006.

működési mechanizmusait helyezi. A tanulmány megjelenése után sorra születnek meg majd az új dráma tulajdonságait manifesztáló darabok, amelyek sorát a *Jekatyerina Ivanovna* nyitja meg. *Jekatyerina Ivanovna-1912*, *Sztoricin professzor-1913*, *Gondolat-1914*, *Leláncolt Sámson-1914*, *Az, aki a pofonokat kapja-1915*, *Rekviem-1915*, *Káin bélyeg-1915*, *Kutyakeringő-1916*.

Ilyen új, pánpsziché dráma tehát a *Jekatyerina Ivanovna*, Andrejev tudatos drámamegújító törekvésének eredménye: egy új dráma az új színház számára. A művet Nyemirovics–Dancsenkó rendezésében vitte színre a színház, 1915-ben. (Érdekes adalék, hogy Andrejev újralfedezésekor is az érdeklődés homlokterébe került ez a darab, számos színház mutatta be napjainkban Oroszországban is, valamint külföldön egyaránt.

Újszerű, modern dráma született meg tehát közvetlenül a drámateóriai munka és többéves drámaírói szünet után. Egy olyan nődráma, amely modernebb felfogást tükröz női emancipációs értelemben, mint például a kortárs drámák, vagy akár a nagy előd, Csehov drámái. A csehovi drámák aszexuális nőalakjaihoz képest Andrejev bátran harcol a prűdériával, a testiség ezidáig csak felületesen érintett témájának tartományát hozzákapcsolva a női lélektan freudi mélységű megjelenítéséhez. Csehovnál nincsenek is külön specifikusan csak női sorsok, nála lecsupaszodik a sors, a drámaíró által megkonstruált lét algebraja hozza a férfi és a női sorsokat közös nevező alá, azonos attribútumokkal látja el őket. Akár férfi, akár nő, életútjuk, jellemük azonos: gyengék, szánnivalóak, tehetetlenek. Ha ki is magasodik az élet lehúzó mocsarából egy-egy ragyogóbb virág – Nyina, Mása, Trepljov, Dorn –, rövid idő múlva visszahullanak a létezésnek csúfolt vegetálásba. A szerelemben megélik ugyan a létezés katartikus pillanatait, de egy újfajta életminőség kialakításához már nincsen elég erejük: visszatérnek a férfihoz, akit tisztelni, akire felnézni lehetetlenség, maguk húzzák önmaguk fölé a létezés koporsófedelét.

Andrejev – Csehovval ellentétben – specifikusan női sorsokat teremt meg, de ezek a női életpontok jellegzetes férfisorsok képleteit is kibontják. Amíg a drámában a női lényeg értelmezése dichotomikusan épül fel (az elzüllött, romlott Jekatyerina Ivanovna ellentéte valamint a szűzies tisztaságú húga, Jelizaveta jellempárjára gondolunk), addig a férfijellemek egész palettája vázolódik fel a jelentéktelen, hitvány Menyikovtól az idealizált, keresztelődő Szent János-i utalásokkal felépített jellemű Alekszejig. (Külön figyelmet érdemel a művészt megtestesítő, cinikus Koromüszlov, akinek figurájában Andrejev önironikus önarcképére, művészportréjára ismerhetünk).⁹

A pánpsziché drámák azonos módon strukturálódnak: Andrejev a dráma szűzséjét magas feszültségű ponton indítja el. A tragédia az első felvonásban megtörténik: ötévi házasság után a férj, Georgij Dmitrijevics Sztjibeljov ügyvéd, a Duma tagja gyanakodni kezd feleségére, és egy féltékenységi jelenet közepette háromszor rálő, de elhibázza a lövéseket. A feleség ezután a maga sajátos módján fellázad, otthagyja a férjét, és tényleg elköveti a bűnt, amivel eddig csak megvádolták. És hogy a büntetés még nagyobb legyen, egy férjénél sokkal jelentéktelenebb emberrel csalja meg a házastársát. A következő felvonásokban Andrejev a pszichére, a lélekre fókuszál: azt mutatja meg, hogyan képesek továbbélni a tragédia bekövetkezése után ezek az emberségükben, önbizalmukban „megroggyant” lelkek, valamint arra, hogy mi történik a pszichében az átélt tragédia súlya alatt. A színen egy női lélek haldoklásának, züllésének és pusztulásának leszünk tanúi, Jekatyerina Ivanovna önpusztítását követhetjük nyomon.

⁹ Nem véletlen, hogy Andrejev szellemi értelemben megrajzolt önarcképét egy festő testesíti meg a drámában. Andrejev művészetek iránti vonzódása ismert tény: foglalkozik festéssel, fotóművészetrel, illusztrációkat készít saját munkáihoz stb. Tehetséges festőként tartják számon a kortársai is.

JUHÁSZ ERZSÉBET

KERESZTEK

(2002-es novellairó pályázat díjnyertes munkája)

A neonfény szinte ütött. A férfi mandarinudvariassággal nézett fel a papírból.

– Megálljunk egy kicsit?

A gyűrött kamaszarc szenttelen maradt.

– Szeretnél egy időre egyedül maradni?

– Tökmindegy.

Sokadszor mondta, tompán, fókuszátlan tekintettel.

– Akkor folytatjuk?

– Tőlem!

A fiú ingerültsége szertelen, félbetört volt, mint aki csak jelezni akar, nem megélni.

– Mire emlékszel szívesen a gyermekkorodból?

– Eleget alhattam.

– És még?

A fiú vállat vont. Mandulaszemei üresen meredtek a semmibe, de talány volt, hogy a gyerekkor világát vetíti-e a pupillái mögé, vagy érdektelenül süpped hallgatásba.

A férfi közvetlen hangon próbálkozott.

– Nyilván voltak játékaid, amiket szerettél, esetleg egy kutyád, valami kedvenc zugod, egy barátod, akivel sok időt töltöttél. Nem?

– A franc emlékszik.

– Mit játszottál sokszor?

– És maga?

A férfi egy pillanatra meghökkent.

– Nekem például volt egy nagy mackóm. Kitekerhető mancsokkal, bumfordi fejjel. A nővéremtől örököltem, aztán meg az én gyerekeim játszottak vele. Ütött-kopott, de most is megvan.

Úgy kezeljük, mint egy idős, tiszteletbeli rokont. Volt hasonló tárgyad?

A fiú felnézett a plafonra, de aztán megint csak vállat vont.

– Biztos.

– És olyan történés, élmény, ami megrázott, amire sokáig emlékeztél?

– Egy. Láttam egy borjú születését.

– Hol?

– Valami falusi rokonnál. Kicsi voltam.

– Hány éves?

– Négy-öt.

– Milyennek láttad az eseményt?

– Nagy volt a tehén.

– És a borjú?

– Az is.

- Hogy emlékszel? Ijesztő látvány volt?
- Szép volt.
- Szép?
- Volt ott egy ember, aki segített a tehénnek. Húzta a borjú lábát. A tehén hálás volt.
- Honnan tudod?
- Azt lehet tudni.
- Láttad később is a bocit?
- Tányéron.

A férfi megdörzsölte a halántékát.

- Nézd, sejtem, hogy fáradt vagy. Hogy nincs kedved a beszélgetéshez.
- Ez beszélgetés?
- Én mindenre kíváncsi vagyok, amiről csak beszélnél. Ha mindig kérdéseket teszek fel, az egészen kihallgatás jellege lesz, pedig nem az. Szeretnék megismerni.

- Aha.
- Te nagyon értelmes vagy, ahogy a világot látod, értelmezod, az nem szokványos...
- És?
- Ha bepillantatok az életedbe, talán tudok segíteni.
- Miért akarna maga nekem segíteni?
- Mindenki közömbös veled?
- Engem nem érdekel a többi ember!
- Akkor mi érdekel?

A fiú tétozást, mint akinek fontos döntést kell hoznia. A férfi hátat fordított, kinézett az ablakon. Enyhe nyomást érzett a szíve körül, a szeme égett. A bal karja megint zsibbadt, ezt utálta. Visszafordult, és egészen megrendítette a fiú arca. Olyan ismerős volt. Aztán hirtelen beléhasított: Krisztus-arc, még a szakáll nélkül. Szemében a tudás az eljövendő kínokról.

- Elárulod?
- Az asztrológia.

Úgy mondta, mint aki különleges titkot árul el, olyat, amit szentségtörés továbbadni, mert akkor elveszíti kivételes tartalmát.

A férfi rácsodálkozott.

- A csillagászat vonz?
- A csillagjósítás. A horoszkóp.
- Hm.
- Most mit hümmög? Tudja, hogy minden egyes ember születésekor megismételhetetlen állásba kerülnek a csillagok?
- És ez mit jelent a te számodra?
- Hogy nem menekülhetek a sorsom elől.
- Úgy érted, bizonyos dolgok mindenképpen bekövetkeznek az életedben?
- Fogalma sincs az egészről!
- Beavathatnál. Érdekel.
- Ne udvariaskodjon, nem szorulok rá!

Nem adja könnyen magát, gondolta a férfi. Nézte az elutasító arckifejezést, a nagy mandulavágású szemeket. Rokonszenves volt neki az életét cipelő tizenöt éves.

– Mondd csak, mitől félsz legjobban?

A fiú habozott. A férfi türelmesen várt, tapasztalatból tudta, hogy ilyenkor a páciens mérlegel.

– A karmámtól.

– Szóval nem a halál utáni, hanem az „élet előtti élet” foglalkoztat?

A megélenkülő kamaszarc igazolta, hogy eltalálta lényegét. Azért gúnyos szájbiggyesztés jutalmazta a szakmai rutint.

– Úgy gondolja, lekottázott?

– Részben.

– Ja! Akkor nyilván azt is tudja, miért vagyok itt.

– Biztos vagy benne, hogy olyan kiismerhetetlen vagy?

– Hagyjon engem békén!

A dacos hang elgyötört volt, a fiúarc koravén lett. A férfi megint érezte a szíve körül a szorítást.

– Nem vagy éhes? – kérdezte, s nem tudta miért, nevetségesnek érezte magát. A fiú váratlanul érett, nyugodt hangon szólalt meg.

– Nézze, maga jó fej, de tényleg hagyjon békén. Nem akarok tovább idéetlenkedni. Mindenféle hülyeséget kérdez, mit kerülgeti a forró kását? Miért nem arról kérdez, amiért itt vagyok?

– Mert az csak a végkifejlet. Nem hiszem, hogy értékelhető magyarázatot adnál rá.

A fiú arca hitetlenkedő lett.

– Épp ez nem érdeklí? Hogy gyűlölöm-e Anyám pasiját? Hogy úgy érzem-e, elvette őt tőlem?

– Nem vette el?

A fiún látszott, hogy összpontosít, nagyon is lényeges résznél járnak, minden szónak súlya van.

– Még nem.

– Hogyhogy?

– Anyám huszonöt éves volt, amikor özvegy maradt. Tíz évet csak velem húzott le. Aztán jött ez a ripacs...

– Most aztán tényleg nem értelek.

– Hát, ennyit ér a maga híres tudománya!

Makacsul összezárta ajkát. A férfi tudta, hogy ilyenkor mindig jön a magyarázat, várt.

– Hallottam, hogy anyám azt mondta neki, kár, hogy nem előbb találkoztak. Érti? Azelőtt, hogy én megszülettem.

– Honnan veszed ezt a képtelenséget?

– Onnan, hogy hiába néz ki elég jól, mellettem rögtön látszik, hogy nem tinédzser. A pasija meg fiatalabb. Útban vagyok, világos?

A férfi kezdte lassan felfogni, hogy a szeretetnek, hálának, félreértésnek milyen kusza hálójába gabyodott bele a fiú. Most végre meglátta azt a kisfiút, aki órákig ült egykor anyja ölében, s most a legtöbb szeretné adni, de nem tudja, hogyan. Aki áldozatot akar hozni, eltűnni, hogy anyja boldog lehessen.

A férfi gyengéden nézett rá, mint akiket közös érzelmi titok kapcsol össze, feloldhatatlanul.

– Édesanyád kint vár.

A fiú szeme elfelhősödött.

– A nevelőapád is. Magát okolja, amiért megszóktél. Sajnálom, de nem az a korlátolt fickó, akinek látni szeretnéd. Az áldozatod hiábavaló, szükségételen.

A fiú riadt arca igazolta, hogy nem kap segítséget önmagától, hiába hallgatózik befelé. Mint aki felmérte, hogy végigment a keresztúton, és hiányzik a fészület.

– Mit akarnak? – a dac még elég volt egy rekedt kérdéshez, de a lélek már nem bírta. A fiú szeméből kibuggyant a megbánás, magára maradottság könnye.

– Hogy menj velük haza.

A fiú belemélyesztette tekintetét a férfiéba, tiszta és önzetlen pillantása megmutatta, milyen idegen az álarc, amit felvett.

– Nézd, fiam, a szeretet nem azt jelenti, hogy le kell mondanod a saját boldogulásodról. Az édesanyád épp most szabadult ki ebből a kelepceből. Nem úgy segítesz neki, ha most te áldozod fel magad.

Odament az ajtóhoz, kinyitotta. A folyosón felállt egy csinos asszony, kisírt szemmel, szorongva jött közelebb.

A férfi becsukta az ajtót, kicsit nehézkesen, mert a zsibbadás megint felerősödött.

KRASZNAI GÁSPÁR

SCHILLER-VERDI: LUISA MILLER – POLGÁRI SZOMORÚJÁTÉK ÉS ROMANTIKUS OPERA

(A tanulmány teljes terjedelmében megjelent: *ZeneSzó XXIII. évfolyam 9. szám 2013.*)

Friedrich Schiller (1759–1805) német költő és drámaíró. 1782-ben mint katonarost, mivel hercegi engedély nélkül nézte meg saját drámájának, a *Haramiaknak* a bemutatóját, börtönre ítélték. A herceg iránt érzett haragjából felindulva a rácsok mögött merült fel benne egy új dráma terve. 1782 októberében a börtönből megszökött, s Oggersheim falujában elrejtőzve novemberben már fel is vázolta a *Miller Lujza* körvonalait. Miután Henriette von Wolzogen asszony bauerbach-i lovagi birtokán menedékre talált, 1783 végére megírta a teljes drámát. A mannheimi színház nemcsak vállalta a mű bemutatását, hanem magát az író is alkalmazta, így Schiller Mannheimba költözött. A kor egyik híres német színésznének javaslatára a mű címét *Ármány és szerelemre*, avagy *Kabale und Liebére* változtatta.

Az *Ármány és szerelem* című polgári szomorújáték konfliktusa az erkölcsstelen feudális osztály és a felvilágosult polgári eszmék összeütközésén alapul. Schiller lenyűgöző valóságábrázolása mögött saját ars poeticája rejtőzik: Lujza, a polgárleány és Ferdinánd, a miniszter fia között lángoló szerelmet ugyanaz az osztálykülönbségből fakadó feszültség mételyezi, amely Bauerbachban Wolzogen-né tizenhat éves, szép, szőke leánya iránt érzett szerelmének beteljesülése elé gördített akadályt. Lujza alakját róla mintázta, a szókimondó, nyers Millert saját apjáról, a minisztert, a titkárt és az udvarnagyot pedig azokról a negatív alakokról, akiket a hercegi nevelőintézet diákjaként volt alkalma személyesen is megismerni.

Ferdinánd és Lujza feszültségekkel teli kapcsolata és tragédiája Rómeó és Júlia sorsára emlékeztet. Az erkölcsstelen feudális világ ellen vívott, megalkuvás nélküli harcukkal, érzelmeik szentimentális túláradaival nemcsak a mindenkori olvasó és közönség rokonszenvét nyerték el,

hanem oly mértékben ragadták meg Giuseppe Verdi romantikus fantáziáját is, hogy a mester 1849-ben nemcsak megzenésítette tragikus szerelmi történetüket, hanem merőben új távlatokat is nyitott saját operáinak témaválasztásában.

Mint ismeretes, Giuseppe Verdi az 1840-es éveket a „gályarabság éveinek” nevezte. Nem csoda, hiszen a *Nabucco* 1842-es elsőprő sikere és a *Legnanói csata* 1849-es bemutatója között – alig hét év leforgása alatt – összesen tizenkét operát írt. Hatalmas mennyiség! Többségük úgy aktuálpolitikai töltetével, mint zenéjének, elsősorban kórustételeinek izzó, hazafias lendületével híven tükrözi a felszabadításért (Minek a felszabadításáért harcolnak? Itt nincs egyeztetés.) harcoló olaszok forradalmi lelkületét. 1849-ben az olaszok nemzeti méltóságukért folytatott küzdelme tragikus összeütközések után elbukik. Az olasz nép kezére súlyos bilincsek kerülnek, s a vereséggel nemcsak egy nemzet történelmében, hanem egy zeneszerző művészetében is egy korszak ér véget. A 40-es évek gyakran forradalmi hangvételű operáinak sorát ugyanis Verdi 1849-ben *A legnanói csatával* lezárja, s a levert szabadságharc okozta bánatában irányt vált: most már inkább az egyén, semmint a tömeg hangját szólaltatja meg – jegyezzük meg halkán, csak egy ideig. Miként Abramo Basevi fogalmaz, a *Luisa Miller* Verdi „második korszakának” beharangozója, amelyben már hátrahagyja ifjúsága nagyszabású gesztusait egy egyszerűbb és nyugodtabb stílus kedvéért, amely alkalmasabb a hétköznapi emberek és érzelmeik ábrázolására. Valóban a *Luisa Millertől* kezdve Verdi megannyi fájdalmas szerelmi történet sorával fogja gazdagítani a zeneművészet kincsesárát: *Stiffelio*, *Rigoletto*, *Trubadúr*, *Traviata*.

A szövegkönyvíró, Salvatore Cammarano tanácsolja Schiller drámáját megzenésítésre, s a tanácsot Verdi szívesen fogadja, hiszen az tökéletesen megfelel ekkori lelki állapotában megfogalmazott kitételének: „fontos, hogy rövid legyen a dráma, nagyon érdekes, nagyon mozgalmas és felettébb szenvedélyes”. Ám ez idő tájt nemcsak Schiller drámája foglalkoztatja, hanem elhatározza, hogy Victor Hugo *A király mulat* című regényéből, valamint Shakespeare *Windsori víg nők* és *IV. Henrik* drámái nyomán Falstaff kalandjaiból is operát ír. Előbbi tervét alig két évre rá *Rigoletto* címen valóra is váltja, utóbbiét azonban csak negyvenhárom év múlva.

Cammarano 1849 májusában elküldi a Párizsban tartózkodó Verdinek a *Luisa Miller* vázlatát. Legfőbb gondja, hogyan adjon helyet a kórusnak. Hiszen Schiller drámája családi környezetben játszódik, Verdít pedig – legalábbis ez idáig – mégiscsak a „kórusok atyjá”-nak tekintik. Ám Cammarano a zeneszerzővel közösen sikeresen hidalja át az énekkar látszólagos problematikáját, s a többnyire népet megszemélyesítő kórust az antik görög drámákhoz hasonlóan mesterien a történetekkel együttérzővé, az adott jelenetek hangulatának művészi kifejezőjévé teszik. Hogy hogyan vélekedtek Itália földjén a 40-es évek végén az operák szöveg-zene kapcsolatáról, idézzünk Cammarano a *Luisa Miller* kapcsán Verdinek írt leveléből: „Ha nem félnék az utópisztikus gondolkodás vándjától, leszívesebben azt mondanám, hogy a zenei mű lehető tökéletességének eléréséhez ugyanazon szellemnek kellene megalkotnia a verseket és a hangjegyeket”. Íme egy olasz megnyilatkozás a sok közül, mely egyértelműen cáfolja azt a manapság is dívó zenei közhelyet, miszerint Verdi kései műveiben Wagnertől mintázta volna a zenedrámai építkezés koncepcióját.

A szövegkönyv verseit 1849 májusa és augusztusa között részleteiben küldi meg Cammarano. Ezek megzenésítéséhez Verdi már Párizsban hozzáfog, ám augusztus első napjaiban élet-társnőjével, Giuseppina Strepponival a kitörő kolerajárvány miatt – a szüleitől érkező könyörgő levelek nyomására is – kénytelen elhagyni a francia fővárost. Busettóban október elejére – a hangszerelést leszámítva – elkészül a teljes zenei anyaggal. A nápolyi San Carlo színházzal fenn-

álló szerződése alapján a hónap végére már be kellene mutatni az operát, ám útban dél felé hosszabb időre utazását meg kell szakítania, a kolerajárvány miatt ugyanis Rómában vesztegzárat rendelnek el az észak, de legfőképpen Franciaország felől érkező utasok számára. A bemutató időpontja így több mint egy hónappal eltolódik. Római veszteglése alatt azonban Cammarano nem túl kecsgetető hírekről értesíti, ami a színházi előkészületeket illeti. Bosszankodik, mert Nápollyal már korábban is voltak kellemetlenségei. Október végén, mikor megérkezik, kéri a színház igazgatóságát, hogy a háromezer dukát összegű tiszteletdíját helyezték letétbe megbízható személynél, ezzel is biztosítván, hogy azt utána megkapja, ellenkező esetben azonnal bontsák fel szerződését, és hagyják visszautazni. Ventignano hercege, aki a nápolyi színházak legfőbb felügyelőségének intendánsa, fölöttébb különös kéréssel áll elő: a komponista fizetség nélkül adja át neki a partitúrát, hazautazását pedig egy XVIII. századi törvény értelmében, mely kimondja, hogy a művészek a királyságot csak a kormány engedélyével hagyhatják el, megtagadná. Az önérzetes Verdi válaszol: nem enged a herceg parancsának, sőt, megfenyegeti, hogy partitúrájával a kezében egy francia hadihajóra menekül, és a köztársaság kormányától kér védelmet, mire a herceg visszavonja fenyegetéseit. Nápolyban egy bizonyos szemmel verő is él ekkortájt, akitől barátai féltik a fiatal komponistát, ezért sosem hagyják magára, mindig elkísérik a próbákra, sétáira, hogy a kuruzsló ne férközhessen közelébe. A premier napján azonban az előadás előtt mégis a színpadra lopózik, egy díszletelem rejtélyes módon leszakad, s kis híján agyonüti a zeneszerzőt. Ilyen előzmények után mutatják be 1849. december 8-án a *Luisa Millert* a nápolyi San Carlo színházban. A mű az első előadáson nem arat akkora sikert, de az azt követően már nagy lelkesedést vált ki a közönségből.

Míg Schiller drámája egyértelmű aktuálpolitikai utalásokat tartalmaz, s a szereplők egy része a korabeli politikai élet résztvevőivel azonosítható, Cammarano az operában minden politikai felhangot nélkülöz, s az egyének drámájává teszi, avagy, ahogyan Julian Budden fogalmaz, egy „operai Giselle-t” alkot, melyben az egyszerű falusi lányt elcsábítja az álruhás grófi sarj. A XVIII. századi Tirolban játszódó történet szereplői csak részben térnek el az operai változatban. Lujza apja a dráma szerinti városi zenészből az operában veterán katona lesz, mellyel hitelesebbé válik kolerikus, szókimondó, harcos természete. Von Walter, az első miniszter, valamint titkára, az aljas cselszövő Wurm neve és jelleme lényegében érintetlen marad. Walter fia, Ferdinánd, a fiatal őrnagy viszont az operában a Rodolfo nevet kapja. A drámában Millertől fuvolareckéket vevő ifjúként ismeri meg a szépséges Lujzát, az operában, mint idegen földről érkezett ifjú vadász jelenik meg, s Wurm leplezi le kiletét Miller előtt rögtön az első felvonás bevezetője után. Az operából teljesen kimarad Lujza anyja, Millerné, a Lady komornája, Sophie és von Kalb udvarnagyalakja. Helyükbe lép viszont egy Laura nevű parasztleány és egy parasztleány. A legjelentősebb változás Lady Milfordot, a fejedelem kegyencnőjét éri, akit csak óvatosan nevezhetnénk az operai Federica megfelelőjének. Az angol fejedelmi családból származó Lady Milford a dráma kegyetlen előéletű hölgnője, aki annak idején Angliából tizenévesen, árván, dajkájával menekült német földre, és kényszerből a herceg kegyencnőjévé vált. Az operában viszont Federica osztrák hercegnőként, Walter unokahúgaként tűnik fel, akinek funkciója mindössze annyi, hogy Walter mindenáron vele akarja összeházasítani fiát. Szerepe a drámához képest annyira eltöprel, hogy az opera londoni bemutatóján Verdi első operájából, az *Obertó*ból Leonóra egyik áriáját néhány előadás idejére beekelték számára, hogy a csupán egy duettre és egy kvartettre szorítkozó szerepe legalább a londoni előadásokon egy magánszámmal gyarapodjék.

MAGYARNÉ MALATINSZKY BEÁTA

3SMS

(A vers a Madách Imre Gimnázium alapításának 135. évfordulója tiszteletére készült,
Császár Gábor által szervezett kiállításon szerepelt.)

*Hol van? Hol jár?
Merre tart? Mit akart?
Nem tudom – csak a telefonom.
Az SMS-t nyomom.*

*Ki ez? Mit akar?
A rajz mit takar?
Képletek, jelek, egyenletek,
Érthetetlen történetek.*

*A tanár meg-megáll
Kérdésével rám talál.
Felfigyelek egy percre,
Aztán egy újabb jelre
A telefonon,
Újra nyomom.*

*Nem értem az egészet
A feladat éget
Zavarral tölt el,
Nekem ez nem kell.*

*Csak a számok – a telefonon,
Az SMS-t olvasom
S Vele vagyok. Nem itt.
Egy másik dimenzióban
Ott a sajt is Holdból van,
Nem léteznek galvánelemek,
A mobilok mással működnek.
Hogy mivel? – nem érdekel!
Csak az SMS-t küldd el!*

DR. PANTÓNÉ DR. NASZÁLYI DÓRA

JULIANUS, A HITEHAGYOTT CSÁSZÁR

(Műfordítás-részlet; a regény az Ecclesia Kiadónál jelent meg 2002-ben)

„Az eunuchnak szeme se rebbent. Szenttelenül, szinte könnyedén kérdezte: – Ezt meg hogy képezed, te vén bolond?

Az apát keze megfeszült, elernyed, majd ismét ökölbe szorult. Vonallá aszott ajkai szüntelenül mozogtak, mint aki minden erejével azon igyekszik, hogy az emlékezetébe idézzon valamit. Végül megszólalt. A szavak eleinte akadozva követték egymást, majd mint ahogy a szikláról lassan csepögő forrásvíz hömpölygő patakka árad, lettek folyékony mondatokká. – „Szörnyűséges lenne, ha csak egy pillanatra is hihetnénk, hogy a szellem nem képes felfogni a tiszta ideák valóságát, hogy híján vagyunk bárminemű bizonyosságnak és valódi tudásnak az értelem világáról. Ebből következik, hogy a valóság ezen tartományát nem tanulmányozhatjuk úgy, mint valami rajtunk kívül eső, következésképpen teljességében nem ismert világot, mert az bennünk rejlik. Bennünk van az, amit szemlélünk, és az is, ami szemlél. Ez ugyanaz, mint amaz: gondolatok. Senki sem ismerhet valamit teljes bizonyossággal, ami énjétől különbözik. Az ideák világa értelmünkben lakozik. Az igazság éppen ezért nem a tárgyról alkotott benyomásunk tárggyal való azonossága, hanem a szellem önmagával való azonossága. Ebből adódóan a tudat a bizonyosság egyedüli kiindulópontja...”

Az eunuch ebben a pillanatban valóban őszintén csodálta az öreg apátot. Nemcsak azért, mert képes volt szórólóra idézni kívülről Plótinosz egyik legbonyolultabb filozófiai fejtegetését, hanem azért is, mert ezzel egyértelműen értésére adta, tisztában van vele, hogy mit is tanulmányoz Julianus mostanában. Alábecsülte az apátot. – Plótinosz vajon nem az igazságot fogalmazta meg az igazságról, főtisztelendő atyám?

– Nem, Boretius, mert nem a teljes igazságot foglalta össze. *Én* vagyok az út, az igazság és az élet, mondja Urunk. Ő az igazság, a teljes igazság, és az ember egy jottányit sem térhet el ettől, sem Plótinosz, sem Platón – te sem, Boretius. Mit tettél? Mi melengetni, érlelni próbáljuk ezt a finom, különös lelket, úgy, hogy erős, szilárd fundamentumot adunk neki: *hitet*. Te pedig az elmúlt hét minden egyes napját arra használtad, hogy aláásd ezt a hitet. Könnyű ugye, egy bizonytalan ifjú lelket a félig-meddig értett filozófiával megbabonázni? Úgy vonultattad fel neki a különböző gondolatokat, miképp egy ledér nő tárja fel bájait, hogy lépre csaljon. Ugyanígy hálózta be az én gondjaimra bízott fiú lelkét. Kinek a megbízására? A császárára? A császárt talán érdekli, mit gondol Julianus testvér a modern filozófiáról? Érdeklík a definíciói, a dialektikája és a következtetései? Vagy netalán maga Boretius érdekelt benne, hogy irányíthassa a fiú gondolatait? Eh, hogyne tudnám, milyen szánalmasan egyszerűnek és primitívnek tűnik a hit a tudás igéző csillogása mellett. Akárcsak egy derék családanya egy fénylő selymekben és ragyogó ékszerekben pompázó táncosnó mellett. De vajon melyikre bizza az ember szívesebben gyermeke lelkét?

– Ha valaki iszik, az azt jelenti, hogy szomjas volt. Épp, mint Julianus.

– De te nem vizet, hanem mérget kínáltál neki, Boretius, s ő éppen ezért betegedett meg. Nem így nyer tudást az ember. A tudás talpköve a hit, nélküle az veszedelmes, nemritkán mérgező lehet.

Hogy hogyan? Ha valaki a tűző napon loholva megszomjazik, adunk-e neki hideg vizet, igyon, amennyi csak befér? Pedig a hideg víz önmagában ártalmatlan, áldásos, sőt, létfontosságú... De fáradt vagyok hozzá, hogy vitatkozzam veled. Hallottad döntésemet.

Az eunuch továbbra is lágý, bársonyos hangon beszélt. – Julianust ezek szerint továbbra is itt akarod tartani – a császár kifejezett parancsa ellenére?

– Igen. És a helyedben nem cselekednék elhamarkodottan. A császári udvarban nem jelent túl sokat egy harmadik kamarás. Hozzád hasonlóan én is római polgár vagyok, és jelentést fogok küldeni a császárnak. Továbbá a helyedben nemigen gondolnék Lucius Priscusra és katonáira Macellumban. A centurio jó keresztény.”

DR. SOMLAI PÉTER

A MAGYARORSZÁGI NÉMETSÉG TÖRTÉNETE A BUDAI-HEGYVIDÉKEN BUDAKESZI TELEPÜLÉS PÉLDÁJÁN (1935-1946)

(Doktori disszertáció-részlet)

3.7. A főváros környéki németség kapcsolata a Német Birodalommal 1920-1940

A Német Birodalom már a weimari köztársaság idején élénk érdeklődést tanúsított a határain túl élő németség iránt, de a kérdést messzemenően alárendelte az államközi kapcsolatok alakulásának. A német kisebbségek ügyét elsősorban a kormányzat által anyagilag támogatott népiségi szervezetek („*deutsche Schutzvereine*”) tematizálták.¹⁰ Ezeknek kiemelkedően fontos eszköze volt a sajtó. Lapjaik, folyóirataik, különböző kiadványaik segítségével a népközösség eszméjének („*Idee der Volksgemeinschaft*”) jegyében igyekeztek erősíteni a határon túl élő német kisebbségek öntudatát.

A sajtó közvetítő szerepe az ellenkező irányban is működött. A népiségi szervezetek az anyaország közvéleményét is folyamatosan tájékoztatták a birodalom határain kívül élő németség viszonyairól. De nem csak az ezekhez köthető kiadványok, hanem a német nyelvű sajtó általában – beleértve az osztrák sajtót, illetve az utódállamok, különösen Csehszlovákia és Románia német

¹⁰ Seewann, 2012, 223.

Legfontosabb ilyen jellegű szervezetek a Deutscher Schutzbund für das Grenz- und Auslandsdeutschtum (DSB, 1919, Berlin), a Verein für das Deutschtum im Ausland (VDA, 1881, Ausztria, 1908-től önálló szervezetként Németországban is), a Deutsches Auslandsinstitut (DAI, 1917, Stuttgart) és a Deutsche Akademie (DA, 1925, München). Néhány felekezethez kötődő intézmény is ide sorolható, mint a protestáns Gustav Adolf Stiftung (1842, Lipcse) és a római katolikus Reichsverband der Katholischen Auslandsdeutschen (1918). Részletesebben lásd: Seewann, 2012, 253-256.

nyelvű lapjait is –, időről-időre behatóan foglalkozott a magyarországi németiség helyzetével, rendszerint élesen bírálva a magyar nemzetiségpolitikát. Az 1920-as évek végéig külpolitikailag meglehetősen elszigetelt magyar kormányzatot érzékenyen érintették ezek a támadások. A Miniszterelnökség II. ügyosztálya rendszeresen szemlélte a német sajtót és igyekezett reagálni az esetleges vádakra.

[...]

A magyar kormány természetesen próbálta megakadályozni, illetve megelőzni a német sajtó bírálatait, ezért többször is a német kormányzat segítségét kérte. Rendszerint azonban azt a választ kapta, hogy csakis a magyarországi németiség helyzetének valós javulása jelenthet megoldást. Emellett természetesen minden tőle telhetőt megtett, hogy megakadályozza a külföldi német sajtótermékek beáramlását a német településekre.¹¹

A német sajtó mellett a konfliktusok másik forrását az egyre nagyobb számban Magyarországra érkező német, illetve osztrák látogatók jelentették.

A külföldi utazások népszerűvé válásában fontos szerepet játszott a német nyelvterületen már a XIX. század végén kibontakozó ifjúsági mozgalom („*Jugendbewegung*”), amelynek legismertebb képviselője a „*Wandervogel*” volt. A ifjúsági szervezetek külföldi utazásai eleinte messzemenően politikamentesek voltak, és szabadidős tevékenységként sokkal inkább az új jelenségként mutatkozó turizmus tendenciájához illeszkedtek. Az első világháborút követően azonban alapvetően megváltozott a helyzet. A németországi ifjúsági szervezetek tevékenységét is mind jobban meghatározta a népközösség elve, és a „*népiségi munkában*” („*Volkstumsarbeit*”) való részvétel szándéka. Ennek megfelelően a külföldi utak egyre gyakrabban irányultak Keletközép- és Délkelet-Európa német kisebbségek által lakott vidékeire. A határon túli németiség sajtótermékekkel, tankönyvekkel való ellátása, kölcsönös utak szervezése, a németországi iskoláztatás, illetve munkavállalás elősegítése mind az anyanemzethez való kötődés felélesztését, illetve ébren tartását szolgálták.¹²

Az ilyen jellegű aktivitás az 1920-as évek végére már Magyarországon is számottevő méreteket öltött, ami a hatóságokat aggodalommal töltötte el. A belügyminiszter 1930 novemberében utasította a vármegyéket, hogy igyekezzenek a lehető legpontosabb információkat szerezni a megye területére érkező német „*vándordiákok*” tevékenységéről. Hangsúlyozta, hogy értesülései szerint a diákok „*a turistáság, vagy tanulmányút ürügye alatt pángermán agitációt*” folytatnak, és az eseteleges további intézkedésekhez feltétlenül megbízható adatokra van szükség.¹³ Hasonló okokból 1932 elején figyelmeztette a törvényhatóságokat, hogy „*a könyöradományokat gyűjtő és más megbízhatatlan külföldieket*” fokozottan ellenőrizték, illetve tevékenységüket „*gyakori és váratlan razziákkal*” akadályozzák meg.¹⁴

¹¹ A törvényhatóságok ebben is radikálisabbnak bizonyultak. A budakörnyéki főszolgabíró például 1936 nyarán utasította a jegyzőket, hogy a helyi postahivatalok segítségével állapítsák meg, milyen német sajtótermékek érkeznek a községekbe. Egyes postahivatalok azonban megtagadták az adatok kiszolgáltatását, arra hivatkozva, hogy ehhez a postaigazgatóság engedélyre van szükség. A főszolgabíró ezért kérte a főispánt, hogy forduljon a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterhez. MNL PML IV.424.a 117/1936. 1936. június 15.

A kalocsai járás főszolgabírója hasonlóan járt el Hajós és Nemesnádudvar községekkel kapcsolatban 1930-ban. MNL PML IV.401.a 26/1929. 1930. május 29.

¹² Vitári Zsolt: A Hitlerjugend külkapcsolatai 1933 előtt. In: Kisebbségkutatás 21. évf. 2012. 1. szám. 112-124.

¹³ MNL PML IV.401.a 26/1929. 1930. november 24.

¹⁴ MNL PML IV.401.a 77/1933. 1932. január 14. a biai járás főszolgabírója jelentése szerint Budakeszin, Perbálon és

Amennyiben a külföldi vendégek érkezése elkerülhetetlennek látszott – mint például egy bécsi kórus már hagyományosnak tekinthető részvétele egy solymári dalosversenyen, 1935 nyarán – a hatóságok mindvégig éberren figyeltek és részletes jelentést tettek az eseményről.¹⁵ Bár a belügy-miniszter több rendeletet is hozott a „*pángermán propagandát folytató Wanderburschok, világiárok és vándordíákok kiutasítása illetve belépésének megakadályozása tárgyában*”¹⁶ – a látogatásokat egyre kevésbé sikerült megakadályozni. Sőt, azok száma az 1930-as évek második felében jelentősen növekedett, amiben a nyilvánvalóan a hagyományos turizmus fellendülése is szerepet játszott. A fővárosba érkező német és osztrák csoportoknak ugyanis kedvelt programja volt egy-egy közeli sváb falu megtekintése. A források tanúsága szerint Budaörs különösen népszerű célpontnak számított.¹⁷ A hatóságok minden tudomásukra jutott látogatást a legnagyobb éberséggel figyeltek, még a megbízható szervezők – mint például a berlini magyar utazási iroda – által előre bejelentetteket is. A számos megfigyelt kiránduló között éppúgy akadtak diákcsoportot vezető SA-tag tanárok és „*fanatikusán nemzetiszocialista*” türingiai munkások, mint berlini diáklányok, akik a Szent István napi ünnepség alkalmából érkeztek Budapestre, és Bécs környéki munkás- és tisztviselő feleségek, akik érdeklődését leginkább borospincék és a pihenés kötötték le.¹⁸ Zsámbékon állítólag Rudolf Hess titkára is megfordult, hogy régi ismerőseit, egy korábban Stuttgartban tanult testvérpárt meglátogassa.¹⁹ A hatóságokat rendszerint az nyugtalanította leginkább, ha az utazók az iskolákat látogatták, illetve az anyanyelvi oktatás helyzete felől érdeklődtek a lakosságtól.

1935 augusztusában Pesthidegkút és Solymár mellett Budakeszire is érkezett egy 25-30 fős német csoport. „*Arról, hogy ezen kirándulások alkalmával kimondottan pángermán agitációs tevékenységet folytatnának, értesülésem nincsen. Ellenben kétségtelen, hogy ezen kirándulásokat a Német Népművelődési Egyesület rendez, és pedig feltétlenül tendenciózusan, mert maga az a tény, hogy egy nagyobb csoport fajttestvérük megjelenik, hazai dalokat énekel és a jelenlegi németországi állapotokat kiszínezve dicsőíti, igen alkalmas a sváb lakosság állandó izgalmi állapotban való tartására és kiválóan előkészíti a talajt a magyar állameszmétől való elidegenítő tevékenységre.*”²⁰ – foglalta össze aggodalmait a főszolgabíró.

Mint a fenti idézetből is kitűnik, a hatóságokat nem csupán abban az esetben nyugtalanították a német és osztrák látogatók, ha bizonyíthatóan „*pángermán agitátorokról*” volt szó. A budakeszi csendőrs jelentése szerint igen érdekes lélektani reakciókat szült egy Graz környéki, 12-18 éves fiatalokból álló kórus 1937 búcsúvasárnapra látogatása. Az egy budapesti dalárda szervezésében érkező csoportot Miller József plébános, Martonfi (Martin) Antal gazdasági jegyző és Schultz János

Tinnyén valóban megfordultak német vándordíákok, akik levelezőlapok árusításával és mandolinjátékkal kísért énekléssel kerestek néhány fillért, de semmilyen nemzetellenes agitációt nem fejtek ki. A pomázi főszolgabíró utasította a községeket, hogy az német vándordíákokat lehetőleg a bírónál szállásolják el.

¹⁵ MNL PML IV.424.a 2. d. 167/135. 1935. augusztus 16.

¹⁶ MNL PML IV.424.a 2. d. 129/1936.

¹⁷ Budaörs több olyan vendéglátóhellyel is rendelkezett, amely nagy létszámú, akár 150 fős csoportok fogadására is alkalmas volt, például özv. Herczog Györgyné vendéglője. A német és osztrák csoportok jelentős bevételi forrásként szolgáltak, miután gyakran nagyobb mennyiségű bort is vettek. A megbízhatónak vélt személyek által, előre bejelentett látogatásokat a hatóságok rendszerint tolerálták. MNL PML IV.424.a 2. d. 206/1936. 1936. október 15.

¹⁸ MNL PML IV.424.a 1. d. 26/1935., MNL PML IV.424.a 4. d. 51/1937., MNL PML IV.424.a 3. d. 183/1936., MNL PML IV.424.a 4. d. 88/1937.

¹⁹ MNL PML IV.424.a 4. d. 126/1937. 1937. május 4.

²⁰ MNL PML IV.424.a 12. d. 85/1935. 1935. augusztus 22.

bíró fogadta a templom előtt. A gyerekek, miután megtekintették a templomot, egyházi és világi kórusműveket adtak elő, és a templom előtt néptáncokat is bemutattak az összesereglett budakesziek előtt. A csoport ezt követően Miller József vendégeként a plébánián uzsonnázott, majd Frankhauser Andrásné vendéglőjében még nagyobb közönség előtt adott nagy sikerű műsort. Ennek zárásaként az osztrák fiatalok felkérték a budakeszi lányokat táncolni, végül pedig elénekelték az osztrák és a magyar himnuszt. Az eseményről több hatósági jelentés is készült, amelyek szerint a látogatók nem fejtettek ki „*pángermán agitációt*”. A helyi csendőrös parancsnoka mégis megállapította, hogy „*magyar szempontból nem tett jót az osztrák gyermekek megjelenése. Nagy propaganda a németek mellett, hogy azok annyi mindent tudnak. A helybeli igazgató tanító el is határozta ellenpropaganda szempontból, hogy gyermek dalárdát létesít.*”²¹

Mindkét fenti idézetből kiderül, hogy a német, illetve osztrák vendégek mind a magyarországi német lakosságban, mind pedig a magyar hatóságokban mély benyomást kelthettek – természetesen ellentétes előjellel. A Németországról, mint dinamikusan fejlődő, a magyarországit jóval meghaladó életszínvonalú, erőt sugárzó nagyhatalomról szóló, első kézből szerzett információk nyilvánvalóan akkor is hatottak, ha szó sem volt szándékos „*pángermán*” agitációról.

Miután a német, illetve osztrák állampolgárok tömeges beutazása megakadályozhatatlannak bizonyult, a jelentésekben többször megfogalmazódott az a javaslat, hogy lehetőség szerint színmagyar községek felé kellene irányítani őket. Ennek kivitelezhetőségét azonban maguk a javaslatot tevő jegyzők, illetve főszolgabírók is kétségbe vonták.²² A német vendégek távoltartása a főváros környékéről az ország külpolitikai és külgazdasági tendenciáival is szembe ment volna – különösen az 1937-38 után. Schultz Gábor főszolgabíró ennek ellenére még a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus előtt is jelezte a főispánnak, hogy a látogatók nagy száma ellenére el kellene érni, hogy a főváros környéki német falvakba lehetőleg ne szállásoljanak el német és osztrák vendégeket.²³

A magyar hatóságokat azonban nem csupán a külföldi látogatók nyugtalanították, hanem a magyarországi németek egyre gyakoribb németországi, illetve ausztriai utazásai is. A főispán már 1928 novemberében bizalmasan utasította az alispánt, hogy a németországi gazdasági szakiskolákban és egyéb intézetekben tanuló „*német anyanyelvű falusi fiatalembereket*” figyeljék meg „ *mivel tartani lehet attól, hogy kint az ifjak nemkívánatos befolyás alá kerülnek.*” A főispán hangsúlyozta, hogy nem a külföldi tanulmányútról való lebeszélés vagy megfélemlítés a cél, hanem a bizalmas információszerzés.²⁴ A különböző osztrák ifjúsági szervezetek nyaraltatási és diákcsereprogramjait azonban igyekeztek megakadályozni.²⁵ Az 1930-as években a hatóságok álláspontja egyértelműen szigorodott. A főispán 1936 nyarán „*mihez tartás végett*” közölte, hogy

²¹ MNL PML IV.424.a 5. d. 245/1937.

²² „*Tudom, hogy idegenforgalmi szervezetünknek nincs mindig beleszólása a külföldi kirándulók irányításába, mégis úgy gondolom, hogy főleg külföldi irodánk e téren más vidékek propagálásával jó szolgálatot tennének.*” – írta a budakörnyéki főszolgabíró 1937 májusában. MNL PML IV.401/a 4. d. 3/1937. 1937. május 10.

²³ MNL PML IV.401.a 3/1937. 1937. november 23.

²⁴ MNL PML IV.401.a 36/1932. 1928. november 26. A kiutazókról listát kellett vezetni, és évente jelentést kellett tenni.

²⁵ Így például az Österreichischer Jugendbund kapcsolatfelvételét Pilisszentivánon és Solymáron. A jegyzők azt az utasítást kapták a főszolgabírótól, hogy a megkeresést udvariasan utasítsák vissza. MNL PML IV.424.a 2. d. 167/1935. 1935. augusztus 9.

^{Az} 1936 áprilisában tartott tisztí értekezleten kijelentették, hogy az ilyen jellegű osztrák kezdeményezéseket válasz nélkül kell hagyni. MNL PML IV.424.a Szám nélkül. 1936. április 6.

„a hazai német kisebbség soraiból kikerülő jobbára fiatalkorúaknak németországi tanulmányutakon vagy tanfolyamokon való részvétele nem kívánatos”.²⁶

A kiutazásokat azonban alapvetően ugyanúgy nem lehetett megakadályozni, mint a német és osztrák állampolgárok látogatásait, és az okok is hasonlóak voltak. A hatóságok nem tehetek mást, mint fokozottan figyelték az érintetteket, különösen a Magyarországi Német Népművelődési Egyesület tagjait.

A fentiekben számos példán keresztül láthattuk, hogy a magyar kormány, illetve a törvényhatóságok mindent megtektenek annak érdekében, hogy a magyarországi németiséget elszigeteljék a Német Birodalomból érkező impulzusoktól – történjen az a sajtón keresztül, látogatókkal való személyes találkozás, vagy kiutazás révén. Ez a törekvés azonban csak kevésbé lehetett sikeres, mert alapvetően egy olyan nagyhatalom állampolgárai ellen irányult, amelyhez Magyarországot egyre szorosabb politikai és gazdasági kapcsolatok fűzték.

SPÉDERNÉ NÉGYESI ZSUZSANNA

KÖNYVISMERTETŐ

(*Modern Nyelvoktatás*, 2016. 3–4.)

Opérateurs discursifs du français. Éléments de description sémantique et pragmatique (Diszkurzív jelölők a francia nyelvben szemantikai és pragmatikai megközelítésből)

Szerk.: Jean-Claude Anscombe, MariaLuisaDonaire, Pierre PatrickHaillet.

Bern, Peter Lang, 2013. 253 pp. ISBN 978-3-0343-1398-8.

Voilà! Mindenki, aki csak egy kicsit is beszél franciául (vagy egyáltalán nem is beszél), tudja mit jelent ez a szó. Zacsós levesek, félkész ételek, pezsgők, hajfestékek címkéin, kávéházak, esküvői ruhakölcsönzők feliratain sokan láttuk már. Esetleg felrémlik előttünk egy cirkuszi mutatvány zárómozzanata, ahogy a bűvész a reflektorfényben fehérkesztyűs kezével kihúzza a цилиnderből a nyulat, és a közönségen végigfut a megkönnyebbülés moraja. Tudtuk, hogy így lesz, hiszen erre vártunk. A nyúl felmutatást megelőző, a nézőket összezavaró hókuszpókuszok azonban elültetik bennünk a kételyt. Ennek a kételynek a feloldása morajlik végig a sorokon az „íme, itt van hát, lássatok csodát” elhangzásakor. Mit jelent tehát a *voilà?*

Jean-Claude Anscombe, a CNRS nyelvészprofesszora kutatócsoportjával többek közt erre a kérdésre keresi a választ *Opérateurs discursifs du français. Éléments de description sémantique et pragmatique* című kötetében. A kötet három nagy egységre tagolódik. Az első részben az elméleti háttér felvázolása mellett a fogalmi keretet tisztázzák a szerzők (Anscombe 2013:11-38). A második, terjedelmében leghosszabb rész az egyes diszkurzív jelölők részletes elemzését tartalmazza (Anscombe 2013:39-224). A harmadik részben pedig áttekintő táblázatokban (Anscombe 2013:225-

²⁶ MNL PML IV.424.a 1. d. 118/1935. 1936. június 3.

240) rendszerezik a szerzők, milyen diszkurzív stratégiát fejez ki a vizsgált nyelvi elem, milyen kontextusbeli sajátosságokkal rendelkezik, és hogyan kapcsolódik az elméleti keretben kifejtett polifóniához. Ez az utolsó rész újszerű és rendhagyó szótárként is használható, hisz a diszkurzív jelölők sokféle jelentésének meghatározásához a hagyományos szótárak pont az elméleti háttér tisztázásának hiánya miatt nem tudnak elégséges magyarázatot nyújtani.

A második, elemző részben a szerzők a kiválasztott 15 nyelvi egységet (à coupsûr, apparamment, au moins stb.) morfoszintaktikai, szemantikai és pragmatikai funkcióik szerint írják le. Az egyes szócikkek felépítése követi a leírás tartalmi szempontjait. Minden nyelvi egység bemutatása azonos felépítést követ. Először rendszerezés nélkül, példákkal illusztrálják az adott nyelvi egység előfordulási lehetőségeit. Ezt szemantikai rendszerezés követi, a nyelvi jellemzők listázása, a polifonikus szerkezetbe beágyazás, majd végezetül egy rövid diakronikus bemutatás következik. A szerzők célja, hogy ne csak az egyes operátorok sajátosságait vonultassák fel, hanem rávilágítsanak azokra a kapcsolatokra is, melyek ezeket az egységeket egymással szemantikailag rokoníthatják.

A címben elhangzó „operátor” terminus, azaz a társalgási stratégiák működését biztosító egység ilyen megnevezése nem véletlen, és a francia nyelvű szakirodalomban nem is előzmények nélkül való.

Ha a *voilà*-nak és a kötetben vizsgált többi nyelvi egységnek nemcsak a referenciális jelentését szeretnénk megadni, rádöbbenünk, hogy lehetetlen, hiszen csak abban a kontextusban értelmezhetőek, amelyben elhangzanak. Akkor is nagy nehézségekbe ütközünk, ha a kiválasztott nyelvi elemek nyelvtani kategóriáját szeretnénk egy szótárból megtudni. A szótárak, akár csak a szakirodalom kötőszóként, indulatszóként, határozószóként kategorizálják őket (ha egyáltalán bármiféle kategorizálást megkockáztatnak), de használják a kapcsolószó, módosítószó, partikula, diszkurzív jelölő terminusokat is. J.-C. Anscombe és kutatótársai szerint ezek a nyelvtani kategóriák (metanyelvi terminusok) csak a nyelv felszíni szerkezetét képesek leírni, és nem tudják objektív kritériumok alapján meghatározni, hogy a szöveg és társalgás mélyszerkezetében hogyan töltik be szemantikai-pragmatikai funkciójukat, azaz hogyan irányítják, működtetik a szöveg és társalgás jelentésének megformálását és értelmezését. A vizsgált nyelvi egységek közös pragmatikai funkciója alapján választja tehát Anscombe a semlegesnek tűnő operátor elnevezést. Az operátor ilyen értelmű használata nem újdonság. Ghiglione (Ghiglione1995) és Landré – Friemel (Landré-Friemel1998) is szemantikai-pragmatikai szempontból osztályozzák az operátornak nevezett nyelvi elemeket.

Anscombe és munkatársai jelen kötete két szempontból nyújt mást az eddigi kísérleteknél az operátorok egységes szempontok szerinti osztályozásában. Az egyik, hogy a digitális adatbázisoknak köszönhetően, és a korpusznyelvészet vívmányait felhasználva nagyszámú autentikus példát tudnak feldolgozni. Mintegy ötven év irodalmi szövegeit (pl. Frantext adatbázisból), sajtószövegeket (le Monde és online kiadása), egyéb internetes forrásokat, valamint beszélt nyelvi megnyilatkozásokat tudnak bevenni a vizsgálatba. A másik pedig az elméleti keret, a nyelvi polifónia elmélete, amelybe beágyazzák az általuk bemutatott operátorokat.

Valóban, a kötet legizgalmasabb és kétségkívül legnagyobb szellemi kihívást jelentő fejezete J.-C. Anscombe elméleti összefoglalója *Polifónia és szemantikai reprezentáció: alapfogalmak* (Anscombe 2013: 11-32) címmel. A zenéből vett polifónia szakszót először Mihail Bahtyin (Bahtyin 1934) alkalmazta irodalmi szövegek értelmezésére. Az irodalmi művek polifóniáját a hétköznapi beszéd társalgásainak szerkezetéhez hasonlítva megállapította, hogy a megformált szövegek és dialógusok utalnak már elmondott, megírt szövegekre úgy, hogy ezeknek a nézőpontjait beol-

vasztják az újonnan megformált szövegbe. Ugyanakkor előrevetítik a lehetséges értelmezéseket, azaz feltételezéseket tartalmaznak a beszélgető partner, az olvasó valószínű válaszairól. A bahtyini polifónia (vagy dialogizmus) elképzelés nagy hatást gyakorolt a 70-es években a narratológiára, az irodalmi művek interpretációjára Franciaországban. A nyelvészeti pragmatikába a 80-as évek elején Oswald Ducrot (Ducrot 1984) munkáinak hatására kerül be a polifónia terminus (Perrin 2004). Ducrot elmélete szerint minden megnyilatkozás heterogén, „több húrton játszik”, és minden megnyilatkozás jelentése a megnyilatkozásban képviselt különböző nézőpontok egymásra hatásával magán a megnyilatkozáson belül jön létre. Azaz nem a szavak referenciális jelentései adódnak össze, hanem a hangok (voix) mögött húzódo nézőpontok (points de vue) összjátéka alakítja ki a jelentést.

Anscombre is társalgási szerepeket (rôlesdiscursifs) különít el a megnyilatkozáson belül. Minden megnyilatkozásban, még az olyan jelentéktelenben is, mint az „*Esik az eső.*” elképzelhető, hogy a megnyilatkozást kiejtő fizikai lény, azaz a beszélő ember (sujetparlant) nem ugyanaz, mint a megnyilatkozás forrása, a beszélő alany (locuteur). Szellemes példával világít rá a szerző, hogy egy végrendelet felolvasásakor ez a kettősség nem kérdőjeleződik meg bennünk (Anscombre 2013:13): a beszélő ember a közjegyző, a beszélő alany az elhunyt. Bár az előbbi „*Esik az eső.*” példában nagy valószínűséggel a kettő azonos, mégis elképzelhető olyan kontextus, amikor a beszélő ember, aki percekig tagadta, hogy esik, végül kinyitja az ablakot, és utalva a megelőző beszélgetésre az „*Esik az eső.*” megnyilatkozással egy beszélő alany szavait adja vissza. A polifóniához azonban ez még nem elég. Polifonikussá akkor válik a beszéd, ha a beszélő alany megnyilatkozásán belül is több nézőpontot képviselő megnyilatkozó (énonciateur) különíthető el. A beszélő alany mintegy rendezőként mozgatja a megnyilatkozókat a megnyilatkozás megformálásakor. A beszélő alany többféleképp viszonyulhat a megnyilatkozókhöz: vagy azonosul velük, vagy elhatárolódik tőlük, vagy más nézőpontot vesz fel, sőt ez az attitűd a beszéd megformálása során változhat, egyikből a másikba átválthat.

S hogy mi köze ennek az elméleti háttérnek a *voilà* szemantikai-pragmatikai jelentésének meghatározásához? A bűvészmutatvány beszélő embere Nagy József, a beszélő alany a bűvész, a megnyilatkozók pedig a kételkedő nézőpontot képviselő nézők, és így a bűvész is, aki ezt a nézőpontot sajátjaként játssza el (point de vue 1). Ezekhez a megnyilatkozókhöz képest vesz fel a bűvész egy bizonyítási-felmutatási attitűdöt, azaz egy másik nézőpontot (point de vue 2). Amikor tehát elhangzik a *voilà*, akkor az adott szituációban, kontextusban ennek az ellentétnek a feloldására mutatunk rá.

Példánkkal nagyon leegyszerűsítettük az elméletet és a *voilà* értelmezését is. A szerzők még további két szemantikai-pragmatikai értelmét tudták ennek a nyelvi elemnek meghatározni a vizsgált korpusz alapján. Értelmezésük természetesen tudományosabb, nyelvészetiileg megalapozottabb. Bár szándékuk szerint minden nyelvészet iránt érdeklődő laikus olvasónak ajánlják a kötetet, nemcsak az elméleti rész, de az operátorok rendszerezésének megértése is komoly kihívások elé állítja a laikus olvasót. Kinek ajánljuk tehát? Mindazoknak a tanároknak, akik a francia nyelv tanításakor már szembetalálták magukat olyan ártatlan kérdésekkel, hogy mit jelent a *voilà*, és bár jól beszélik a nyelvet, hirtelen csak annyit tudtak rá válaszolni, hogy „az attól függ ki, kinek, mikor és hol mondja”. Ajánljuk azoknak is, akik a nyelvészeti pragmatika angolszász irányától eltérő vonulatot szeretnének megismerni, és érdeklődnek francia nyelvészeti pragmatika *explication de textes* hagyományából kialakuló kutatások iránt, mely kevésbé interakcionista, sokkal inkább szövegközpontú értelmezéseket kínál.

Bibliográfia:

- Anscombe, Jean-Claude (2013) *Opérateurs discursifs du français. Éléments de description sématique et pragmatique*. Szerk.: Jean-Claude Anscombe, María Luisa Donaire, Pierre Patrick Haillet. Bern. Peter Lang
- Bakhtine, Mikhaïl (1934) *Esthétique et théorie du roman*. Paris. Gallimard. (trad. 1984)
- Ducrot, Oswald (1984) Esquisse d'une théorie poliphonique de l'énonciation. (pp. 171-233) *Le dire et le dit*. Paris. Éditions de Minuit
- Ghiglione, Rodolphe (1995) Opérateurs argumentatifs et stratégies langagières. *Hermès La Revue* n° 15. pp. 227-244.
- Landré, Agnès – Friemel, Edouard (1998) Opérateurs et enjeux discursifs. *Langages* n° 132. pp. 108-123.

SZÜCSINÉ DR. LACZKÓ ESZTER

SIMON, A MÁGUS – ADALÉKOK EGY SZÖVEGHAGYOMÁNY ALAKULÁSÁHOZ

(Megjelent: *Magistrae discipuli: Tanulmányok Madas Edit tiszteletére*, Argumentum Kiadó 2009)

A rendszerint Nero környezetében, Szent Péter ellenfeleként megjelenő Simon mágus a középkori keresztény gondolkodás számára a hamis tudást képviselő, ártalmas figura.²⁷ A mágus tevékenységéről az Újszövetség mellett²⁸ több forrás is tudósít,²⁹ dolgozatomban azonban a Simon alakjához kapcsolódó elképzeléseknek a késő középkori prédikációirodalomban való megjelenését, valamint e szöveghagyománynak a 20. században megfigyelhető tendenciózus átformálódását, újraértelmezését mutatom be.

A késő középkori kompilátor számára Simon mágus és Péter apostol küzdelmeinek legteljesebb összefoglalását a *Legenda aurea* nyújtotta,³⁰ melynek szövegét a szerzők saját koncepciójukhoz igazították és egyes részeket megtartva, másokat elhagyva építették fel *sermóikat*. Temesvári Pelbárt *Pomerium de sanctis* című prédikációgyűjteményében Simon mágus a Péter és Pál ünnepére (június 29) írt

²⁷ Vö. Werner Rolewinck: *Fasciculus temporum*. Köln, Arnold Ther Hoernen, 1474: *Iste Nero omnium hominum sceleratissimus fuit adeo, ut nomen eius usque hodie pro aliquo pessimo poni solet. Nero spreto consilio Senecae viri doctissimi hunc (Symonem) pestiferum sibi sociavit*. Neve elsősorban a simóniával kapcsolatban jelenik meg, vö. Hugo de Sancto Victore: *De sacramentis Christianae fidei*. Augsburg, Günther Zainer, 1477. fol. LIX. p. X. c. I: *Simonía a Simone mago nomen accepit, qui huius mali exemplum exitiale posteris reliquit. Est enim simonia gratiam spiritualem pecunia comparare velle*.

²⁸ Act 8, 9–25.

²⁹ Alakjának az ókeresztény irodalmi hagyományban való megjelenését, valamint a gnosztikus tanokkal való kapcsolatát összefoglalóan tekintni át ADAMIK Tamás: *Simon mágus alakja a keresztény hagyományban*. = Antik Tanulmányok (44.) 2000. 147–159.

³⁰ Jacobus de Voragine: *Legenda aurea*. Budapest, Neumann, 2004.

beszédben jelenik meg:³¹ Jeruzsálemből Rómába megy, és ott a gonosz Nero szolgálatába áll; mágikus mesterkedéseivel félrevezeti az embereket, de Péter minden hamisságát leleplezi. Pelbárt ezek közül három esetet emel ki: 1. Simon megkéri Nerót, fejeztesse le, hogy bebizonyítsa, harmadik napra feltámad. Helyette azonban egy kost ölnek meg, miközben Simon három napig elrejtőzik, hogy azután büszkén jelentse be feltámadását, melynek hatására istenként kezdik tisztelni.³² 2. Simon azt állítja, hogy fel tud támasztani egy halottat, ám az ő szavára a hulla csupán a fejét mozgatja, míg Péter imájára valóban fel is támad.³³ 3. Simon be akarja bizonyítani, hogy repülni is tud, ám Péter leleplezi, hogy csak gonosz démonok emelik a magasba, mivel a szent imájára a földre esik és meghal.³⁴

Temesvári Pelbárt szövegében megfigyelhető, hogy a kompilátor a legenda egyes részeit úgy építi be *sermójába*, hogy azok a beszéd valamely divízióját illusztrálják; esetünkben azt a kegyes tanítást, hogy az ünnevelt szentek tetteik alapján valóban Krisztus barátainak tekinthetők.³⁵ A Péter-legenda Simon mágushoz kapcsolódó részletei Johannes Herolt Szent Péter és Pál apostolok ünnepére írt beszédében is megjelennek, ám a Pelbártnál is szereplő történetek Discipulusnál más tanítást közvetítenek: Péter hatalommal rendelkezik a démonok felett, ahogyan a Simont felemelő gonosz lelkeknek parancsol, továbbá hatalma van a halál felett, hiszen feltámasztja az ifjút, akit Simonnak nem sikerül.³⁶ A 15. században közkedvelt, *Sermones Paratíként* ismert gyűjtemény Szent Péter-napi

³¹ Pelbartus de Themesvar: *Sermones Pomerii de sanctis*. II (Pars aestivalis). Augsburg, 1502 (RMK III). 104. Ed. *Sermones compilati*: <http://emc.elte.hu/pelbart/> – Sermo XVIII *De festo apostolorum Petri et Pauli*: <http://emc.elte.hu/pelbart/pa018.html> (továbbiakban: Pa018.G).

³² *Ut autem plura magicae artis opera, quibus Neronem et Romanos seducebat, pertranseamus ob brevitatem, istud narrari sufficiat, quod sicut refert Leo papa, quadam vice Simon dixit Neroni: „Ut scias, imperator, me Dei filium esse, iube me decollari, et tertia die resurgam.” Praecipit ergo Nero carnifici, ut illum decollaret. Sed Simon arte magica fecit, ut ille putans se decollare Simonem, decollaret arietem. Cuius membra Simon colligens tribus diebus se occultavit, et tertio die se Neroni ostendit dicens: „Fac sanguinem meum, qui effusus est, extergere quia ecce ego decollatus ut promiseram, die tertia surrexi.” Propter haec ergo et alia magica maleficia eius Nero ac Romani delusi intantum eum venerati sunt, quod ei imaginem in templo fecerunt, et hunc titulum scripserunt: „Simoni deo sancto” (Pa 018.G).*

³³ *Tandem in superbiam Simon elatus ausus est se iactare, quod posset mortuos suscitare, et accidit, quod quidam iuvenis moreretur. Tunc Petrus et Paulus, qui Simoni contradicebant ipsius maleficia detegentes, vocati sunt. Et omnes hanc sententiam firmaverunt, quod ille occideretur, qui mortuum suscitare non posset. Simon ergo super mortuum faciens incantationes, coepit caput agitare defunctus. Tunc omnes exclamantes Petrum lapidare volebant, qui vix silentio imperato dixit: „Si vivit defunctus, surgat, loquatur et ambulet, alioquin sciatis esse phantasma, separetur autem Simon a lectulo, ut plene diaboli figmenta denudentur.” Separatur ergo Simon, et defunctus immobilis permansit. Petrus autem longe stans oratione facta exclamavit dicens: „Adolescens, in nomine Christi Nazareni crucifixi surge et ambula!” Et statim vivus surrexit. Cum autem populus vellet Simonem lapidare, Petrus non permisit, dicens: „Magister noster nos docuit, ut pro malis bona reddamus” (Pa018.G).*

³⁴ *Ut plura pertranseamus, tandem Simon populum convocavit, et a Galilaeis se offensum et ideo Urbem se deserere velle, quam tueri solebat, dixit, et diem statuere, qua in caelum ascenderet. Quo die lauro coronatus de Capitolio se deiciens volare coepit. Dixit autem Paulus ad Petrum: „Meum est orare, tuum imperare.” Dixitque Nero: „Verax est hic homo, vos autem seductores estis.” Tunc Paulus videns illum volantem ait: „Petre, quid cessas, perforce, quod coepisti. Iam enim vocat nos Dominus.” Tunc Petrus ait: „O vos angeli Satanae, qui cum in aera fertis, per Dominum Iesum Christum praecipio, ut ipsum non feratis amplius, sed corruere dimittat.” Et continuo dimissus corruit, et confractus cervicibus exspiravit (Pa018.G).*

³⁵ *Circa secundum principale de amicitia Christi sit pro conclusione, quod isti beati apostoli comprobantur veri amici Christi ex sufferentia pro Christo martyrii. Patet, quia hoc est perfectissimae charitatis secundum Glossam super Heb. XII. Sed pro simplicibus prosequamur legendam (Pa018.G).* A két szent haláláról szóló legendarészletek a beszéd harmadik divíziójának kifejtéséhez kapcsolódnak: *Circa tertium de gloria ipsorum sufficiat pro conclusione, quod istorum beatorum apostolorum gloria claruit revelata per plura miracula. Et patet prosequendo legendam (Pa018.H).*

³⁶ Johannes Herolt: *Sermones Discipuli de tempore et de sanctis cum promptuario exemplorum et miraculis Beatae Mariae Virginis*. Strassburg, Jordanus de Quedlinburg, 1483. Sermo XXIV: *Ultimo sciendum, quod sanctus Petrus est magnae potentiae super mundum, Math. XVI.: Quodcumque ligaveris super terram et cetera. Habet potestatem super Infernum, unde et portae Inferni non praevallebunt adversus te. Habet etiam potestatem super daemones sicut patet quando daemones Simonem magum deferebant, tunc enim Petrus oravit et mox a daemonibus dimissus est, et sic turpiter obiit. Item super mortem, scilicet quando per orationem defunctum suscitavit, quem Simon magus suscitare non potuit.*

beszédében Péter küzdelme Simonnal az Isten iránti szeretet illusztrálására szolgál.³⁷ Itt is megjelenik a Pelbártnál említett három történet, ám az ő szövegében más, a hallgatók számára érdekes, szórakoztató legendarészletekkel kiegészítve – például Simon éneklésre bír kutyákat, köveket kenyérré változtat, majd neveltségessé válik, ahogy egy kutya elől menekül. Látható tehát, hogy a középkori prédikátorok szövegeiben a Simon és Péter szellemi küzdelmeiről szóló legendarészletek, fragmentumok különböző tartalmi hangsúlyok mentén jelennek meg, de bennük Simon mágus alakja mindig ugyanazt a morális mondanivalót közvetíti: az önmagát istenné tenni akaró, de próbálkozásaiba minden alkalommal belebukó bűnös típusként jelenik meg.

A mágus alakja azonban nemcsak a középkori szerzőket foglalkoztatta. Érdekes módon a 20–21. századi művészetben többször is feltűnik, ám a hozzá kapcsolódó tradicionális tartalmak fokozatosan átalakulnak és elveszítik negatív konnotációikat. A korszak történelméhez kapcsolódó regényekben a mágus mellékszereplőként tűnik fel, hol orvosként,³⁸ hol pedig „normális üzletemberként.”³⁹ Weöres Sándor versében a pap Simon ellentétek egységéről szóló gnosztikus tanítása fogalmazódik meg.⁴⁰ A középkori hagyománytól való eltávolodás sajátos módon jelenik meg Danilo Kis *Simon mágus* című novellájában,⁴¹ valamint Enyedi Ildikó azonos című filmjében.⁴² A középkori legenda- és prédikációirodalomból ismert motívumok (a feltámadás, a halott feltámasztása és a repülés) új összefüggésben térnek vissza, és alapjaiban módosul Simon és Péter szembenállásának jelentése. A novellában Péter a hivatalos hatalom, a zsarnok isten képviselőjeként, Simon pedig a zsarnokkal szemben szükségszerűen elbukó lázadó megtestesítőjeként jelenik meg. A mágus vállalja a kihívást, a szellemi küzdelmet Péterrel szemben, bebizonyítja, hogy tud repülni, eltemeteti magát, de tettei szükségszerűen kudarcot vallanak: „az emberélet csupa bukás és pokol, a világ pedig a zsarnokok kezében van.”⁴³ Enyedi Ildikó filmjében szintén megfigyelhetjük a motívumok párhuzamait: Simon, a kelet-európai parafenomén, zárkózott, szinte kedvetlen figura. A „birodalom pereméről” utazik Párizsba vonattal, repülőre nem hajlandó ülni. Halott feltámasztása helyett egy titokzatos gyilkossági ügy felderítése vár rá. Találkozik a szenzációhajhász, sikeres Péterrel, aki egyfajta „máguspárhajra” hívja. Háromnapos halála és feltámadása magától értetődő természetességével szemben áll az ellenfél begyakorolt és bebiztosított produkciójával. Halála valóságos halál, így feltámadása valóságos csoda.⁴⁴

³⁷ *Sermones Parati de tempore et de sanctis*. Strassburg, Paludanus, 1485. Sermo XLII: *Tertium signum est, quod qui diligit Deum, habet caelum Dei, quia dolet et contristatur de contumelia Deo illata. „Hoc signum dilectionis invenimus in beato Petro, qui doluit quod Symon magus divinos honores sibi asseripsit.*

³⁸ KOSZTOLÁNYI regényében mint egyiptomi orvos jelenik meg a magát ördögösnék tartó Nero környezetében; Isis főpapja, aki ismeri a babiloni, asszír és arab könyvek titkait – KOSZTOLÁNYI Dezső: *Nero, a véres költő*. <http://mek.oszk.hu/03200/03254/03254.htm>

³⁹ SPIRÓ György *Fogság* című regényében a Rómából Jeruzsálembe tartó delegáció egyik szállásadója, orvos, minden misztikumtól mentes, hétköznapi figura, aki anyagi ügyei miatt meglehetősen gondterhelt: „Sose gondolta volna, hogy egy mágusnak ilyesfajta gondjai vannak. Pontosan olyan, mint egy normális üzletember. Holott Rómában ezekről a mágusokról riasztó mendemondák terjednek, a kézrátételen kívül nem értenek semmihez, mondják, és sötét, gyanús varázslásokba bocsátkoznak, ahelyett, hogy Celsust tanulmányoznák.” – SPIRÓ György: *Fogság*. Budapest, Magvető, 2005. 139.

⁴⁰ „Az alkotó, meg a Romból nem léptek harcba sohasem: / köztük, a két örök-egy között / összjáték áll, nem küzdelem, / s a két szerető is délibáb csak, / a valóság: az egy szerelem.” – Simon mágus. WEÖRES Sándor: *Egybegyűjtött írások*. I. Budapest, Argumentum, 2003. 107. E tanítással kapcsolatban vö.: ADAMIK: *i. m.* 152.

⁴¹ KIS, Danilo: *Simon mágus*. In: *A holtak enciklopédiája*. Budapest, Európa, 1990. 7–30.

⁴² ENYEDI Ildikó: *Simon mágus* (Játékfilm). 1998.

⁴³ KIS: *i. m.* 30.

⁴⁴ A film elemzéséhez vö.: KORNIS Mihály: *Pont éppen soha*. = *Filmvilág* 1999/10. 8–11; ENYEDI Ildikó: *A misztika vége*. = *Filmvilág* 1998/12. 4–9.

Az említett művek alapjaiban számolják fel és értelmezik újra a középkori szöveghagyományt, melyhez hypotextusként viszonyulnak,⁴⁵ ám az alapvetően szakrális szöveget demitizálják. Egy szöveg derivációja korábban létező szövegből vagy szövegekből rokonságot mutat a kompilátorok munkamódszerével,⁴⁶ esetünkben azonban a legenda szisztematikus struktúrája úgy bomlik le és épül újjá, hogy a hypotextus és hypertextus, régi és új közötti távolság felismerése is az esztétikum forrásává válik. A legenda szövege azért válhat alkalmas alappá ehhez a „játékhoz”, mert ebben Péter mint hivatalos egyházfő szinte rutinszerűen teszi nevetségessé Simont, ami voltaképp idegen a krisztusi szellemiségtől abban az értelemben, hogy Krisztus soha nem vett részt semmilyen párbajban, s feltámadása is sokkal intimebb viszonyok között értelmezhető. A hivatalos, bevett, népszerű szokásrendet képviselő Péter-alakok – megfosztva attól, ami szükségszerűen rejtőzködő és természetes – e kiüresedettséggel folytán válhatnak fenyegetővé, már-már démonivá. A kiemelt példák mutatják, hogy a Péter-legenda Simon mágushoz kapcsolódó epizódjai a középkor óta olyan alap-történetként működnek, amelyek a prédikátorok morálteológiai fejtegetésein túl alkalmassá váltak arra, hogy művészi, szépirodalmi értékű szöveggé a hagyományhoz való sajátos viszonyulással másként és mégis hasonlóan újrafogalmazódjanak.

VAJDA ÉVA

A MÓDSZERTANI ÖTLET CÍME: XIX. SZÁZADI KÖLTŐK A FACEBOOKON

(Az alábbi összefoglaló annak az előadásnak a kivonata, amely a Digitális nemzedék konferencián hangzott el 2014. március 29-én. A szerző az ismertett projektért megkapta a Digitális pedagógus-díjat.)

A médiakonvergencia világában élünk, ahol az Y és Z generáció a számítógépen keresztül egy időben játszik, filmet néz, zenét hallgat, tanul-dolgozik, szociális kapcsolatait építi-ápolja. Az ő világuk már online világ, ugyanakkor az iskola megtiltja az órán a telefon, tablet stb. használatát. Az IKT eszközök beépítése a tanítási gyakorlatba éppen ezt az anomáliát szüntetheti meg. A technológiák alkalmazása az ő nyelvükön szólítja meg a diákokat, széles körben aktivizálja a kompetenciákat, a tananyag elsajátítása és a munkatempó igazodik az online világukhoz, a sokat szidott Facebook segíti a tanulást. A hagyományos tanárszerep megváltozik, a tudás egyedüli birtokosából társ lesz, aki pedig segít eligazodni az információk „dzsungelében”, ha a diák a keresőprogramok között böngészik.

⁴⁵ A hypotextus terminust Gérard GENETTE értelmezésében használom. GENETTE a hypertextualitás körébe sorol „minden olyan kapcsolatot, amely egy B szöveget (ezt hypertextusnak fogom nevezni) egy korábbi A szöveghez fűz (ez utóbbit – természetesen – hypotextusnak nevezem), melyre nem kommentárként fonódik rá” – GENETTE, Gérard: *Transztextualitás*. = Helikon 1996/1–2. 86.

⁴⁶ Vö.: BÁRCZI Ildikó: *Ars compilandi*. Budapest, Universitas Könyvkiadó, 2007. 131–1

A módszertani ötlet megvalósításának pedagógiai céljai

- az irodalom alternatívabb megközelítése
- az irodalom mint „haszontalan”, a versenyszférában nem „ütős” tantárgy elképzelésének megvalósítása
- a digitális kompetencia fejlesztése
- tanulási stratégiák megváltoztatása
- hatékonyabb, örömtelibb tanulás
- hatékony csapatmunka
- eredményesebb információkeresés
- piacképes, konvertálható tudás megszerzése
- a hagyományos „tanárkép” megváltoztatása, a digitális szakadék csökkentése tanár és diák között

1. A módszertani ötletet egy ötórás projektre terveztem, amit az iskola projekt-hetében valósítottunk meg. A projekt célja a XIX. század magyar költészetének, a reformkor irodalmának (Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi, Arany) összefoglalása. Mivel ez az anyag rész igen nagy és összetett, ezért semmiképp sem kívántam a hagyományos módszert alkalmazni, a rutinfeladatok nem alkalmasak a megtanult irodalmi ismeretek teljes körű mozgósítására. Maga a projekt-hét is kínálta az inspiráló tanulási lehetőségeket. Az alkalmazott módszerek az IKT eszközök tanórai beépítésére épülnek.
2. A konkrét feladat az említett költők Facebook-profiljának létrehozása volt.
3. A profil elkészítése csoportmunkában történt. Gimnáziumi emelt szintű (az irodalmat emelt szinten, heti 5 órában tanulják) 20 fős csoportból megalkottunk mindegyik költőhöz egy-egy 5 főből álló kisebb csoportot, majd a költők neveit a diákok kihúzták.
4. A csoportok laptopokat, tableteket hoztak az órákra, elkészítették a költők regisztrációját a Facebookon, majd elkezdődött az egyhetes munka.
5. A feladat meghatározásában az szerepelt, hogy a profilok alkalmazkodjanak a költők személyiségéhez, és feltétlenül tartalmazzanak széleskörű irodalmi-közéleti ismereteket, amennyire lehet, kerüljék az irodalmi bulvár-pletykákat, néhány szórakoztató megjegyzés-komment megengedhető. A kutatást, a munkát otthon is folytatták, inspirálta őket, hogy alternatív módon szerkeszthetik, állíthatják össze a tananyagot.
6. A sikeres profilhoz rengeteg szakirodalmat, verset olvastak el a diákok, saját bevallásuk szerint az IKT eszközök alkalmazása sokkal motiváltabbá tették őket.
7. A csoportmunka lehetővé tette, hogy jobban megismerhessék egymást, hiszen ez a csoport ebben a tanévben alakult meg: négy osztályból jelentkeztek emelt szintű csoportba, alig-alig ismerték egymást.
8. A motiváció az egy hét alatt végig fenntartható volt: mindenki talált magának tetsző feladatot.

ÍGY ÍRTOK TI A MADÁCHBAN

Válogatás diákok munkáiból

PÁLINKÁS RÉKA

TÍZ HAIKU A SZÉPSÉGRŐL –anyának–

rebbenő pillék suhognak köröttünk
és még az ég is kék

lágyan ragyogó színcsókák között
fénylik a világ-virág

pillanat és perc ugrándozik
könnyedén: lépni, élni mersz

fájdalom nélkül örömtől mámorosan:
tiéd az élet

szálldosnak szerte a formák, az illatok:
egy gyönyörű tánc

napernyő alatt gyermek üldögél,
és csak mosolyog: szép

közeleg a nap tántoríthatatlanul,
már nagyon várom

csillagok fénye simogat gyengéden
és holdvilág: remény

csillanó harmat fényesíti lelkedet,
csudaszép álom

számtalan számos szótlantul
elszárnyaló szelíd szélhámós

MUNKÁCSY ESZTER

ADAIM

(részlet)

– Hunyd le a szemed! Hagyd, hogy gondolataid lenyugodjanak, megnyugodjanak!

– Hisz' épp ettől leszek ideges, anya! – mondja a gyermek felháborodottan. Hangjából ki lehet hallani, hogy elvárásai vannak. Úgy gondolja, hogy ennyire már ismernie kellene a szülőknek a gyermekeiket. Legalábbis a sajátjaikat.

– Persze, persze – mondja az anya, mintha megértené a gyermekét. – De azért vagy a doktor úrnál, hogy megnyugodj. Szóval próbáld meg megtenni ezt a kedvemért – tekintetéből sugárik az aggodalom.

– Hölgyem – szól egy mély hang a hátuk mögül –, megkérhetném, hogy távozzon? – a hang kedves, tisztelettudó.

– No, de ő az én fiam! – mondja az anya értetlenül. – Nem akarom itthagyni őt!

– Anya! Megleszek – mondta a kisfiú halálos nyugodtsággal.

– De hát még sosem voltál itt – közli értetlenül. Tisztán látszik, hogy nem áll szándékában elmenni, szóval azt akarja, hogy a fiú találjon ki egy indokot, hogy maradjon. A gyermek érti anyja szavait, de nem áll érdekében engedelmeskedni, így inkább csöndben marad.

– Hallotta a gyermekét. Meglesz – a doktor még mindig nyugodt, de a gyermek nem mer rá nézni. Az anya hirtelen megfordul, összeszedi a cuccait, majd elhagyja a szobát. Dühében elfelejt elbúcsúzni gyermekétől.

– Nem bánod, ha leülök? – tette fel az orvos az első kérdését. Általában erre nem várnak választ az emberek, de nem hallotta a fiú a doktor vaskos lépteit, így válaszolt.

– Nem – az orvos vele szemben foglalt helyet, de nem emelte rá a fiú a tekintetét. A cipője orrát nézte.

– Tudom, miért vagy itt – törte meg a csendet a doktor. – De örülnék, ha te mondanád el, csak még egyszer, utoljára – a gyermek nem szólal meg, így az öregúr türelmesen vár. – Tudod, mit? Mi lenne, ha először bemutatkoznánk? Én Dr. Fridrich vagyok. Érdekes emberekkel foglalkozom. Sokan azt hiszik, hogy pszichológus vagyok, de nem. Nincs semmi ilyesmi címem. A doktori rangot is csak rám aggatták. Akaratom ellenére.

– Adaim vagyok. Tanuló. De nem járok iskolába, mert ott fel kell nézmem az emberekre. – mondta a fiú, ám hirtelen elhallgatott Rájött, hogy valami olyasmit mondott, amit nem lett volna szabad.

– Fel kell nézned? Hogy érted ezt? – értetlenkedik az orvos. Ám nyilvánvaló, hogy Dr. Fridrich csak kíváncsi.

– Látok dolgokat... – sóhajtja Adaim.

– Mindenki lát dolgokat. Én látom, ahogy te ülsz a kanapémon, és a cipődhöz beszélsz.

– Én máshogy látok – látszik, hogy Adaim szenved ezen szavak kimondása közben.

– Ha mindenki mindent ugyanúgy látna, akkor a világ unalmas lenne. Nagyon unalmas – a kisfiú csöndben maradt. Titkon reménykedett abban, hogy nem kell beszélnie többet, mert hosszú folytatása lesz még ennek a pár mondatnak. Ám a doktor nem mondott semmi mást. – Szóval, mi az, amit te látsz és mi nem? – szólalt meg Dr. Fridrich újra, egyre türelmetlenebbül.

– Dolgokat, melyek már nincsenek... – közölte Adaim még halkabban, mint ahogy eddig is beszélt.

– Már? – vonja fel fél szemöldökét az orvos. – Szóval valaha voltak?

– Igen – Adaim nem akart újra megszólalni. Tudta, hogy ha példákat kell mondania, akkor minden reménye elveszik, mert sosem fog neki hinni senki sem. Úgy érezte, hogy Dr. Fridrich az egyetlen, aki még nem nézi őt bolondnak. De tudta, hogy ez bármikor megváltozhat.

– Tárgyakat látsz, melyektől már megszabadultál?

– Nem – feleli egyszerűen Adaim.

– Akkor miket? Élőlényeket? – sóhajtotta az orvos.

– Már nem élnek. Már meghaltak – tette hozzá a gyermek gyorsan. Még mindig a cipőt nézi. Nem meri felemelni a fejét. Tudja, hogy ez illetlenség, de nincs elég bátorsága, hogy megmozduljon.

– Félsz felnézni? – kérdezte az orvos. Várt a válasza egy darabig, de mivel nem kapott semmilyen visszajelzést, ezért tovább kérdezgette Adaimot:

– Azt hiszed, hogy itt is fogsz egy „élettelen” látni?

– Igen – mondta bizonytalanul.

– El tudod magyarázni nekem, hogy mi történik, ha meglátsz egyet?

– Nos,... ha meglátok egyet, akkor az nem akar majd elmenni.

– Honnan tudod, hogy most is van itt egy? Hisz még nem néztél szét – vonta fel a szemöldökét Dr. Fridrich.

– Azt akarja, hogy tegyek egy próbát? – értetlenkedik a fiú.

– Nos, ha nincs ellenedre...

– De az ellenemre van! – vágott a doktor szavába Adaim. – Most mondtam, hogy ha meglátok egy lényt, akkor az örökre velem marad – forgatta a szemét a fiú.

– Most is van itt valaki, akit én nem látok? – kérdezte az orvos.

– Nem tudom.

– Miért?

– Mert csukva van a szemem.

– Ez nem igaz – mondta az orvos nyíltan.

– De igen! – próbált védekezni a fiú.

– Azt akarod, hogy érveljek? – kérdezte a doktor – Rendben. Tudnod kéne, hogy mi van a szobában, mert szétnéztél. Lehet, hogy észre sem vetted, esetleg nem is figyeltél rá. Pedig kellett volna.

– De nem is néztem fel – mondja Adaim értetlenül.

– Rémlik, hogy egy pillanatra mérges lettél rám, mert belekötöttem a mondandódba? – a fiú lassan emelni kezdi a fejét, mert tudja, hogy igaza van az orvosnak. Dr. Fridrich lassan mosolyra húzza a száját. – Forgattad a szemed, így látnod kellett a plafont is. Igaz?

Az orvos csak várja a választ, de Adaim csak akkor válaszol, amikor tekintete bele tud fúródni Dr. Fridrich szemébe.

– Igen, de... de – kezdte volna a fiú a köztöködést, de nem tudta mit mondjon. A szavak, amiket kitalált, nem jöttek elő. Csak habogott.

– Mi történt, hogy rám mersz már nézni? Elhitted, amit mondtam? – Dr. Fridrichen látszik, hogy komolyan beszélt. Teljes mértékben érdekelte a válasz, még úgy is, hogy sejtette, mi lesz az.

– Igen. Ez történt – közölte Adaim akkora bátorsággal, amekkorával csak tudta.

– Most már szét mersz nézni? – érdeklődött tovább az orvos. A gyermek lassan körbefordította

a fejét. Így látta az egész szobát. Látta azt is, hogy az orvos figyeli minden egyes reakcióját. És látott még valamit. Egy életteletent. Épp sétált ki az ajtón. Már máskor is látta őt. Egy kislefú volt. Évek óta volt vele és követte már. Kezdték nagyon jóban lenni. Sokat beszélgettek, amikor Adaim egyedül volt, és nagyon sokszor volt egyedül. De most kiment az ajtón. Az ablaküvegen át látszott, ahogy a kislefú megfordul, és elkezdett Adaimhoz beszélni:

– Viszlát! – mosolyog a fú.

– Viszlát? Hova mész? – értetlenkedik.

– Hisz hittél neki. Elengedtél – mondja a kislefú. – Már kételkedsz bennem. Így nincs értelme az ittlétemnek.

HORVÁTH ANNA

MÉZ-ARANY INHALÁCIÓ

(Részlet)

Annyira gyönyörű vagy.
Összeömlik bennem
ezer meg ezer mocsárízű ármány
és tündérszínű varázs.

Sodrásában úszok, fulladok,
iszlak, és könyörgök, apassz ki,
folyj belém, te ragyogás, te fény,
aranyló aranyidők végtelen éterén.

Hiányzol, ha itt,
ha másban vagy,
imával inhalálom illatod,
endorfin vagyok mézvéredben.

És ha a csillagok szertegeyúlnak,
ha óceánok egymásba érnek,
én akkor is akarlak majd téged.

Arcokat láttam, és szemükben
a magam könnye csordult ki, és
tükrében én láttam, láttam,
ahogy ernyed és rothad egyre,

minden izmuk és érzetük,
hogy emészti őket égő vágyuk, fojtó dühük,
és gyöngébb, lankadóbb lesz vegytiszta ösztönük.
Megszédített foszladozó balzsamillatuk,
árasztották belém a benzingőzt és instantkávé-szagot,
éreztem, ereikben ondóból és izzadságból szűrt vér ömledez.
Én belenéztem szemükbe,
utoljára, egyszer, és láttam,
láttam az embert.

Hát miért, miért, miért nem lehet,
Megmenteni minden eltévedt gyermeket?
Halva fogant szívtüskékbe életet pulzálni,
szétélvezett rongytestekbe lelket zongorázni,
kihunytt vágyak végbeleit viasszal tömni meg,
züllött elmék kéjcsóváit télire földelni el,
és szeretetpalántát verni vesékbe, májba, lépbe, orrba, szájba,
ó ha lenne némi hely.

És teérted mit tehetnék, ha volna, volna még idő,
mielőtt megmérgezett, zord szívedbe a néma gyász kinő?
Mártsam abszintba, égessem kátrányba,
áztassam forró-főtt savakba?
Össze is zúzhatnám sikamlós szemekre,
de régen, de régen el vagy már temetve.

Álmodtalak, és
arra ébredtem, hogy szomjas a bőröm.
Álmodtalak, és
múlhatatlan, keserű szomjúság emésztett.
Nem tudom már, hogy mondhatnám el neked.

Álmodtalak, és
áll az idő,
ahogy évgyűrűimben röggé lettél.
Álmodtalak, és
rántott, vágatott volna megannyi ösztönöm beléd.
Nem tudom már, hogy mondhatnám el neked.

ÖSZ-FARKAS ÁBEL

A FOKHAGYMA

(a szöveg a Kossuth Rádió meseíró pályázatán díjat nyert)

Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy fokhagyma. Ez a fokhagyma jó földből származott és büszke is volt erre. Állandóan dicsekedett, hogy ő olyan csípős, hogy aki csak egy szemnyit is megkóstol belőle, az kihatja az egész óceánt, akkor sem múlik el az égető csípősség. Ez a fokhagyma egy éléskamrában élt, ahol voltak más ételek is, akik egy kicsit unták már a sok beszédet, de nem tudtak mit tenni ellene.

Az éléskamra látszólag csendes, de az élet itt mindig mozgalmas. Az ételek beszélgetéssel ütöttek el az unalmat.

– Jaj, nekem! – siránkozott a só. – El fogok fogyni, már alig van bennem egy csipetnyi!

– Ugyan már, inkább örülj neki! – válaszolt a szilvalekvár.

– Én bezzeg itt penészedek a polcon! Egy falást sem ettek belőlem!

– Te tényleg Svájból jöttél? – kérdezte egy doboz tej a kannában lévő tejtől.

– Bizony, ráadásul az Alpokból! Sok szép hegyet láttam, de itt bizony egy sincs!

– Amúgy te honnan jöttél?

– Én? – kérdezte a dobozos tej. – Én csak a sarki boltból!

– Segítség! A mai levesbe pont elég leszek! – kiáltotta a só.

– Jaj, hagyd már abba! – csatlakozott a beszélgetéshez a répa. Nem bírom hallgatni!

– Úgyis meg fognak enni téged is – szólt vissza gonoszkodva a só. A répa frissen jó!

– Én úgy tudom, ma gyümölcslevest főznek – szólt bele a káposzta.

– Az jó lenne! – mondta lesújtva egy banán. Már az egész testem barna, pedig nem is napoztam.

– Hátha sütit is sütnék! Engem, a csokit, mindenki szeret – mondta a csokoládé. Ráadásul

belga csoki vagyok.

– Az is finom! – nyalta meg szája szélét a svájci tej.

– De Svájcban is finomakat készítenek ám, tudod...

A tej nem tudta befejezni a mondandóját, ugyanis nyílt az ajtó, és belépett rajta a macska.

– Mentsetek meg! – kiáltotta a tejföl, miközben a macska száját nyalogatva közeledett feléje.

– Fejekre vigyázn!

Mielőtt bárki is föleszmélt volna, a penészes szilvalekvár a macska fejére hullott. A macska fájdalmasan nyávogva kiszaladt, de kint is kapott a fejére a seprűvel az asszonytól.

– Lekvárt ettél, mi? Majd adok én neked, ebadta macskája!

– Te megmentettél engem?! – kérdezte féltéken a tejföl

– Meg. Úgyse keltek már senkinek.

Ezek voltak a lekvár utolsó szavai.

Sok ideig csend honolt a kamrában. Az ételek csendesen búcsúztak el a lekvártól. Nem szólt senki.

Egyszerre csak egy pökhendi, éles hang nyilallt bele a csendbe.

– Megérdemelte! Úgyis penészes volt, ehetetlen! – a híres fokhagyma volt az.

– Maradj csöndben! Bárcsak evett volna meg téged a macska! – szólt a tejföl.

– Engem? – kérdezte a fokhagyma. Ha csak az illatot is megérzi, úgy kirohan ebből a házból, hogy még a tejföl sem tudná visszacsalni!

– Mert te olyan csípős lennél? Nem hiszem! Inkább csak a száz csípős, meg a megjegyzéseid – szólt közbe a bors.

A fokhagyma elsápadt a dühtől (már amennyire egy fokhagyma el tud sápadni).

– Mégis, mit gondolsz, ki vagy te? Lefogadom, azt sem tudod, honnan jöttél! Hogy is mersz velem így beszélni? Nem tudod, ki vagyok? Na, várj csak! Mindjárt megmondom neked. Én a fokföldi föld legjobb földjéből vagyok, a legfokosabb fokhagymák közül, a legfokhagymásabbak legfokhagymásabbikának legfokhagymásabbja. Azon belül pedig a legeslegcsípősebb fokhagyma a világon. Érted?

– Én értem – felelt a bors – de hiába vagy a legesleg, nem tudom, milyen csoda, téged a macska is meg tudna enni, ha gyümölcslevesbe raknának.

– Hahaha! – nevetett a fokhagyma.

– Próbáld csak ki! – szólt újra a bors – ha nem esznek meg, akkor elhisszük...

A fokhagyma a szavába vágott:

– Akkor megtesztek a királyotokká!

– Rendben. De csak akkor, ha tényleg nem esznek meg – felelt a bors.

A fokhagyma gyorsan helyet cserélt a fahéjjal (illetve, csak elé gurult). A számításai beváltak, ugyanis az asszony megint a Jóska gyereket küldte be fahéjért, aki soha nem tudta, mi hol van. Általában alma helyett krumplit, cukor helyett sót, banán helyett répát, és természetesen most is fahéj helyett fokhagymát vitt ki.

– Jóska, légy szíves rakd bele a levesbe! – kiáltott rá az asszony.

Jóska észre sem vette, hogy fokhagymát rakott a levesbe. Hirtelen, amint ejtette bele a levesbe, a fokhagyma a fazék szélére esett és kettétört. Az egyik fele a levesbe, a másik fele az asztalra esett. Az ételek közben kíváncsian leskelődtek a kulcslyukon. A leves megfőtt, és József papa is hazaérkezett. A család együtt ült asztalhoz. Julcsa mama mindenkinek kiosztotta az adagját.

– Jó étvágyat mindenkinek! – mondta – és elkezdtek enni.

Egyszerre csak Jóska szeme megakadt a kanálon. Valami fura gyümölcs úszkált benne.

– Mi az, nem ízlik? – csattant fel Julcsa mama hangja.

Jóska gyorsan bekapta, ugyanis tudta, hogy ha Julcsa mamánál nem ízlik valami, akkor nem éri meg az ebéd végét, de amúgy a fura gyümölcs nem is volt olyan rossz. A leves mind elfogyott, csak a fokhagyma nem, ugyanis a másik fele még ott volt az asztalon. Megfelelve bár, de élve vigyorgott az ételekre.

– Ki hagyta itt ezt a fél fokhagymát? – kérdezte József papa (a fokhagyma arcáról lehervadt a mosoly).

De mivel senki sem felelt, József papa fogta, és a fél fokhagymát egyszerűen csak bekapta. Az ételek elhűltek a látványtól. A húсок ereiben megfagyott a vér, a tejek megalgvadtak, a vajak megolvadtak, egy pillanatra megállt az idő. A dermedtséget a kakukkos óra riasztotta föl. Delet jelzett. József papa nem okádott tüzet, sem nem ugrott bele a kútba. Nem történt semmi. Nyugodtan ette tovább a krumplis tésztát.

– A mindenit! – a svájci tej csak ennyit tudott mondani

– Magyar ember!! – súgta oda neki a bolti tej.

Így ért véget a hetvenkedő fokhagyma élete. Ha a fokhagymát meg nem ették volna, az én mesém is tovább tartott volna. Itt a vége, fuss el véle!

HÉT

(részlet)

(A szöveggönyvet a 10.a osztály tanulói írták a 2016-os diákszínjátszó fesztiválra, ahol elnyerték a Legjobb szöveggönyv-díjat)

Temetés, némajáték, hegedű, tömeg jobbra ki.

MAGDI: *(fájlalja a hátát, felül, észreveszi, hogy a koszos padlón fekszik)* Kuzin, kuzin!

KATI: *(felébred)* Mit keresünk a padlón?

MAGDI: Lehet, hogy megint azok a gazemberek voltak.

KATI: Miféle ósdi hely ez?

MAGDI: Fogalmam sincs, mi történt velünk. Nem tettem tönkre a frizurámat az éjjel?

DON JUAN: Nekem azt kell hinnem, meghaltam, mert mintha angyalok vennének körül.

ALCESTE: Ilyen bájúnárok között ez maga a pokol.

DON JUAN: Vagy mintha egyenesen Élűszionba kerültem volna, Aphrodité és Vénusz közé.

KATI: Milyen nehéz szavakat használ!...

MAGDI: Te értesz valamit belőle?

ARMANDA: A maga szeme is csak a buta fruskákon akad meg. Bár nem különb, ha nem tudja, hogy ez a két istennő egy és ugyanaz.

TARTUFFE: Egy kegyedhez hasonló tudós nőhöz nem méltó az efféle keserű megnyilvánulás. Legyen inkább büszke és alázatos, amiért több táalentumot kapott a mi Istenünktől, mint a többi földi halandó. Együttvéve.

KATI: Ha annyira okos, miért nem mondja meg, hol vagyunk?

ARMANDA: Erősen kétlem, hogy Élűszionban volnánk, hiszen ahhoz mindenekelőtt halottnak kellene lennünk. Márpedig ha meghaltunk volna, bizonyosan emlékeznénk, mi történt velünk.

DON JUAN: Az utolsó kép, amit emlékezetembe tudok idézni, egy gyönyörű nő. Ragyogó, hullámos haj; telt, tűzpiros ajkak; hófehér hattyúnyak; hatalmas, kerek... szempár.

KATI: Én arra emlékszem, amikor tegnap este a hajamat hoztam rendbe.

MAGDI: Én pedig a Válogatott költemények rózsaberkét olvastam, mielőtt álomra hajtottam a fejem.

ARMANDA: Én is olvastam, de én Vergilius eklogáiba merültem bele, nem holmi szépeltő ponyvába. Számomra az olvasás nem pusztán szórakozás, hanem az elme pallérozása. Szégyellem is bevallani, hogy tegnap nem tudtam figyelmem teljes egészét ráfordítani, mivel kínzó fejfájás gyötört.

DON JUAN: Szétfeszítette a fejét a túl sok tudás.

ARMANDA: Inkább azt árulja el, hogy kerültünk ide, és tartsa meg magának a csípős megjegyzéseit.

HARPAGON: *(félre)* Biztosan elraboltak. Lehet, hogy Valér tervezte ki. Váltásdíjat fog követelni, ha hozományt nem kaphat!

ARMANDA: Én pedig biztos vagyok benne, hogy a húgom volt.

ALCESTE: Miért éppen a húga?

DON JUAN: Van húga?

ARMANDA: Van, de azt kívánom, bárcsak ne lenne.

TARTUFFE: Miért?

ARMANDA: Nem szeretném elragadtatni magam, de, legyen bár rövid eszű, míveletlen teremtés, ahhoz mégis volt elég sütnivalója, hogy behálózza imádómat, nehogy az enyém lehessen. De el kellett távolítania engem Klitander közeléből, mivel érezte, hogy hűséges szíve még mindig értem dobog.

ALCESTE: És nekünk mi közünk a húgodhoz?

ARMANDA: Tőle bármi kitelik, amilyen ostoba.

HARPAGON: Mindketten megérik a pénzüket.

TARTUFFE: A veszekedés nem vezet sehová. Próbáljanak együttes erővel választ találni arra, hogy mi célból kerültünk ide.

KATI: Biztos valamilyen fess lovag rabolt el minket!

MAGDI: Mint abban a könyvben!

KATI: Hírét vette a szépségünknek!

MAGDI: Ki akar szabadítani, hogy beleszeressünk!

KATI: Pedig ahhoz jobban kell igyekezni, hogy a mi kegyeinket elnyerje.

HARPAGON: De mi van, ha nem szabadítanak ki?

ALCESTE: Akkor meghalunk.

ARMANDA: Még örülne is neki, maga mizantróp!

DON JUAN: Én nem halhatok meg, nem hagyhatom cserben azt a sok szegény hölgyet.
(*gesztus ARMANDA felé*)

ARMANDA: Mit nekem maga? Hiszen ott van Ovidius, Phaedrus, Alkaios és Homérosz. Az ő emlékük szeretete többet ér nekem, mint a felszínes örömök és a testi vágyak.

HARPAGON: Én nem halhatok meg. Azt a kevés pénzt, amit összekuporgattam, előbb költik esküvőre, mint hogy kihűlne a testem.

TARTUFFE: Kevés pénz miatt minek aggódni?

MAGDI: Igaz, kevéssel nem érdemes hencegni.

HALÁL: Elmondom, hol vagytok. Élet és halál között lebegtek. Egy ember életben maradhat közületek, ha sikerül eldöntenedek, ki legyen az. Az idő véges, siessetek.

(*reakciók*)

MAGDI: Ez valami otromba tréfa?

KATI: És ha mégsem, és mindannyian meghalunk?

HALÁL: Ne feledjétek, egyikőtök túlélheti, ha sikerül időben kiválasztanotok.

(*pici káosz, mindenki saját magát akarja életben tudni, kétségbe vannak esve*)

TARTUFFE: (*látványosan összeroskad*) Ha valakinek meg kell halnia, az én vagyok.

ALCESTE: Jó.

TARTUFFE: Bűnös lelkekkel meg sem érdemlem az életet. Amíg ilyen tiszta és istenfélő emberek vesznek körbe, inkább százszor elégek a pokol tüzében, mintsem hogy egyiküket megfosszam az élet lehetőségétől.

KATI: De hiszen maga olyan nemes!

DON JUAN: Mit vétkezett?

TARTUFFE: Nem is tudom, hol kezdjem, hiszen bűneimnek se szeri, se száma. Múlt vasárnap lekéstem a prédikáció első néhány percét, mert a templomba vezető úton megálltam megvizsgálni egy zokogó kisgyermeket. Egy ízben pedig nem tudtam annyi alamizsnával segíteni egy kolduson, amennyi megillette volna, és bűnömet azzal tetéztem, hogy nem volt merszem meggyónni.

MATEI ANNA

ÉVA

Már régen elmúlt dél, de a nap még mindig nem bukkant elő a felhők mögül. Furcsa csend ült a városnak ezen a részén: a magasba nem jutott el a zúgó autók, villamosok hangja, s az esőcseppek is csak fáradtan neszezték. Az utcán nem volt szinte senki... Csak messze, a domb tetején mozgott egy homályos folt, amelyből, ahogy közelebb ért, egy alacsony nő bontakozott ki. Már nagyon idős volt, egyszerű ruhát hordott. Méltóságos tartását nem törte meg az idő. Szemét az utca egy távoli pontjára szegezte. Január elseje volt, az emberek többsége épp csak ébredezett az előző napi ünneplés után. Az utca lakói az órára nézve az ablakhoz sétáltak, s mikor az apró hölgyet meglátták, elmosolyodtak. – Megint jön. – mondta egy tízéves kisfiú az anyukájának. A nő odasétált fia mellé, és egy darabig együtt figyelték az elhaladót. Akkor költöztek Budának erre a nyugodt részére, amikor a gyerek megszületett, már abban az évben észrevették, hogy „az ősz néni”, ahogy a fiú hívta, az év első napján elsétál a közeli kilátóhoz, és ott hosszan vár valakire. Azóta megszokták a dolgot, de a fiuk valamiért mindig várt erre a pillanatra. Lassan elsétált az ablakuk előtt, s közben nyugodtan nézelődött. Nem sietett. Már hosszú ideje nem sietett sehova. Utoljára aznap, amikor Károlyhoz hívták. Pesten óriási baleset volt, a férje megsebesült. Azt ígérte neki, hogy munka után a kilátóban találkozhatnak, de csak nem jött. Ő hazament, még épp időben ahhoz, hogy felvegye a telefont. Akkor kapta a hírt... Fekete kesztyűs kezével megtörölte szemét, és sétált tovább. Felnézett a fákra, amik az utat koronázták, és halványan elmosolyodott. Károly szerette ezeket a fákat. Lassan megérkezett a kis kerek térre, ahonnan olyan szép kilátás nyílt a Dunára, és azon túl Pestre. Az egyik padnak dőlve megállt, és hosszan nézett maga elé. Eszébe jutott a nap, amikor megismerte Karcsit. Még az egyetemre járt, egy titkos megbeszélésen találkoztak. Karcsi hozta a könyveket. Az addigi legjobb könyvek voltak, sokat beszélgettek róluk. Aztán még sokszor találkoztak, s egy év múlva összeházasodtak. De eszébe jutott más is. Ahogy gyerekkorában kirángatták őket a házukból. Az anyját megverték, és az apja nem tehetett semmit, mert fegyvert fogtak a kislányára. És eszébe jutottak a lakók is, akik tulajdonképpen nem tehetek semmiről, ő mégis rájuk haragudott. Elvették a szobáját... Ezen elmosolyodott. Azóta persze történetek még komolyabb dolgok is. De boldog volt, ha lehet ilyesmit mondani. Sok évig tanított történelmet, és szerette csinálni. Nagyon. A gyerekek többsége is szerette, bár néhányukkal voltak gondok. De voltak olyanok is, akik erőt adtak neki. Amikor eljött az ideje, nyugdíjba ment. Szomorú volt, mert a tanítás volt az élete. De Károly segített neki. Ő mindig ott volt... Csak pontosan tíz évvel ezelőtt nem jött. Nem tudott. A temetésen kevés ember volt, a barátaik már szinte kivétel nélkül meghaltak. Egyedül érezte magát, mint addig szinte soha. Először vetődött fel benne a gondolat, hogy öregszik. Egyszerre észrevette, hogy valami mozog előtte a távolban. Fáradtnak érezte magát, ezért leült a padra. Elállt az eső, és végre előbukkant a nap is; a napsugarak megszálltak a vízen, és ő boldogan figyelte őket. Az öreg pad megreccsent. Az idős nő oldalra fordította a fejét, és elmosolyodott. – Hát itt vagy, Károly? Már régóta várlak – mondta. A magas sötéthajú férfi csak visszamosolygott, és megfogta felesége kezét. – Ideje indulnunk, Éva! – mondta végül halkán. Felálltak, és lassan, kézen fogva elindultak egyenesen előre.

A kisfiú addig könyörgött anyjának, hogy menjenek a néni után, míg ő végül engedett a kérésnek. Fia nagyon sietett, a kezét rángatta, s végül elszaladt. Amikor már olyan közel ért a kilátóhoz, amelynél a néni ült, és megállt mellette. – Nézd, anyu! – suttogetta, mikor édesanyja is odaért. – Mosolyog... Az anya megállt fia mellett, és csodálkozva nézte az idős hölgyet: arca kisimult, szeméit lecsukta, mintha aludna, és valóban mosolygott.

Ó, ennél rémisztőbbnek képzelte a halált.

SASS PETRA

FELLELVE ELVESZÍTENI

Kérdezlek válaszra nem várva,
Kereslek érintésre vágyva,
Fellellek, mikor hinni már nem tudok,
S kereslek akkor is, mikor melletted vagyok.

Megállok, és a jelenben vagyok,
Múltam nehéz batyuit elhagyom,
Jövőmet csak a ködön át látom,
De a hangod sűrű falakon át is hallom.

Tanulom a világot és tanulok Tőled,
Keresem az igazságot, kutatom és nem lelem,
Nincs igazság, ha a fontosat mind elveszítem,
Így homályba vész szintiszta képzetem...

Üres falak képek nélkül,
Könyv lapjai betűk nélkül,
Színtelen színek üvöltének,
A fák levelek nélkül intenek.

Elvesztettem a világot, mit eddig felleltem,
Nem találok a szavak erejét sem, elfeledtem,
Nincs holnapom,
És a jövőt is múltam kockáiból építem
Gyönyörű dalokat fújva...

DEBRE ANNA

TITOK

Elrejtettem egy titkot rólad,
Hogy hová, már nem is tudom.
Szeretnéd megkeresni?
Játsszunk! Annyira unatkozom.

A kezeden van? – kérded.
Nem. – mondom és rád nevetek,
De te nem hiszel nekem
És szétfeszíted a tenyeremet.

Aztán keményen rám parancsolsz,
De a kezemet el nem engeded,
Nyújtom a másikat is, de nem talált.
Segítetek. Kicsit messzebb keresd!

Talán a padban hagytad. –
Mondod, majd felegyenesedsz,
S elindulsz a pad felé, engem
Kezemnél fogva vezetsz.

Bejárjuk így az osztályt,
A folyosókat, a termeket,
S mivel egyik helyen sem találjuk,
Így szólsz: Már csak mindenütt máshol lehet.

Bebarangoljuk az összes utcát,
Megnézünk pincét, háztetőt,
De elfáradok, s kimondom:
Hagyjuk! Kerestük most már mindenütt.

De te nem adod fel ilyen könnyen,
S kezemnél fogva húzol tovább,
Nevetve futunk ketten karöltve,
És mindenki nevet, aki lát.

Felhajtjuk az összes követ az úton,
Ha csigát találunk, versenyt rendezünk,
A kavicsokkal tavon kacsázunk és
Minden réten szöcskét kergetünk.

Letapossuk a füvet a kertben
És rúgjuk az ösvények porát,
Szerteszórjuk az útra, városokba,
A végtelenbe és tovább.

A por aztán visszahull a földre,
S mi nézzük, hogy hordja szét a szél,
Végül már mások titkait lessük,
Hátha a titok csak titokban él.

Keressük zsebben, arcokon,
Gondolatban és lámpák fényénél.
A sötét ruhát is megnézzük végül,
Melyet tincseidből varrt nekem az éj.

Legvégül aztán körbe érünk,
És te csalódottan rám nevensz,
Nem találtuk meg – mondod,
És a kezemet csüggedten elengeded.

Én csak hangosan nevetek rajtad,
Nem is volt titok, be kell vallanom,
Te felderülsz és rám kacsintasz.
S hogy a titok mégis valóra vált –
egyetlen mosoly műve volt.

FÜZFA CSABA MŰFORDÍTÁSA

(A 2016-os Oroszország-Magyarország Kultúrák dialógusa-versenyen ezzel a műfordítással első díjat nyert.)

VLADYIMIR VISZOCKIJ:

NEM SZERETEM/ Я НЕ ЛЮБЛЮ

Nem szeretem, hogyha fatális a vég,
Életemet soha meg nem unom.
Az év azon szakát sem szeretem még,
Melyben nem lehet víg az én dalom.

Nem szeretem a cinizmust, ha hideg,
A pátoszban nem hiszek, mert lehet,
Hogy valaki a hátam mögé tipeg,
S ott leveletem olvasva nevet.

Nem szeretem, ha valami csak félkész,
Mint a megszakított beszélgetés.
Vagy azt, amikor gyorsan, mint a szélvész,
Hátam vagy tarkóm éri egy lövés.

Gyűlölöm a pletykát, és válfajait,
Ha valahol a kétkedést szítják,
Ha segély helyett kínoznak valakit,
Ha az üveget vassal simítják.

A túlzott önbizalmat nem szeretem,
Jobb, ha a vadság pusztán vád lehet.
A becsület hiánya zavar engem,
Mert én itt csak rágalomra lelek.

Ha széttört szárnyakon akad meg szemem,
Se részvét nincs bennem, se szánalom.
Erőszak, s gyengeség is taszít engem,
Csak Krisztust a kereszten sajnálom.

Nem szeretem, mikor gyáván remegek,
Nem szeretem, mikor ártatlant ütnek,
Vagy belemásznak lelkembe emberek,
S nem tűröm el, hogyha belekőpnek.

Nem szeretem a tribünt s az arénát,
Hol pénzre váltják az embereket.
S ha látom a változtatás szándékát
Se fogom elfogadni ezeket.

Я не люблю фатального исхода,
От жизни никогда не устаю.
Я не люблю любое время года,
Когда веселых песен не пою.

Я не люблю холодного цинизма,
В восторженность не верю, и ещё –
Когда чужой мои читает письма,
Заглядывая мне через плечо.

Я не люблю, когда наполовину
Или когда прервали разговор.
Я не люблю, когда стреляют в спину,
Я также против выстрелов в упор.

Я ненавижу сплетни в виде версий,
Червей сомненья, почестей иглу,
Или – когда всё время против шерсти,
Или – когда железом по стеклу.

Я не люблю уверенности сытой,
Уж лучше пусть откажут тормоза!
Досадно мне, что слово «честь» забыто,
И что в чести наветы за глаза.

Когда я вижу сломанные крылья –
Нет жалости во мне и неспроста.
Я не люблю насилие и бессилье,
Вот только жаль распятого Христа.

Я не люблю себя, когда я трушу,
Обидно мне, когда невинных бьют,
Я не люблю, когда мне лезут в душу,
Тем более, когда в нее плюют.

Я не люблю манежи и арены, –
На них мильон меняют по рублю,
Пусть впереди большие перемены,
Я это никогда не полюблю.

GERDESITS PÁL

KÖTELEM, TÁNCOM

Péntek délután volt, a tavasz első napsugarai fáradtan pihentek meg a sarki kerítés méregzöld borostyánpalástján. Az utca végén egy idős asszony tűnt fel, nyomában fiúcska, nem lehetett több tíz esztendősnél. Egy-egy kerekkel felszerelt, kopottas táskát húztak maguk után. A fiú épphogy magasabb volt a sajátjánál, de ez egy cseppet sem zavarta. Volt neki ennél nagyobb gondja is. A nő hirtelen megtoppant, s a gyermek követte példáját.

– Mit szeretnél, csillagom, melyik oldalunk menjünk tovább? A napon vagy a sötéten? – kérdezte unokáját az asszony.

– Menjünk a napon, nagyon fázom. Hónapok óta csak sötétben botorkálunk, egy kis napsütés a tüdőgyulladásomnak is jót tenne. Kérlek, menjünk a napon! A napját sem tudom már, mikor telt el úgy akár csak egy perc, hogy ne zsibbadt volna a talpam a hidegtől.

– Drágám, csillagom, hisz te is tudod, hogy kímélnem kell a szememet az erős fénytől. A hályogom miatt. Öt perc séta ilyen erős fényben nekem 2-3 dioptriába is kerülhet... Nagyon fájna.

– Akkor meg miért kérdezted?

Csend. Nincs olyan mély mennydörgés, olyan keserves halálsikoly, nincs semmi, amihez hasonlítani lehetne ezt az iszonytató némaságot, ami e két lélek szakadtával hirtelen betöltött mindent.

– Tudod mit? Te menj haza a napos oldalon, én pedig majd sétálok egyedül. A táskát is itt hagyhatod, elbírom.

– De én... én nem akarok nélküled hazamenni. Akkor csak szimplán mennék... valahova, valamerre, de nem valakihez vagy valakivel.

– Hisz jót tesz neked a napfény, talán hamarabb meg is gyógyulnál, az orvo...

– De én nem.. én nem akarok egyedül... – nem tudta befejezni. Az ajkai kétségbeesetten remegni kezdtek, keresték, formálták a szavakat, miközben a fiú szívének mandula kohóiból lassan útjának indult a keserű magma.

Az asszony a gyermekhez lépett, karjaival átfonta törékeny testét. Ő is sírt, a két test együtt reszketett, másodpercekre úgy tűnt, hogy talpuk alatt még a kemény beton is meg-megremegett fájdalmasan.

– Igazad van, kicsim, persze, hogy igazad van. Ostoba vagyok. Nélküled ott lennék, nem otthon. A hiányod a világom hiánya lenne. Keserű, értelmetlen semmiskedés.

És mintha megfagyott volna az idő, többé nem mozdultak. Itt maradtak némán, mozdulatlanul, s bár ők többé nem változtak, az őket körülvevő világ igen. Árnyak kúsztak elő a kerítés hézagos lécei közül, a csatorna fedele alól, de még a házak, az aszfalt repedéseiből is. A lidércek először csak körbeállták őket, sutyorogtak, ujjal mutogattak rájuk, majd egymás kezét megfogva körül-táncolták őket. Ez a tánc azonban maga volt a megtestesült gúny. Az árnyak talpa alatt feketén porzott a beton, s mikor úgy gondolták, hogy közös szmogfelhőjük már kellőképp elfedi arcukat a külvilág elől, iszonyú röhögésben törtek ki. De tévedtek a barmok, egytől-egyig mindegyikük arca pontosan kivehető volt. Ezért is tudom biztosra, hogy ott röhögött a rendőr, miközben az orvos az ápolónők szoknyájába kapaszkodva vinnyogott, és hogy a politikust majd elvitte a záiros

szíve a nagy mulatságban. Tudom, mert láttam, hogy velük kacagott a temetkezési vállalkozó is és az életemre mernék esküdni, hogy láttam, ahogy még a pápa is kivörösödve csapkodta a térdét mulattában, miközben ministránsfiúk arcára laposüvegből locsolta a misebort.

Ők, az asszony és a fiúcska pedig csak álltak ott dermedten, akár csak két szobor, többé egy tapodtat sem téve semerre. Nem mentek haza, mert nem volt merre többé. Otthon voltak.

VÖRÖS EMESE

EGÉSZ

Bárcsak tudnád, hogy énrám vársz,
Nem az vagyok, akinek látsz.
Lehetek ősz forró nyárban –
Lyukas zseb egy kis kabátban?
Kabátodban lyukas szívű zseb,
Te elengedsz, én elengedlek.

Kertecskémbe zivatar dúl,
Hull szív hada, hull ész maga,
Vele én is, mikor látlak,
Szívembe lassan bezárlak,
Nehogy rájőjj, nehogy bántson,
Nehogy megtudd hogy nem játszom.

Szeretnék végre szorítani,
Úgy húzni magamhoz, hogy fájjon,
Hogy szemedbe fúrjam magam,
Keresztül végtelen tájon.
Hisz most is fáj,
Hat éve már.

Közben mindig mást vonok
Magam elé élő pajzsnak,
A tudat golyói elől, hogy akarlak!
Könnyebb mással takarózni,
Míg elcsitul a fájdalom,
De nem titkolhatom tovább,
Ha ebbe most belehalok,
Szívem csak rád hagyhatom.

Egyvalami vigasztal csak,
Ha most tényleg összeesnél,
Hűlve előtted hevernék,
Arcom sima, rajta kelme,
Ha szemfedél miatt a lelkem vak,
Téged az sem érdekelné.

Mégis sejtem, talán ez maszk,
Hogy bár nem akarod, te látsz.
A következőben is engem találsz,
Talán álmodtál is rólam,
Hogy csak egyszer forrjunk össze
Egy legutolsó első csókban.
Talán rám már gondoltál is,
Hajnalonta eszedbe jut, hogy nézek rád,
Gondolatban kitöltöm üres párnád.

Ott fekszem én
Benned,
Mélyen,
Álmaidban titkod lettem,
Csöndes, csodás titkod lettem,
Alkalmanként a szívemben
Rejtve sejsz fel egészen.

AZ ELMÚLT TÍZ ÉVBEN NYUGDÍJBA VONULT KOLLÉGÁINK

Nyugdíjas kollégáinkról csak száraz adatok, tények állhatnak itt. Mi azonban pontosan tudjuk, hogy áldozatos munkájuk, szakmai igényességük, a Madáchhoz való hűségük nélkül nem az lenne iskolánk, amilyenek ma ismerjük. A díjak, kitüntetések is csak egy-egy szempontot tükröznek róluk. Értékeik valódi elismerése tanítványaikban és bennünk, kollégákban él tovább.

ABONYI GYÖRGYNÉ

Iskolánkban tanított: 1969-től 2007-ig

Tanított szakjai: matematika végig, fizika 1974-ig

Osztályfőnök: Több osztály osztályfőnöke volt

Egyéb munkái: Számos iskolai versenyt szervezett. Jelentős szerepet töltött be az iskolai közéletben, a Közalkalmazotti Tanács tagja volt.

Díjak, kitüntetések: Kiváló Munkáért 1979,
Vezető Pedagógus 1986,
Bártfai Ödön Emlékérem 2010

BALOGH JUDIT

Iskolánkban tanított: 1997-től 2015-ig, de önkéntesként továbbra is dolgozik a könyvtárban.

Tanított szakjai: történelem-olasz-könyvtáros

Osztályfőnök: Hét osztály osztályfőnöke volt.

Egyéb munkái: Sokáig dolgozott a történelem munkaközösség vezetőjeként, hosszú ideig végezett szakszervezeti munkát is.

Díjak, kitüntetések: Miniszteri Dicséret 1990

BEÖTHYNÉ SITKEI ILDIKÓ

Iskolánkban dolgozott: 1989-től 2012-ig

Munkái: A gazdasági részlegen dolgozott. A pénztárosi és a munkaügyi adminisztrációs feladatkört látta el, az utolsó 10 évben a gazdasági vezető jobbkeze volt. A mai napig vigyázva őrizzük és használjuk mívesen elkészített adatbázisát.

HÁRSPATAKINÉ DÉKÁNY VERONIKA

Iskolánkban tanított: 1969-től 2008-ig

Tanított szakjai: matematika végig, fizika 1969-1971

Osztályfőnök: Kilenc alkalommal volt osztályfőnök.

Egyéb munkái: 1990-től 2008-ig a matematika munkaközösség vezetőjeként dolgozott.

1984-től 2016-ig az OKTV matematika I. versenybizottság tagja volt.

1970-től 1990-ig vezette az iskolában az Országjáró Diákok Körét / ODK

1994-től 2008-ig a Közalkalmazotti Tanács tagja volt.

Díjak, kitüntetések: Oktatásügy Kiváló Dolgozója 1981, Kiváló Pedagógus 1986., Apáczai Csere János-díj 1998, Arany Katedra 2008, Bonis Bona – A Nemzet Tehetségeiért-díj 2014, Bártfai Ödön Emlékérem 2015

Publikációk: Összefoglaló feladatgyűjtemény matematikából és Megoldások, 1980

Matematika feladatgyűjtemény II. és Tanári kézikönyv / lektorálás / 1987

DR. KÁLMÁN ISTVÁNNÉ

Iskolánkban tanított: 1972-től 2012-ig,

1994-től igazgatóhelyettes

Tanított szakjai: matematika-fizika, 2001-től szakvizsgázott pedagógiai értékelési szakértő

Egyéb munkái: 1974-től részt vett Péter Rózsa módszertani kísérleteiben (matematikaoktatás).

1982-ben a fizika OKTV-n tanítványa, Simon László miniszteri dicséretben részesült. Szakértő matematikából,

Több mint egy évtizede érettségi elnök; emelt szintű vizsgáztató (matematikából.

1990-től megszervezte a Madách Kórus németországi (Meppen) vendégszereplését, tíz éven át tartó cserekapcsolatát.

A Szülői Választmánnyal való 17 éves együttműködése biztosította a szülői vélemények beépülését a pedagógiai munkába, valamint az iskola érdekeinek, álláspontjának megismertetését a szülők körében.

Díjak, kitüntetések: Kiváló Munkáért

Bártfai Ödön Emlékérem

Pedagógus Szolgálati Emlékérem

KÁNTOR LÁSZLÓNÉ (MARGÓ NÉNI)

Iskolánkban dolgozott: 1992-től 2001-ig volt a Madách Gimnázium gondnoka.

1994-2006 között folyt az épület felújítása, ebben az időszakban különösen sokat tett az iskoláért.

ONDRUSS LAJOSNÉ DR.

Iskolánkban tanított: 1977-től 2007-ig

Tanított szakjai: biológia és kémia

Egyéb munkái: Vigvári Andrásnétól átvette a biológia tagozatot, később a biológia fakultáció beindításában és megvalósításában vett részt. A biológia és kémia munkaközösség vezetője is volt.

Díjak, kitüntetések: Centenárium Emléknap, Vöröskeresztes Munkáért Emléknap

Miniszteri Dicséret 1986

RAJNAI GÁBORNÉ, ÉVA NÉNI

Iskolánkban dolgozott: 1991-től 2014-ig

Munkája: Iskolatitkárként előírt feladatai mellett a tanulók és kollégák hétköznapijainak segítése.

Egyéb munkái: 24 gólyatáborban, 1993-tól szervezőként dolgozott.

15 alkalommal szervezett utat a Student Line utazási irodával közösen madáchos diákoknak Angliába, Skóciába és Írországba.

Segített az iskola 120., 125., 130. és a 135. jubileumi év eseményeinek megszervezésében.

2004 óta az Őszikék Kuratóriumának elnöke

Díjak, kitüntetések: Nyolc alkalommal kapta meg a gyerekektől az Év Iskolatitkára címet.

Bártfai Ödön Emlékérem 2014

Trefort Ágoston Állami Kitüntetés 2014

az Európai Szülők Egyesületének Varga Gábor-díja 2014

DR. SZABÓ LÁSZLÓNÉ

Iskolánkban dolgozott: 1985-től 2010-ig

Tanított Szakjai: testnevelő tanár, tornaedző, aerobic edző

Egyéb munkái: Vezetésével tíz évig működött a tornaszakosztály.

Az általa vezetett szakosztály eredményei:

Tornacsapata kimagasló eredményeket ért el a diákolimpiákon.

Ötször I. helyezés a Budapest bajnokságon

Négyyszer I. helyezés országos bajnokságon

Díjak, kitüntetések: Pedagógus Szolgálati Emlékérem 1994, Esterházy Miksa Emlékplakett 1995,

Pedagógus Szolgálati Emlékérem 1997, Oklevél a diáksportért 1997,

Erszébetváros sportjáért 1998, Budapest tornasportjáért 2002

SZENTIRMAY LYANE

Iskolánkban tanított: 1969-től 2013-ig

Tanított szakjai: angol-orsz

Osztályfőnök: Öt osztály osztályfőnöke volt.

Egyéb munkái: Megbízott igazgatóhelyettesként dolgozott, évekig az angol nyelvi munkaközösség vezetője,

valamint a Közalkalmazotti Tanács tagja volt.

12 évig volt az angol nyelvi OKTV bizottság tagja.

9 évig az ELTE vezetőtanára.

Az OKTV-k döntőiben 16 diákja szerepelt (14 angol nyelvi és 2 orosz nyelvi döntős diák).

Díjak, kitüntetések: Az Oktatásügy Kiváló Dolgozója-1976, Nívódíj a This is Britain

today- könyvért 1980,

Kiváló Pedagógus 1985, Apáczai Csere János-díj 1992,

Pedagógus Szolgálati Emlékérem 2013, Bártfai Ödön Emlékérem 2014

2009-ben Brüsszelben hazánkat képviselte Matei Anna tanítványával, az EU Juvenes Translatores középiskolai fordítási versenyének magyarországi győztesével.

Publikációk: This is Britain today (1995), Angol-magyar iskolai szótár (Park kiadó)
+ CD-ROM formában is,
Számos magyar és angol kiadású tankönyv, tanári kézikönyv, munkafüzet, szótár,
nyelvtani összefoglaló szakmai bírálója volt, ill. elkészítésükben közreműködött.

SZENTKERESSY KÁROLYNÉ

Iskolánkban tanított: 1970-től 2007-ig

Tanított szakjai: történelem-orosz, világnézetünk alapjai, idegenvezetés, német, társadalomismeret

Osztályfőnök: Öt osztály osztályfőnöke volt.

Egyéb munkái: 1980-tól könyvtáros volt,
1998-tól az évkönyvet szerkesztette

Díjak, kitüntetések: Kiváló Munkáért
Bártfai Ödön Emlékérem

TAKÁCS LÁSZLÓ

Iskolánkban tanított: 1971-től 2006-ig

Tanított szakjai: ének-zene

Egyéb munkái: Iskolánk kórusának karvezetője 1971-től 2006-ig, kórustáborokat szervezett,
hazai és külföldi kapcsolatokat épített más kórusokkal.
1976-ban megrendezte a mai napig is élő osztályok közötti Kamarakórus-versenyt.

Díjak, kitüntetések: Kodály Zoltán Emlékplakett 1972
Kiváló Tanár kitüntetés 1980
Németh László-díj 1989
Fővárosi Pedagógiai Intézet kitüntetése 2005
Bártfai Ödön Emlékérem 2007

Az általa vezetett kórus eredményei:

1979. Celjei Nemzetközi Ifjúsági Kórusverseny II. helyezés
Kilencszer a magyar Kóruszövetség az Év kórusa címe
Két alkalommal Elismerő Oklevele
Népművelődési Intézet Nívódíja
Kétszer az Országos Diáknapok Fesztivál-díja
Fővárosi Tanács Budapestért Kitüntető Zászlója
A Magyar Rádió Országos Kodály Zenei-Műveltségi versenyen III. hely
A Liszt Ferencről szóló ugyanilyen versenyen Lilik Laura I. helyezett
A Vigadó helyreállítása után az első kórushangverseny résztvevői voltak

Nyugdíjba vonulása után is aktívan dolgozik, a Vox Voluptatis Kórus vezetője

ZENTAI KATALIN

Iskolánkban tanított: 1983-tól 2013-ig

Tanított szakjai: angol végig, orosz 1984-1988 között

Osztályfőnök: Több osztály osztályfőnöke volt

Egyéb munkái: a szalagavató báli táncokat szervezte 1994-2008 között,
az évkönyvet szerkesztette 2007-2013 között,
angol nyelvű diákszínjátszó csoportot vezetett, akikkel 2007-ben az Országos Angol
Diákszínjátszó Versenyen 6. helyezést értek el,
próbatanításokat vezetett az Oxford University Press részére
7 évig volt az angol nyelvi OKTV bizottsági tagja
az angol nyelvi érettségi bizottság tagja volt
részt vett a 125 éves jubileumi rendezvénysorozat megszervezésében

Több tanítványa szerepelt az OKTV-k döntőiben.

Publikációk: Play English (rövid angol jelenetek a nyelvtanítás segítésére, Rényiné Fehér Gabriellával, Tankönyvkiadó), 2 angol-magyar szótár szerkesztése ill. fordítása (Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó és Oxford University Press), számos tankönyvbírálat az Oxford University Press részére

Díjak, kitüntetések: Pedagógus Szolgálati Emlékérem 2013
Bártfai Ödön Emlékérem 2016

A TANTESTÜLET TAGJAI

TANÁROK

Abonyi Györgyné	matematika, fizika	1969 - 2007.
Aszódi-Angyal Andrea	iskolapszichológus	2008 - 2010.
Bálintné Szántó Alexandra	magyar, spanyol nyelv	2004 -
Balogh Judit	történelem, olasz nyelv	1977 -
Barossné Németh Ildikó	kémia, matematika	1997 -
Bechmann-né Karsai Veronika	dráma, pantomim	1999 - 2010.
Beer Andrea	matematika, fizika	2007 -
Bibó István Dávid	biológia, földrajz	2004 - 2007.
Börzsönyi Ágnes	matematika, fizika	2003 - 2010.
Császár Gábor	rajz, művészettörténet	2003 - 2016
Császár Róbert	angol nyelv	2008 - 2012.
dr. Csepreghy Henrik	angol nyelv	2004 -
dr. Csinády Judit	angol nyelv	2012 - 2014.
Dajka Viktória	német nyelv	2005 - 2007.
Dancs István	magyar, történelem, média, társadalomismeret	1989 -
Darabosné Szezsarán Krisztina	angol nyelv, olasz nyelv	2003 -
dr. Domonkos Péter	filozófia	2008 - 2011.
Dulainé Czemel Krisztina	testnevelés	1996 - 2007.
Erdélyi Kinga	angol nyelv, német nyelv	2003 - 2012.
Fazakasné Jobbágy Emma	magyar, orosz nyelv	2004 - 2011.
Ferletyákné Petró Judit	iskolapszichológus	2010 -
Fischerné Pallanek Éva † 2014.	magyar, német nyelv, orosz nyelv	1999 - 2014.
Fülöp Csilla	fizika, matematika	2016 -
Gadanecz Éva	magyar, orosz nyelv, dráma	1992 -
Gyurkó Andrea Zsuzsanna	német nyelv	2015 -
Hadikné dr. Végh Katalin	magyar, orosz nyelv, lengyel nyelv, német nyelv	1981 -
Hárspatakiné Dékány Veronika	matematika, fizika	1969 - 2007.
Horváth Szilvia	testnevelés	2015 -
Ilosvay Zsuzsanna	matematika, informatika	2010 -
Ipolyvölgyi Krisztina	francia nyelv, orosz nyelv, olasz nyelv	1990 - 2011.
Juhász Erzsébet	magyar, történelem	1987 -
Kálmán Edit Györgyi	angol nyelv	2014 -
dr. Kálmán Istvánné ígh.	matematika, fizika	1972 - 2012.
Kerner Anna	magyar, filozófia	1983 - 2007.

Kolláth Edina	angol nyelv	2004 - 2006.
Kompár Zsófia	olasz nyelv	2007 - 2009.
Koós Attila	matematika, informatika	1998 -
Korom Pál József	matematika, fizika, informatika	2008 -
Kováts Attila † 2015.	testnevelés	1970 - 2007.
Kóvágó Mónika	testnevelés	2005 -
Krasznai Gáspár Gyula	ének-zene	2006 -
Kriszten Zsuzsanna Mária	angol nyelv, orosz nyelv	1990 -
Kun Ágnes	történelem, filozófia, német nyelv	2001 -
Latchis Korinna Fay	angol nyelv, francia	2013 -
Lehoczky Árpád	testnevelés	2013 -
Magyarné Malatinszky Beáta	biológia, kémia	1996 -
Máj Tamás Zoltán	német nyelv, földrajz	2013 -
Major Judit	magyar, német nyelv	2004 - 2013.
Majzik Andrea	magyar, olasz nyelv	1991 -
Márkly Éva	angol nyelv, orosz nyelv	1985 -
Mészáros Csaba igazgató	történelem, földrajz	1993 -
Mező Csaba	testnevelés	2010 - 2012.
Murányi Natália	angol nyelv	2011 -
Nagy Ágnes	testnevelés	2002 - 2006.
Nagy Judit	spanyol nyelv, történelem	2006 -
Németh Andrea	magyar, könyvtár	2007 -
Németh Péter	testnevelés	2007 -
dr. Ondruss Lajosné	biológia, kémia	1977 - 2007.
Pál Andrea	magyar, angol nyelv, dráma	2002 -
Páncsicsné Sebestyén Edit	informatika, matematika, fizika	1993 -
dr. Pantóné dr. Naszályi Dóra	német nyelv, holland nyelv	1992 -
Pápa Ágnes	angol nyelv, spanyol nyelv	2012-
Prievara Tibor	angol nyelv	2011 - 2016
Rakaczkyné Magyar Edit	spanyol nyelv	2016 -
Rétiné Auer Zita	testnevelés	2001 -
Simovits Ágnes	angol nyelv, történelem	1990 -
dr. Somlai Péter Ferenc	német nyelv, történelem	2003 -
Spéderné Négyesi Zsuzsanna	német nyelv, francia nyelv, orosz nyelv	1996-
Szabó János	matematika, fizika	1990 -
dr. Szabó Lászlóné	testnevelés	1984 - 2007.
Szemes Antal	földrajz, történelem	2002 -
Szenti Ervin	biológia, földrajz	1997 -
Szentirmay Lyane	orosz nyelv, angol nyelv	1969 - 2013.

Szentkeressy Károlyné	orosz nyelv, történelem	1970 - 2007.
Szentmiklósi Kinga	kémia, matematika	2002 -
Szücsiné dr. Laczkó Eszter	magyar, latin nyelv	2002 -
Takács György	német nyelv	1971 - 2006.
Takács László	éneke-zene	1971 - 2006
Talyigás Anikó	matematika, informatika	2002 -
Tátrai Tímea igh.	történelem, francia nyelv, társadalomismeret	1997 -
Tolvaj László	matematika, fizika, informatika	1989 -
Tomor István	angol nyelv	2013 -
Vadas Eszter Erzsébet	éneke-zene	2012 -
Vajda Ágnes	francia nyelv	2002 -
Vajda Éva	magyar, francia nyelv	1997 -
Varga Mária Alexandra gazd. igh.	matematika, fizika	2003 -
Vesszős Ildikó	francia nyelv, orosz nyelv, olasz nyelv	1991 -
Vigváriné Molnár Vera igh.	kémia	1990 -
Viktor Dániel	biológia, kémia	2006 -
Viluth Vénusz	spanyol nyelv	2012 - 2015.
Zentai Katalin	orosz nyelv, angol nyelv	1983 - 2013.

PEDAGÓGUS MUNKÁT SEGÍTŐK

Balázs Erzsébet	gazdasági ügyintéző	2009 -
Jurás Ágnes	iskolaitkár	2015 -
Kisné Ábrahám Emerencia	laboráns	2013 -
Rajnai Gáborné	iskolaitkár	1991 - 2014.
Szivós Ferenc	rendszergazda	1997 -
Varga Mária	iskolaitkár	2014 - 2015.
Vida Nikoletta	ügyintéző	2014 -

TECHNIKAI DOLGOZÓK

Szabó Sándorné	gondnok	1999 -
Hegedűs Tilda	takarító	2000 -
Bak Rozália	takarító	2004 -
Batáriné Vincze Jolán † 2014	laboráns	1983 - 2013.
Beöthyiné Sitkei Ildikó	gazdasági ügyintéző	1989 - 2010.
Csala Sándor	karbantartó	2014 -
Gál Miklósné	portás	2005 -
Hirsch László	karbantartó	2009 - 2012.
Juhász Imréné	konyhai dolgozó	2000 - 2012.
Kovács Péter	karbantartó	2013 -
Lupcsa Sándorné	takarító	2011 -
Petrucz Erika	kézbesítő, konyhai dolgozó	2002 - 2013.
Salasovics Dezsóné	konyhai dolgozó	2000 - 2011.
Szeverinszki Mária	takarító	2009 - 2012.
Végyvári Andrea	portás	2002 -
Zátrók Tiborné	takarító	2002 -
Zombor András	karbantartó	2004 - 2011.

VÉGZŐS DIÁKJAINK NÉVSORA

2006–2007.			
12. a	12. b	12. c	12. d
of.: Kriszten Zsuzsanna, Tolvaj László	of.: Szentkeressy Károlyné	of.: Pál Andrea	of.: Fischerné Pallanek Éva

Antal Zsófia	Barna Gergely	Bajor Lívia	Ackermann Mária Henrietta
Bajcsay Kristóf Antal	Berze Márton	Balázs István György	Agonács Nikolett
Bencsik Márton József	Dénes Dávid	Balogh Nóra	Bacskai Anita
Bíró Péter	Dihén Zsuzsa Tímea	Bánhídi Noémi Evelin	Balázs Ildikó
Bodnár Ágnes Réka	Fábián Magda	Bence Balázs László	Bélai Gábor
Csatlós Jennifer	Ferency Fruzsina	Bögre Tamás	Dobos István
Csikó Diána Edit	Filák Nóra	Csiszár Dorina Edit	Dobszay Zsófia
Csont Attila	Gombár Balázs Gábor	Dobos Dalma Virág	Fekete Éva
Éhardt Levente	Gombos Dániel	Eiler Ádám	Felker Orsolya
Gabries Samia Rachel	Gregorics Ádám	Galbenisz Niki	Fonódi Gergő
György Magor	Gulyás Mihály Balázs	Geiger Bettina	Halmi Dávid
Győrök András Ferenc	Harmat Gábor	Gonda Kata	Horvai Géza Attila
Horváth Nikolett	Jambrik Máté	Kanka Zsolt István	Kardos Nikolett
Juhász Tamás	Kocsák Szonja Andrea	Kovács Attila	Kiss Gergely
Kovács Zsuzsanna	Kuruoc Milla Gizella	Kurdi Orsolya Boglárka	Kléner Nóra
Laczkovich Zita	Macher Dorisz Ráhel	Lakatos Borbála	Kovács Kinga
Maródi Zsófia	Magyar Péter Zoltán	Ligetfalvi Viktor	Kucsera Ádám Balázs
Marosi Nóra	Révész Andrea	Nánássy Berta	Lakatos Nikolett
Mártonyi Tibor	Robert Kata Sára	Novotny Anna	Lórántffy Lilla
Németh Nóra	Roskó Máté Gábor	Páli Emese Zita	Mag Zsuzsanna
Oláh Nikolett	Slezsák Tünde Hajnalka	Pathó Zsófia	Major Réka
Pirisi Anna Beáta	Szabó Anna	Stollár György	Márkus Ádám
Róna Kristóf	Szabó Zsuzsanna	Szirtes Lili	Mattusich Márton
Rozgonyi Berta	Szemler Zoltán Gergő	Szita Ildikó Vivien	Medgyes Péter
Szabó Máté	Szilágyi Noémi	Szöke Bence	Mészáros Boglárka
Szerdel Péter Dávid	Takács Marianna	Tamics Dóra Andrea	Mihályi Tímea
Varga Gyöngyi	Tóbi Anita	Udvardy Réka Magdolna	Nemoda Zsuzsanna Anna
Varga Viktória	Tokár Dániel	Vanicsek Viktória	Rácz Dorottya
	Tóth Andrienn Zita	Vaszilovics Gábor	Szécsi Dóra
	Török Balázs	Virág Imre	Szegedi Balázs
	Varga Dóra		Szirmai Pál
	Virágh Barbara		Szűcs Gergely
			Tóth Szandra
			Törekes Tímea Csilla
			Varga Petra
			Veiland Ákos

2007–2008.		
12. a	12. c	12. d
of.: Vasné Szentmiklósi Kinga	of.: Börzsönyi Ágnes	of.: Balogh Judit
Almási Balázs	Anga-Kis Eszter	Árgyelán Kinga Magdolna
Borda Sára Andrea	Barnai Nikolett	Báder Richárd
Breyer Zsófia	Benkő Júlia Borbála	Bitay Krisztina Éva
Cserpes Fabián	Bihari Árpád	Bodó Zsófia
Czabán Vera	Bíró Diána	Chezan Júlia
Farkas Petra	Czető Roland	Csomó Mónika
Fehér Adrienn	Csóke Krisztina	Eősze Viktória
Fodor Zsófia	Dabous Evelin	Fedoszejev Nóra
Hajmási Dávid István	Dobos Márk Kristóf	Jokán Kata
Handl Imola	Erdei András	Kalmár Levente Áron
Hegedűs Diána	Farkas Dávid	Kayali Szilárd Fálesz
Horváth Viktor	Hidas Zsófia Andrea	Kicsi Andrea
Kary István Csongor	Hídvégi Réka	Kiss Arnold
Katafay Balázs	Hornyák Eszter	Landi Martina
Knódel András	Hornyák Ivett	Móricz Zsófia
Kovács Blanka	Indri Dániel Janaisz	Nebenführer Dóra
Kovács Máté Attila	Kádár Fanni	Nemes Anett Petra
Macher Petra	Kiss Dorottya	Németh Péter
Mikola Dávid István	Kiss Judit	Pálfi Brigitta
Nagy Anna	Kiss-Nemes Veronika	Papp Dóra
Nagyidai Krisztina	Kraszovszkij Ilyja	Péter Barbara Anna
Pálinkás Anna	Kulcsár Katalin	Sitku Bernadett
Panyik Sára	Lukács Dániel	Szabó Anita
Papcsik Nóra Veronika	Mészáros Henrietta	Szabó Zsófia
Sárközi Dóra	Molnár Nikolett	Szarka Bianka
Seremet Anna	Novák Klaudia Roberta	Szell András
Sipos Dorottya	Novák Szilvia	Szombathy Sarolta
Szabó Zsuzsanna	Ponekker Diána	Szűcs Georgína
Szántó Attila	Posnyák Dóra	Tácsik Tamara
Szenczi Zsolt	Sinkovits Ivett	Tallósi Ivett
Turi-Kiss Ágnes	Sterbinszky Tamás	Tóth Bence
Vekerdi Mária	Szabó Zsófia	Török Péter
	Trubek Zsuzsa	Viktórusz Krisztina

2008–2009.			
12. a	12. c	12. d	13. b
of.: Szemes Antal	of.: Barossné Németh Ildikó	of.: Szentí Ervin	of.: Majzik Andrea
Balázs Nóra	Arany Alexandra Katalin	Adorján Péter Gábor	Balogh Laura Orsolya
Bogdán Márk	Auth Franciska	Balázs Botond	Benkő Zsanett
Csatlós Vivien	Bajnóczi Viktória	Bánsági Lili	Bódi Barbara
Eichner Hanna	Bán Andrea Adél	Bellon Zita	Bornemissza Márk
Erdélyi Adrienn	Bobály Zsófia	Bognár Dorina Anett	Darvas Judit Laura
Gábor Anna Sára	Darák Péter János	Boskov Marina	Dobner Petra
Galovics Viola	Demény Arnold	Dankovics Noémi Dóra	Durni Boglárka
Holán Balázs	Donáth Petra	Darai Zsuzsanna	Furmann Lőrinc
Hunor Anita	Franges Gábor	Darabos Ádám	Gál Tímea Rita
Jakobi András	Kertész Boglárka	Dobszay Péter	Garai Csilla Dóra
Juhász Levente	Konecsni Kinga Sára	Domján Zsolt	Garay Eszter Katalin
Kosza Zsanett Gabriella	Korcsmáros Nikolett	Fabók Katalin	Gazda Edina
Kófalvi Dániel	Kóhalmi Zsuzsanna	Esső Katalin	Hajduk Andrea
Lafferton Annabella	Magyar Zsófia	Galicz Anett	Horváth Csenge Emese
Makai Milán Gábor	Major Csilla	Gruiz Ádám	Károly Csilla
Matei Anna	Matus Márk	Halmai Titanilla Bettina	Károly Klára
Nádházy Eszter	Merényi Zsuzsanna	Hasznos Annamária	Klebercz Péter Tamás
Nagy Bence	Mravik Gábor	Holló Viktória Zsófia	Korbonits Gáspár
Ország Borbála	Nagy Tamás	Klimaj Judit	Kovács Viktor
Pálinkás Réka	Nagy Zsófia	Kotek Péter	Krausz Henriett
Pápai Eszter	Ocskay Lilla	Kovács Anna	Lillin Mátyás
Papp Noémi Csilla	Pityi Barbara	Kozma Eszter	Lipták Antónia
Randek Patrícia Krisztina	Révai Péter	Mátyási Ágnes Réka	Molnár Eszter
Salamon Márk	Russzu Alexandra	Saliga Viktória	Molnár Roland
Sass Petra Orsolya	Seress Réka	Szarka Szilvia	Rónay Alexandra Szilvia
Seremet Anna	Simay Dóra	Szlovák Kamilla Zsuzsanna	Serei Dániel
Simicska Bence	Szabadhegyi Máté	Szűcs Enikő	Serényi Ágota
Szabó Tamás	Szabolcs Dóra Viktória	Szöke Zsófia	Soros Ádám Tamás
Szigetvári Alexandra	Tálos Zsófia Ilona	Tádics Kitti Mária	Stiller Éva Erzsébet
Szűcs Kata Rebeka	Tompa Annamária	Udvaros Zsolt Dávid	Szabó Alexandra
Varga Réka	Tóth Anna Viktória	Varga Gergő	Szebelédy Ákos
Vigh Boglárka	Török Virág	Varró Katalin	Taliga Nóra
	Vadász Ádám	Vígh Diána	Tarnai Tímea Anna
	Vincze András	Yaro Patrice Sumaila	Ungvári Dóra

2009–2010.				
12. a	12. c	12. d	12. e	13. b
of.: Vajda Éva	of.: Somlai Péter	of.: Spéderné Négyesi Zsuzsa	of.: Kun Ágnes	of.: Erdélyi Kinga
Cherief Nóra	Ballagó Szilvia	Bánki Lénárd Pál	Ábrám Szabina	Babinec Orsolya Sarolta
Engé Bernadett	Bokros Attila	Chester Lili Anna	Androvics Gábor Xavér	Bertyák Ágnes
Erki Dóra Dóra	Fábián Márton	Czanik Dorottyá	Balogh Roland	Busai Attila Ferenc
Fekete Ádám	Faragó Deborah	Elekes Mária Jozefina	Bozsó Gergely	Dózsa Bence
Földi Melinda	Fészki Viktória Beatrix	Frang Zsófia	Búza Zsombor	Farkas Kincső
Freund Ádám	Földes Tamás	Gál Noémi Andrea	Bűrös Brigitta	Farkas Kinga
Gyöngy Orsolya	Hacsek Zsófia	Györgyei Szabó Ildikó	El-Adly Adilla	Fülöp Lili
Hajmási Péter	Hantos Péter	Gyúri Anna	Farkas Eszter	Gábossy Bendegúz Zoltán
Halász Réka	Hartai Krisztián	Hasznos Bálint	Gáber Fanni	Harazin István
Herczeg Tamás	Ihász Nikolett	Hatházi Lili	Haliárszki Nikolett	Horicsányi Beáta Csilla
Holló Eszter	Jakubik Anna	Hóka Bence	Harle Szilvia	Indri Zsófia Kiriaki
Horváth Dávid	Jelinek Márk	Knapp Zília	Huszka Báborka	István Bernadett
Horváth Lóránt Ivó	Juhász Enikő	Kollet Gerda Dóra	Ilyés Eszter	Iványi Réka
Huszár Tamás	Kassa Réka	Kovács Viktória Eszter	Jávor Lili	Kandikó Péter
Kárai Noémi	Kicsi Beáta	Kozma Fatima Eszter	Kalina Anikó	Kárpáti Zoltán
Máros Orsolya	Klíma Boglárka	Laczkó Bendegúz	Kalydy Bernadett	Kujalek Máté
Méhész Bence	Kondás Réka Eszter	Lázár Tamás	Kéri Júlianna	Luczenbacher Attila János
Mészáros Orsolya	Kricsfalusy Zsuzsanna	Lotfi Zsófia Zsófia	Maly Cecília	Máté Ádám
Nagy Beatrix	Kukta Dóra Zsuzsanna	Marosi Márton	Mandják Géza	Nagy Orsolya
Sipőcz Ágnes Rita	Lénárt Márton	Matuska Veronika	Martzy Fruzsina	Nyeste Krisztina
Szabó Anna	Lukacsi Nikolett	Megyési Mirjam Melitta	Mészáros Mátyás	Pavelkó Zita Kinga
Szamalovits Emese	Mezei Tamás	Molnár Dániel	Peák Luca	Sánta Dániel
Szilágyi Balázs Márton	Nagy Annamária	Moravcsik Eszter	Pető Andrea	Sánta Zsuzsanna Katalin
Szkvorcsinszkaja Márta	Nep Amália	Oláh Krisztina	Porkoláb Mátyás	Steiner Ádám
Tálas Krisztina Andrea	Pető Katalin	Rácz Adél	Rátkai Anna	Szász Diána
Tihanyi Fanni Csilla	Sólyom Benjamin	Sonkoly Zsófia	Rózsás Márton	Szeles Zsuzsanna Virgínia
Tölgyesi Zsófia	Szamos Krisztina	Szanyi Dániel	Simonyi Zsófia	Tóth Fanni Karolina
Trombitás Károly	Szekeres Tímea	Szuhányi Anna	Szabó Orsolya	Tóth Máté
Unyi Bálint	Szítás Hajnal Tünde	Takács Dániel	Szirmai Anna	Udud Levente
Valuska Renáta	Tóth Eszter Zsuzsanna	Taki Leila Barbara	Szolnoki Dániel	Vasady Zoltán Gábor
Wittmann Ádám	Tóth Marcell Tamás	Totka Ticiána	Tamásy Andrea	Vincze András Márton
	Turnai Bálint	Varga Nóra	Tamásy Barbara	Zalán Sarolta
	Vaszilovics Ádám	Záhonyi Dóra		Zámbó Alíz
	Vermes Ádám			Zrínszky Adrienn
	Virág Enikő			

2010–2011.			
12. a	12. d	12. e	13. b
of.: Tátrai Tímea	of.: Rétiné Auer Zita	of.: Nagy Judit	of.: Fazakasné Jobbágy Emma
Baranyai Anna Borbála	Bedekovich Anna	Antal-Bacsó Borbála Petra	Ajtós Dávid Bence
Békési Ditta	Benesóczky László	Antonovits Bence	Bakos Attila
Bogdány Nóra Veronika	Dátán Luca	Balázi Arlett	Bálint Barna
Budai Sarolta Klára	Engyel Gábor János	Balogh Attila István	Bárány Tímea
Budinszky Zsuzsa Anna	Farkas Balázs	Bánhidi Bettina	Bene Viktória
Bukai Eszter Katalin	Fejér Máté	Belák Tamás	Benkő Dóra
Csató József Szilárd	Huri Ádám	Bene Luca	Bíró Fanni
Hegyesi Ádám	Kapás Emília	Borbély Lotte	Csapó Eszter
Horváth Rita	Kesztyűs Artúr	Borus Virág	Fehér Borbála
Hosszu Gabriella	Koch Fruzsina	Csák Julianna	Fülöp Olivér András
Kalapis Gábor János	Koltai Gergely Álmos	Csonka József Márk	Füle Dániel Róbert
Komondi Dóra	Kökény László	Engelmann Péter	Gecse Dániel Máté
Konecsni Bence Bendegúz	Kőszegi Laura	Gábor Gábor	Györffy Márk
Kovács Anna	Kövér Laura	Harsányi Zsófia	Káplár Nikolett
Kovács Gergely	Lengyel Balázs Csaba	Kocsis Laura	Költő Nóra
Kurucz Imola Anna	Magyar Andre Balázs	Kolozs Andrea	Kövesdi Norbert
Marity Bianka Ildikó	Makai Anett	Kozma Edina	Lányi Tamara
Martinov Dóra	Máthé Ákos	Kubis Vivien Diána	Menyhárt Dániel
Murguly Henrietta	Molnár Izabella Angelika	Lengyel Claudia	Oláh Zsuzsanna
Nagy Fanni	Ofella Levente	Lóránt Viktória	Pádár Beáta
Nagy Krisztina	Orbán Ambrus Nándor	Molnár Bence	Papp Bence
Rónai Zsófia	Orbán Dzszenifer Veronika	Nagy Viktor	Patkós Gabriella
Salamon Bálint	Orosz Kinga	Nagy Viktória	Petricskó Szilvia Réka
Szabó Barbara	Pálfi Barbara	Németh Ádám	Sárvári Gergő
Szegedi Kristóf	Pátkai-Kiss Zsófia	Pesti Benjamin	Sas Júlia
Szelőczei Dóra	Péntek Klaudia	Polgár Tibor	Siklósi Richárd
Tokaji Péter	Radnai Lilla	Suhajda Hanna	Sótonyi Zita Zsuzsanna
Tóth Dániel	Stana Alexandra Erika	Székely Márton	Szabó Dániel
Trautmann Eszter	Szekeres Szilvia Zsófia	Tóth Enikő	Szabolcsi Ágnes
Vadas Ilona Mária	Tóth Noémi	Tutor Norbert	Szűcs Brigitta
Villányi Olívia Beatrix	Tóth Richárd	Wintermans Borbála Mária	Tarpataky Dorottya
	Török Enikő		Tokaji Kristóf
	Turi Dávid		Tóth Anett
			Tóth Bernadett

2011–2012.			
12. c	12. d	13. b	13. c
of.: Beer Andrea	of.: Fischerné Pallanek Éva	of.: Dancs István	of.: Viktor Dániel
Balog Ferenc	Aczkov Sziávko	Balázs Barbara	Bakos Zita
Barth Anna	Bakonyi Ádám	Bánkuti Richárd	Balázs Flóra Mária
Bereznay István Péter	Balog Amadea	Bárándi Zsófia	Bankó Viktor
Bokk Orsolya Réka	Benkő Lilla Dorottya	Barczikai Dóra	Barna Attila Balázs
Borbély Stefánia	Beöthy Anna	Barcsai Mercédesz	Bata Dorottya
Bucsi Balázs	Bernard Petra Anne	Bende Gabriella	Berzéki Rebeka
Bui Hoang Nguyen	Brustolin Giulia	Berkics Dorottya	Biess Kornél Bernát
Csóra Soma	Czövek Emőke	Bodor Hajnalka	Bognár Dávid Tamás
Fekete-Szücs Dániel László	Dobszay Dávid	Feigl Fruzsina	Gáldi Tamás
Géczy Melinda	Fábián Sára	Garami Gergő	Hanák Fanny Flóra
Homolya Krisztina	Farkas Hajnal	Gáspár Krisztina	Horváth Janka
Horváth Lilla	Ferencai Sára	Gyürke Bettina	Jakab Péter Ede
Jobban Dóra	Fülöp Tímea	Hoványi Rebeka	Jáki Fanni Barbara
Jóni Soma	Hack Christian David	Jaczina Petra	Jeszenszky Anna
Juhász Gergely	Harmat Izabel	Kéri Rebeka	Kállai-Horváth Vivien
Kósa Eszter	Horváth Annamária Nóra	Kéri Zoltán	Kéki Szilveszter Gábor
Kovács Nikolett	Jánosi Orsolya	Koppányi Bogáta	Keresztes Johanna
Králik Eszter	Kun Dóra	Kovács Attila Máté	Kincses Szimonetta Mirjam
Kricsfalusy Dániel	Muck Iván	Magyar Tamás	Kis-Nagy Réka
Kubik Lívía	Nagy Edina	Nagy Anita	Kiss Olivér
Lénárt Péter	Pertics Flóra	Nagy Hajnalka	Kovács Eszter
Miskolczi Márton	Pintér Dávid	Németh Viktória	Kovács Vince Gábor
Pflugner Fanny	Sahin Máté	Sautner Éva	Kratochwill Ferenc
Sáfrán Bálint	Schneider Tímea	Schimó Fanni	Lelkes Zsófia
Schletter Tamás	Steinbach Eszter	Schön Tímea	Madar Csaba Dániel
Somlai Flóra	Szakonyi Adrienn	Susztér Szabina	Medgyes Boglárka
Szántó Olivér	Szegő Adrienn	Szabó Noémi	Mészáros Beáta
Szőke Eszter	Székely Zoltán Imre	Szakács Kira Szandra	Nagy Dorottya
Szücs-Tassy Karina	Szekeres Júlia	Tóth Tamás	Opitz Petra
Tóth Alexandra	Szikszay Levente	Vásárhelyi Kinga	Szabadhegyi Gergely
Tóth András	Szórady Szabolcs	Wenezs Zsolt Roland	Szabó Szabolcs Achilles
Tóth Sára Rebeka	Ujvári Viktória	Zimits Laura	Tímár Gáspár
Török Lívía	Városi Dorottya		Vargha Benjamin
Visontai Szilvia	Zelei Péter		
Zemen Mirjam			

2012–2013.			
12. c	12. d	13. a	13. b
of.: Korom Pál	of.: Szenmiklósi Kinga	of.: Juhász Erzsébet	of.: Németh Andrea
Al-Kholy Krisztián	Apródi Marcell	Antal Júlia	Ament Gábor
Almási János Tamás	Benke Franciska Csilla	Bajcsi Márton	Bacsikai Márk
Bacsa Dóra Andrea	Bráder Edina	Bánfalvi Richárd	Balog Sára
Bakos Frida	Czeglédi Dóra	Bozsik Anna	Boros-Roman István Eduárd
Berta Bianca	Debre Anna Mária	Dora Fanni Réka	Czibik Péter Lőrinc
Czene Flóra	Domonkos Dániel	Floch Viktória Gabriella	Danyi András Pál
Csúcs Angéla	Finta Zsófia	Gálcsik Georgína	Gergő Zoltán András
Esső Zsuzsanna	Gál Péter	Hajdú Ildikó	Guzmics Rebeka
Forintos Eszter	Ginál Dóra Beáta	Hannauer Eszter Gabriella	Hajdu Krisztina
Kákonyi Sára	Haraszi Ádám	Haragos Henrietta	Karajz Iván
Kardos Judit	Harsági Nikoletta	Juhász Regina	Katona Edvárd
Kertész István	Hoffmann Noémi Anna	Kalocsai Dóra	Kimmer Diána
Kőrösi Dóra	Hűvösvölgyi Eszter Zsuzsanna	Korándi Dávid József	Kollár Dávid
Kürtösi Anna	Iván Fruzsina	Kovács Borbála	Kovács Gergely
Lázár Anrás	Knével Anita	Laczi Réka	Kun Alexandra Lucia
Lipták Krisztina	Kollár Annamária	Lakatos Luca	Lajgút Sophia
Magyar Anita	Kónya Zsófia Lilla	Mezriczky Máriaó	Mertz Hanna Míra
Marác Attila	Koppány Krisztina	Neumann Dániel	Németh Dóra Rita
Mátyás Noémi	Lovay Lambert	Palotás Péter Levente	Paczilinecz Noémi
Nebehaj Balázs	Mach Márton József	Peringer Edit	Pálfi Bence
Németh András Zoltán	Magyar Emese Dóra	Sasvári Zsolt	Panka Balázs István
Pásztor Alexandra	Meixner Júlia Magda	Sautner Lilla	Párkányi Anna Katalin
Paulin Fanny	Miskolczi Dorottya	Sziládi Hajna Gyöngyvér	Stolcz Viktória
Pék Szilvia	Moroz Viktória	Tóth Liliána	Szika Dávid Martin
Pócza Viktória	Munkácsy Barbara Fanni	Vajda Zsófia Krisztina	Szuhai Flóra
Radnai Dóra	Nagy Kamilla	Vass Alexandra Irina	Taar Márton Zsolt
Radványi Kata	Orbán Anna Judit	Vincze Orsolya	Tóth Bernadett
Radványi Lilla	Paukovits Kyra Bettina	Wenczel Edwin	Turnai Anna
Regős Imola	Sinka Olivér	Zentai Melinda	Tuskán Klaudia
Simon Andrea	Sipos Bernadett		Vargha Noémi
Steinbach Szilvia	Sipos Hanna Júlia		Vastag Gergely
Szántai Lili	Tóth Anna Rita		
Székely Gábor			
Szűcs Brigitta			
Varga Nóra			

2013–2014.			
12. c	12. d	13. a	13. b
of.: Magyarné Malatinszky Beáta	of.: dr. Pantóné dr. Naszályi Dóra	of.: Szücsiné Laczkó Eszter	of.: Szemes Antal
Adamik Bence	Bálint Bernadett	Balázs Tekla	Balázs Laura
Balogh Enikő Anna	Bálint Gáspár	Bálint Lilla	Bednár Dávid
Bánfi Petra	Bató Csaba Attila	Bárány Kata Zsófia	Beregí Alexandra Enikő
Banga Zsuzsanna	Czégény Orsolya	Barna Sámuel	Bodnár Zsófia
Borza Zsófia Anette	Cseke Balázs Mihály	Benedek Andrea	D'Angelo Sophie
Dang Dinh Tai	Fischer Klaudia Mirtill	Dési Áron Gergely	Dankó Lilla
Deak Zsombor	Gillich Barbara	Dudás Mandula	Égner Eleni Erzsébet
Deli Kristóf	Hegedűs Kornél	Eldoud Sádía	Fazekas Krisztina Enikő
Dénes Kata	Hegyes József	Gyenes Viktória	Győri Judit
Federics Fanni	Jakob Mercédesz Andrea	Hegedűs Zsombor	Hajnal Márton
Ferenczy Konrád	Jóni Barna	Hont Attila Benjamin	Hegy Flóra Anna
Földi Dorottya	Kajos Balázs	Horváth Viktória	Hornyák Barbara Ildikó
Gönczi Anna	Kalvach Rita	Hrisztov Tamás	Horváth Zsolt
Hamar Balázs	Kiss Stefanie	Ináncsi Alexandra	Kárpáti Zsombor
Józsa Vivien	Koroján Péter	Keresztény Hedvig Bonaventúra	Kiss Fanny
Liebich Vanessa Fanni	Kökény Csilla Barbara	Kökény Judit	Mecseki Dóra
Marton Renáta	Lehoczky Dorina	Kurucz Kamilla	Lengyel Barbara
Nagy Nóra	Mihályi Gergely	Landgraf Erna	Mocsányi Réka Dóra
Nagy Virág	Németh Eszter	Márton Gergely	Nagy Virág
Németh Dorottya	Németh Viktor	Nagy-Bakonyi Boglárka	Németh Veronika
Pál Zsófia	Papp Noémi	Németh Ádám Csaba	Palcsó Eszter
Perger Zsófi	Sipos Hédi	Pálóczi Fanni Vilma	Román Bernadett
Petróczki Anna	Sipos Tamás	Pavelkó Imre Gergely	Rudas Éva
Porkoláb Réka	Szász Erzsébet	Przybytek Cintia	Selényi Kármén
Priegl Andrea	Szegedi Benedek	Rác Dániel Balázs	Simon Sára Réka
Schranz Daniella Szilvia	Szilágyi Tamás	Ruzsonyi Csenge	Simon Soma Péter
Simon Gusztáv Péter	Takács Gabriella	Stefán Annamária	Siver Flóra
Somogyi Vivien	Tóth Lóránt	Strati Evgénia	Szabó Fruzsina
Takács Zalán Péter	Tóth Vivien	Szarvasi Zita	Szabó Vivien
Tárkányi Balázs	Ursu Tímea	Szilágyi Fanni	Szirmai Júlia Blanka
Tóth Balázs Dániel	Várnagy Klaudia	Szunyogh Szonja	Szőke Zoltán
Tóth-Kovalik Ádám	Vas Petra	Udud Milán Sándor	Tímár Luca Anna
Wéber Bianka	Zsiga Melinda	Verebi Dóra	Tóth Blanka
		Veres Gábor Lajos	

2014–2015.			
12. c	12. d	13. a	13. b
of.: Rétiné Auer Zita	of.: Kun Ágnes	of.: Hadikné dr. Végh Katalin	of.: Szent Ervin
Balla Patrik	Bajor Marcell	Bende Sarlott Gabriella	Ament Fruzsina
Bánhidi Anna Miléna	Barna Sára	Béres Nikolett	Asztalos Annamária
Bozóki Gabriella Alexandra	Dobák Zsófia	Czuppon Bálint	Bak Cintia Alexandra
Csábi Vivien Ágnes	Farkas Viktória	Csombordi Rebeka	Bencsik Zsanett
Cseh Domokos Huba	Hamar Anita	Gadanecz Márton András	Berzéki Regina
Dán Vera	Harsági Szabolcs	Galambos Anna	Bihami Mercédesz Brigitta
Egyed Nikolett	Hegedűs Petra Fanni	Gerdesits Pál	Czvetkó Renáta
Farkas Enikő	Horvai Anna	Gyene Emese	Fogarassy Lili
Fris Dorottya Réka	Jeney-Vajna Boróka	Horváth Bernadett	Hegedűs Barnabás
Galántai Lili	Kálmán Roxána	Juhász Nikolett	Horváth Szabina
Golecász Jorgosz	Karlinger Emese	Karácsonyi Lilla	Karajz Péter
Guttengéber Anna	Kiss Fanni	Károlyi Krisztina	Kardos Orsolya
Gyimesi Alina Csilla	Kondász Luca Flóra	Katona Eszter	Kiss Roland
Heszberger Fatime Tímea	Kovács Ilona	Kelemen Réka	Kuti Patrícia Judit
Illik Dóra	László Csaba	Kerekes Fanny	Legány Barnabás Ákos
Józsa Dániel Krisztián	Lénárt Flóra	Kiss Szonja	Nyirő András
Jurj Bernadett Ágnes	Loki Dominika	Kovács Mira	Ófella Mariann
Marjai Marcell	Martinkó Máté	Kökény Levente	Papp Orsolya
Márki Mariann	Nagy Krisztina	László Petra	Pásztor Máté
Merici Biana Selin	Paulov Dóra Ágnes	Lindwurm Péter	Pham Thanh Binh Cintia
Nagy Petra 96.05.13.	Pendert Nikolett	Mátrai Cintia	Sétáló Mirella
Nagy Petra 96.08.01.	Plavec Norbert	Miasnikov Gréti Mirtyll	Sirkó Vivien Inez
Orlovác Katalin	Simon Szimonetta	Németh Dóra Veronika	Szöke Bence
Pásztor Zsófia	Sipka Alexa Fruzsina	Porkoláb Regő	Szy Victoria
Sági Eszter	Szabó Zsófia Renáta	Som Liliána	Takács Dorottya
Selyem Dávid	Thamó Zita	Szabó Réka	Tamási Zsófia Dóra
Stein Fanni	Végh Viktória Zsuzsanna	Szentgyörgyi Bálint	Tóth Gabriella
Stempler Dávid	Vezekényi Franciska	Sziládi Júlia	Timár Eszter
Tóth Alexandra	Zhou Da Qi	Tóth Bianka	Vén Katalin Sára
Újszászy Balázs		Tóth-Berényi Katalin Fanni	
Vándor Péter Dániel		Zsemján Réka	
Varga Miklós			
Vass Enikő			

2015–2016.			
12. c	12. d	13. a	13. b
of.: Murányi Natália	of.: Dancs István	of.: Vajda Éva	of.: Ilosvay Zsuzsanna
Balla Csaba Imre	Bakonyi Lilla	Bakos Bence Endre	Balázs Miklós
Bartha Petra	Barabás Veronika Anna	Bálint Ágnes Bernadett	Balogh Melinda Éva
Bényei Emil Bence	Barsi Laura	Barát Andor Kornél	Bánóczy Liza Anna
Benyovszki Dorottya	Czeróczi Roland	Berghammer Zsolt	Bertalan Ágnes
Bolváry Nóra	Filemon Naómi	Cziczser Bence	Csáki Regina
Boross Attila Bence	Förster Miklós Tibor	Cserna-Szabó Endre	Engel Ágnes
Cziáky Lili	G.Varga Gábor	Eppinger Dániel	Farkas Luca Zsófia
Csanálosi György	Gangli Máté Pál	Farkas Veronika Janka	Fazekas Tímea Eszter
Drevenka Gábor Zsolt	Greff Dóra	Ferenczi Fanni Csilla	Freisleben Eperke Anna
Eördögh Viktória	Gyórfi Laura Patricia	Frank Violetta	Gaál Krisztián
Fábry Ilona Klára	Gyórfiványi Laura Bella	Gyórbíró Csenge	Gazda Boglárka
Ferician Márk	Hunyadi Helga	Háló Sára	Gradwohl Regina
Ferró Alexandra	Kárász Marcell István	Horváth Bianka	Gyimesi Bálint
Havaldá Ibolya	Keszthelyi Ágoston	Horváth Nelli Szilvia	Gyórfi Dániel Iván
Huszár Zsanett	Király Karolina	Juhász Gergő Márk	Horváth Anna
Illés Noémi Lilla	Kis Zsófia	Koncz Oorsolya	Husza Fanni
Kerényi Dorottya	Kozma Norbert	Koppányi Márton	Kárpáti Csilla
Kocsi Henrik János	Králik Bálint Bendegúz	Laczkovich Anna	Ködöböcz Endre Ákos
Kotán Tibor Dénes	Laczai Veronika	Marján Gyöngyi	Mészáros Péter
Kovács András	Major Petra	Melke Enikő Tünde	Molnár Barnabás
Kraljevic Mariann	Nagy Enikő Csilla	Muck Zsófia	Molnár László Barnabás
Lányi Boldizsár András	Palotai Veronika	Muhari Tamara	Nagy Krisztián
Lázár Luca Mónika	Röhberg Péter	Nagy Nikolett	Orbán Domonkos Mihály
Li Yuan	Szabó Dóra	Petrán Patricia	Sajtos Anna Magdolna
Lukács Anna	Szamos Enikő	Petrik Polla	Sárközi Adél
Óri Boglárka	Szárnycsi Levente	Pogány Rubina	Sebestyén Róbert
Parkánszki Gáspár	Tóth Benedek	Ráczi Lili Kata	Sipiczki Noémi Stella
Schima Szonja	Tóth Máté	Rezi-Kató Anett	Sipkai Elza
Szakter Kiara Emese	Váradi Kitti	Seregi Nelli	Szepesi Dániel
Szekeres Ágota	Varga Bence	Silva Vivien	Szűcs Boglárka
Tábori Zsófia	Vargyasi Viktória	Stverteczky Fanni	Tenkei Anna Réka
Ujlaki Anikó	Wahby Míra	Surnovszky Panna	Tóthmtyás Bálint András
Yang Xuyao	Yousif Zaki Ádil	Takács Gábor	Török Tamás
Zádori Márton		Varga Balázs Krisztián	
Zahora Jennifer		Völgyi Bernadett	

NEKROLÓGOK

BACSÓ PÉTER EMLÉKÉRE

EGY PERC NÉMA CSÖND

2009. március 11. este

Bacsó Péter, filmrendező, iskolánk egykori diákja életének 82. évében elhunyt.

2009. március 13. 12:30

Madách Színház, iskolai ünnepség. Mészáros Csaba igazgató úr beszél Bacsó munkásságáról, életéről. 1940-ben Kassáról költözött a családjával Budapestre. 1946-ban érettségizett a Madáchban, és rögtön felvették a Színház- és Filmművészeti Főiskolára. 1947-ben már a Valahol Európában című film segédrendezője volt. 1969-ben rendezte a legendás Tanú című filmet, amely az ötvenes évek koncepciók pereit elevenítette fel, emiatt csak tíz évvel később mutathatták be. Élete során több neves díjat kapott: többek között Balázs Béla-díjat (1968), Kossuth-díjat (1985), a Magyar Köztársaság Érdemrendjének Középkeresztjét (1998), 2009 januárjában Életműdíjat vehetett át. A beszéd után egy emberként feláll az iskola. 1 perc néma csönd... Azt hiszem, ekkor még nem mindannyian vagyunk tisztában ennek jelentőségével...

2009. március 13., 14:30

Az igazgató úrral – aki többször is találkozott iskolánk egykori diákjával – arról beszélgetek irodájában, hogy Bacsó életében milyen fontos szerepet játszott a Madách. Az iskola egész életét végigkísérte. A II. világháború végén már nem volt tanítás, a kamaszévei közepén járó fiú szervezte meg az oktatást, és gyűjtötte össze a tanárokat.

1952-ben a Mese a 12 találó címmű film forgatókönyvét írta, amelyben megjelentek a sulihoz kötődő elemek is: miután kiderül, hogy a történet két hőse a Madáchba járt, rögtön tegeződni kezdenek, és másképp tekintenek egymásra. Ez is jelzi, Bacsó milyen sokra értékelte – ahogy akkoriban mondták – a „barcsaysta” létet.

2008-ban a Majdnem szűz című utolsó filmjének néhány jelenetét szintén itt, a mostani 10.a termében forgatták. Ahogy beszélgetünk, az igazgató úr arra hívja fel a figyelmemet, hogy Bacsó összes filmje lázad, ezzel jelezve, hogy nem kell mindig mindent elfogadni.

Nem csak a filmjeiben jelent meg iskolánk. Tett is értünk, madáchosokért. Még 75 évesen is részt vett a színjátszó verseny zsűrijében, és részt vett a 120 és a 125 éves jubileumi ünnepségeinken is. Két éve itt volt osztálya 60 éves érettségi találkozásán. A mostani 12. és 13. évfolyam már ide járt 2005-ben, amikor a 11 éves felújítást követően be akarták zárni a sulit.

Tanárok, diákok, szülők, egykori madáchosok fogtak össze a főváros első állami gimnáziumáért. Bacsó Péter mellénk állt, nevét adta a mozgalomhoz, és küzdött az iskoláért. Az átadó ünnepség

2005 májusában volt az udvaron. Mi, diákok különböző színű pólókban és lufikkal álltunk izgatottan, Bacsó Péter pedig az első sorban foglalt helyet, és velünk együtt örült a hivatalos bejelentésnek: a főváros átveszi az iskolát, és eddigi formájában működteti tovább.

2009. március 13.

Köszönöm a beszélgetést Igazgató úr, megértettem az egyperces néma csönd jelentőségét, és egyetértek önnel: jó lett volna még beszélgetni vele többször, többet, mindenről. De azt gondolom, hogy az emberek és ezek a falak nem felejtik el őt, és örökké őrzik Bacsó Péter emlékét...

SZABÓ ALEXANDRA

KERTÉSZ IMRE EMLÉKÉRE

2016. március 31-én életének 87. évében elhunyt iskolánk volt diákja, a Nobel-díjas magyar író, Kertész Imre.

Halálára iskolánk volt tanára, Székely István írt megrendítően szép vers- nekrológót.

5776 Niszán 14

*K.I.
Hajadonfőtt állunk.
Fejet hajtunk.
Holott nem illenék.
Nem illenék fedetlen fővel.
Halljuk az emberi beszédet.
Értjük.
Mondd el fiadnak.
Elmondattott a mondhatatlan.
Megnémultan állunk.
Kő a kezünkben.
Nem.
Mégse.
Mégis.
Szavad emeljük az égbe.*

ALBERT FLÓRIÁN EMLÉKÉRE

Örökre eltávozott a Császár. Néhány héttel ezelőtt, október 30-án elhunyt iskolánk egykori tanulója, a magyar futball kiemelkedő egyénisége, az egyetlen magyar aranylabdás focista, Albert Flórián. Flóri bácsi alig néhány héttel 70. születésnapja után, egy sikeresnek mondott szívműtéttel a háta mögött, egy szívinfarktust követően hagyott itt minket. Ki ne ismerné az örökké mosolygós, hallatlan játékindelligenciával rendelkező, mindig szerény futballistát, akiről már életében stadiont neveztek el? Ki ne hallott volna már Magyarország egyetlen aranylabdásáról? Világszerte is nagy ismertségnek örvendett a Ferencváros legendája, halála után több külföldi lap terjedelmes írással emlékezett meg róla.

Azonban azt talán kevesebben tudják, hogy a Császár középiskolai tanulmányait a Madách Imre Gimnáziumban végezte 1955 és 1959 között. Iskolánk falai között töltötte a délelőttöket, és a Barcsay utcából indult a Fradi edzéseiére.

Szinte népmesébe illő élete volt. A legkisebb „királyfi” édesanyja korai elvesztése után 11 évesen elindult kicsiny falujából, Hercegszántóból világot látni, és meg sem állt egészen Brazíliáig. A királyfiból Császár lett, és kivívta az egész világ tiszteletét. Mindenki tátott szájjal figyelte, ahogy Albert elegánsan végigcselezi magát a pályán, majd hanyagul bevágja a kapuba a labdát. Pályafutása alatt 540 mérkőzésen összesen 391-szer vette be az ellenfél hálóját. Tehetségét mi sem igazolja jobban, hogy már 17 évesen a Fradi felnőtt csapatában játszott, és még mindig nem érte el a nagykorúságot, amikor 1959. június 29-én Svédország ellen debütált a válogatottban. Rögtön gólpasszal mutatkozott be, és ezután még hetvenöt-ször ölthette magára a címeres mezt, amiben 31 gólt jegyzett.

2011. október 30-án hunyta le szemét örökre. A Magyar Labdarúgó Szövetség saját halottjának tekintette a Császárt. Búcsúztatásán, majd temetésén régi csapattársai, közéleti személyiségek, hírességek és nagy számú szurkoló tisztelgett az aranylabdás focista emléke előtt. A Fradi játékosai fekete mezben léptek pályára a bajnoki mérkőzésen, a válogatott pedig emlékmérkőzést játszott Liechtenstein ellen. A nézőtérén a mérkőzés folyamán több alkalommal percekig keresztül szólt az „Albert-Albert” rigmus.

Mi, madáchosok is emlékezzünk iskolánk egykori növendékére, a futball Császárára! A gimnázium nevében is búcsúzom: Flóri bácsi, nyugodjon békében!

CSEKE BALÁZS

FISCHERNÉ PALLANEK ÉVA EMLÉKÉRE

GONDOLATOK A BARÁTOMRÓL

Hihetetlenül nehéz múlt időben beszélni egy barátomról, aki egy-két hete még mindennapjaim része volt, ha beléptem a tanáriba, szemem az enyém melletti széken őt kereste, bent van-e már, vagy intézkedik valahol az iskolában, mint német munkaközösség vezető, a Közalkalmazotti Tanács vezetője, vagy „csak” egyszerűen mint tanár (idén német, amúgy magyar-német-országi szakos tanár).

Akiket nem tanított, ők is ismerhették, hiszen a színjátszó verseny első két napján zsűritagként tevékenykedve élvezhettük bölcs gondolatait.

Pallanek Éva pedagógus volt a szó legmélyebb és legtisztább értelmében, tanárként és barátként is.

Emlékezésemet úgy kezdtem, hogy egy papírlapra csak az eszembe jutó, vele kapcsolatos szavakat írtam le. A szavak sokasága elképesztő. Lelkiismeretes, szorgalmas, kitarító, nagy műveltségű, igényes, elkötelezett mind a magyar kultúra terjesztése, mind a nyelvoktatás területén.

Őszinte, nyílt, egyenes – de nem sértő és bántó – bátorságát, szókimondását mindig csodáltam.

Éva fegyelmezett volt a munkában, fegyelmezett volt az emberi kapcsolatokban. Magából keveset mutatott, magáról ritkán beszélt, csak a hozzá legközelebb állóknak.

Számomra igaz és őszinte barát volt. Adott időt, ha kértem, ám igényelt is időt. Vágyott az elismerésre, a szeretetre, de soha nem elvtelenül. Mélyen megrázta az igazságtalanság, az érthetetlen felületesség.

Sokan tudjuk, hogy Éva kedvenc állata, jelképe a sündisznó volt. Az igazi okot csak ő maga tudhatta. Talán azért, mert a mai világra jellemző: ha őszinte vagy, érzelmeidet kimutatod – gyengének tartanak. Ezért a sündisznó védekezik, ám csak látszólag tüskés.

Pallanek Éva új tanítványai az első hetekben talán csak szigorúságát (az úgynevezett kis gonosz kérdések), következetességét (az új szavak megtanulása nélkül nincs nyelvtudás), „morgolódását” (miért nincs már megint felszerelésed?) tapasztalhatták meg. Néhány hónap elteltével felismerték a mindig benne lakó szeretetet, óriási szívét, jóságát, s az ehhez párosuló felelősségérzetet.

Mindnyájunknak nagyon fog hiányozni!

KUN ÁGNES

GÁSPÁR GYÖRGYNÉ JOCI NÉNI ÉS KOVÁTS ATTILA TANÁRAINK EMLÉKÉRE

BÚCSÚBESZÉD KOVÁTS ATTILA TEMETÉSÉN

elhangzott: 2015. 12. 28-án

Kedves Attila!

Fájó szívvel búcsúzom. Azok közé tartozom itt, akik a legrégebb óta ismertünk Téged. 1970 óta, tehát 45 éve. 45 év! Iszonyú sok idő, több mint az életünk fele.

Szinte egyszerre kerültünk a Madáchba, és végig együtt dolgoztunk. Ismerem emberi hitvallásodat, pedagógiai „ars poeticádat, melynek mottója az ókortól ismeretes: „Mens sana in corpore sano”; „Ép testben ép lélek”.

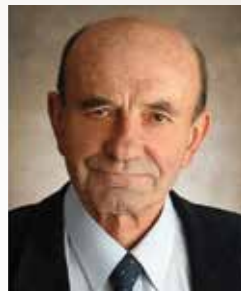
Az ép testet biztosították igényes testnevelésóráid, a lélek fejlődését pedig biztosította néhány találó megjegyzésed, és legfőképpen egyenes emberi tartásod, amiért mindenki – kollégák és tanítványok egyaránt: tiszteltünk, becsültünk szeretttünk Téged.

Jó kolléga voltál, jó barát, igaz ember, és igazi magyar hazafi. Erdélyből származtál, és gyökereidet mindig büszkén és szeretettel emlegetted. Nézeteidet, véleményedet mindig vállaltad; bátran, akkor is, amikor az nem volt „divatos”.

Szeretted a családodat, tanítványaidat, kollégáidat, és igaz szívvel, őszintén magyar hazánkat. Nyugodjál békében!

Sit tibi terra levis! Legyen könnyű Neked a föld!

HÁRSPATAKINÉ DÉKÁNY VERONIKA TANÁRNŐ

JOCI NÉNI ÉS KOKÓ TANÁR ÚR EMLÉKÉRE

Papp Zoltán Tibor, volt madáchos diákunk nekrológja két legendás tanáregyéniségről, Gáspár Györgyné Joci néniről és Kováts Attila tanár úrról, Kokóról.

Soha olyan rossz eredményű tanuló nem voltam, mint a Madách Gimnáziumban 1978-1982 között, amikor az első irodalmi-drámai osztályba járhattam, amelynek osztályfőnöke Joci néni, a fiúk testnevelő tanára pedig Kokó tanár úr volt.

Soha annyi inspirációt nem kaptam, mint azokban az években a nagyon szeretett, tisztelt tanáraimtól és osztálytársaimtól. Főként nekik és persze szüleimnek köszönhetem, hogy azóta négy diplomát, szakvizsgát, közoktatási szakértőként mesterpedagógusi minősítést szerezhettem úgy, hogy 33 éve dolgozom nevelőként, egyetlen napot sem voltam betegállományban, két évtizeden át taníthattam a felsőoktatásban is drámapedagógusokat.

Joci néni és Kokó tanár úr is olyan hiteles személyiségek voltak, akik biztos irányítúként segítettek megérteni, megérezni, megélni, hogy számomra mi lehet a jó irány, ha boldogulni akarok.

Húsz éve élek boldog házasságban feleségemmel és három gyermekemmel, akik úgy ismernek minden történetet, szólást, anekdotát, mely a Madách Gimnáziumhoz kötődik életemben, mint-ha ők is ott lettek volna akkor velem, hiszen baráti társaságunk magja is abból az osztályból ered, melynek magyartanára is Joci néni volt.

Fel tudjuk idézni, hogy mikor milyen hangsúllyal mondogatta Joci néni: „Édes gyermekeim!” Azt, ahogy Kokó tanár úr miként mutogatott, amikor azt mondta: „Na, kérem! Játékos padgyakorlatok következnek.”

KIRÁLY BALÁZSNÉ IGAZGATÓHELYETTES EMLÉKÉRE

Király Balázné (Bauer Judit 1943-2008)

„A kik igazságra tanítottak sokakat, tündökölnek örökkön-örökké, miként a csillagok” (Dán 12,3)

Életünkben van néhány meghatározó jelentőségű személy, akinek példája megragad és követésre hív bennünket. Király Balázné számomra – és feltételezem, talán többünk számára – ilyen példakép volt. Ezért elsősorban mint kollégára és igazgatóhelyettesre emlékezem.

Világos, tiszta értékítélete, kiváló szakmai tudása tiszteletet ébresztett mindenkiben. Mindehhez hozzájárult kedves, vidám, őszinte, kiegyensúlyozott egyénisége; mindannyian örültünk, ha barátságával kitüntetett bennünket. Több mint egy évtizedes igazgatóhelyettesi munkájában a pontos, precíz munkavégzés mellett mindenkor az igazságosság jellemezte. Vezetőként rendszeresen látogatta a kollégák óráit és értékes véleményével segítette folyamatos szakmai fejlődésüket. Elismerte a jót, de tapintatosan rámutatott a hibákra, a jobban megoldható részletekre is. Élettapasztalata, bölcsessége és széleskörű műveltsége miatt sokan kértük véleményét sokféle területen. Sokan kértek tőle magánéleti gondjaikban is tanácsot, mert meglátásaira mindig érdemes volt odafigyelni.

A pedagóguspályán 32 évet töltött, ebből 20 évet a Madách Imre Gimnáziumban, előtte a Kazinczy utcai általános iskolában tanított. A korábbi évek általános iskolai tapasztalata alapján a gimnáziumban is mindig részletes, alapos magyarázattal, eredményesen segítette a megértést, begyakorlást. A tanítási módszereket mindig az adott tanulócsoporthoz igazította, így volt egyaránt sikeres a nagy létszámú csoportokban és a fakultációban is. Mindezt az érettségik és felvételik eredményei is tükrözték.

Osztályfőnökként is szerették és tisztelték diákjai. A Szülői Munkaközösséggel szorosan együttműködve harmonikus kapcsolatot épített ki a szülők közösségével is. Szerette a hivatását, és ezt mindenki megláthatta rajta.

Magánéletében feleségként és két fiú édesanyjaként példásan szolgálta a családját. Felelősen gondolkodott családról, hivatásról, hitről, hazáról.

Személy szerint nagyon hálás vagyok, hogy segítette szakmai életutamat, és személyében egy követésre méltó, boldogan szolgáló, erős pedagógusegyéniséget ismerhettem meg, aki kitüntetett barátságával és szeretetével.

DR. LEIBINGER JÁNOSNÉ
TANÁR, EGYKORI IGAZGATÓ

VIGVÁRI ANDRÁSNÉ ILONKA NÉNI EMLÉKÉRE

ILONKA NÉNI

Bejött az osztályba. Várt, amíg mindenki elhallgat. Mindig elvárta, hogy mindenki megadja a másoknak a kellő tiszteletet. Körülbelül 50 éves lehetett akkor, amikor osztályfőnökünk lett. Annyi, mint most mi vagyunk. Halkan beszélt és sohasem kiabált. Nem volt rá szüksége.

Osztálykiránduláskor elhagytuk a szállást és a pusztaságban kiabálva énekelünk. Hogy miért? Csak. Azért, mert kamaszok voltunk, úgy éreztük, hogy előttünk az élet, nyitott a világ. Másnap csak annyit mondott: „Tudtam, hogy jól megvagytok, hallottalak titeket.” Tudott elnéző lenni.

Mindenkit meghallgatott és tudatosan törekedett rá, hogy minden tanulója egyformán figyeljen. Megértő volt, segítőkész.

Találgattuk néha, hogy szeret-e minket. Most már tudjuk, hogy szeretett. Már tudjuk, hogy az ember ötvenévesen másképp szeret, mint tizenévesen. Megértőbben, mélyebben, harsányság és látványosság nélkül, a tetteivel.

A 30. osztálytalálkozónkon még ott volt. Jó tanár módjára előre készült és átismételte a neveket, így mindenkit megismert. A családjában történt tragédiák a szomorúság barázdáit festették az arcára. Méltósággal tudott viselkedni, viselni a terheket.

Az angyalok osztályában harminc szempár fénylő tükrötermében mesél az emberek emberségéről tovább...

RAPCSÁK ZSUZSANNA, NAGY CSABA, ILONKA NÉNI 1983-BAN VÉGZETT OSZTÁLYÁNAK TAGJAI

TÁCSIK JÁNOS EMLÉKÉRE

2005 augusztusában tragikus hirtelenséggel elhunyt Tácsik János kollégánk, a Mester, ahogy mindenki – kollégái és diákjai egyaránt – szólították. Drága Mester, ott a mennyei műtermében, ferd tovább csodálatos alkotásaidat! A képeidben, amelyeket nekünk ajándékoztál, emléked örökké köztünk él!

BOGNÁR BENJAMIN ÉS SÜLI BARNABÁS EMLÉKÉRE

Két madáchos fiú, a két jó barát emlékének.

Bognár Benjámín

és

Süli Barnabás

Fiúk! Felfoghatatlan, ami veletek történt! Rá kellett döbbernünk, hogy az élet bármikor véget érhet, elég egy rossz pillanat, egy rossz mozdulat, és kész, vége a dalnak! Még ebben a fiatal korban is, amikor előttünk a jövő, és bele se gondolunk abba, hogy bármelyik pillanatban ilyen szerencsétlenül járhatunk. Nekrológót terveztem írni az emléketekre, de egyszerűen nem megy. Erről nem lehet írni, mert erre nincsen szó...

Nyugodjatok békében!

CSEKE BALÁZS

*Madártoll hull,
csupán ennyi a lét:
múlt és jövő közé
kifeszülő lebegés,
elhaló sirálysikoly.
(HVK)*

DVD-MELLÉKLET

Válogatás a 135. évforduló
tiszteletére rendezett gálaműsorból

Madách Színház, 2016. május 13.

TARTALOM

Beköszöntő	5
Madách Imre: Nyári nap, téli éj.....	6
A felívelés évtizede (2006-2016) – igazgatói beszámoló az iskola elmúlt tíz évéről.....	7
Tűzfal	12
Bíró Kriszta színművésznő ünnepi beszéde	14
Képzelt riport Imrével.....	15
A Madách – számokban.....	16
A „legmadáchosabb” pillanatok	17
<i>Tanárok mondták</i>	17
<i>Diákok mondták</i>	18
<i>Mit jelent madáchosnak lenni</i>	18
Iskolánk volt igazgatóinak ünnepi beszéde.....	20
<i>Véghelyi József</i>	20
<i>Varga Jánosné</i>	20
<i>Dr. Leibinger Jánosné</i>	21
Akikre büszkék vagyunk.....	22
Díjazott tanáraink az elmúlt öt évben.....	24
Diákélet	25
<i>A MAMÉSZ megalakulásáról</i>	26
<i>A fizika mindenkié 2.0</i>	27
<i>A levegő és a hordó</i>	28
<i>A titkos értelmű rózsza</i>	29
<i>Színház az egész világ</i>	30
<i>Színház az egész Madách</i>	31
<i>A Thália elmúlt éve</i>	32
<i>Az énekkar elmúlt tíz éve</i>	34
<i>Nyolcadikos szemmel a Madáchban</i>	41
<i>Vízitúra mindenkinek – Interjú Szemes Antal tanár úrral</i>	42
<i>Advent Bécsben</i>	44
Nosztalgia: madáchos diákból madáchos tanár... ..	45
Múlt idő	47
Riportok volt madáchosokkal	48
<i>A legjobb négy év – Beszélgetés Gálvölgyi Jánossal</i>	48
<i>Mindenki számíthatott mindenkire – Interjú Pachmann Péterrel</i>	49
<i>A magyar James Bond – Interjú Kautzky Armanddal</i>	51
Sportélet a Madáchban	54
<i>Három a magyar igazság, de lesz-e ráadás? – Interjú a 4. olimpiájára készülő Kiss Gergővel</i>	56
<i>„Életem legjobb négy évét töltöttem a Madáchban” – Interjú Bogdán Ádámmal</i>	58

Külföldi utak, cserekapcsolatok	60
<i>Felejtethetlen nyolc év – a kolozsvári Apáczai Líceum és a Madách Gimnázium testvérkapcsolata</i>	60
<i>Berlin, Berlin</i>	61
<i>Olasz cserediákprogram</i>	62
<i>Jéhaty ili nye jéhaty?</i>	64
Így írtok ti a Madáchban – Válogatás tanáraink tudományos és szépirodalmi munkáiból.....	65
<i>Dancs István: Kamaszok</i>	65
<i>Gyurkó Andrea Zsuzsanna: Szemléletváltás az idegen nyelvek oktatásának és mérésének folyamatában</i>	67
<i>Hadikné dr. Végh Katalin: Mi lett veled, orosz Nóra?</i>	71
<i>Juhász Erzsébet: Keresztek</i>	73
<i>Krasznai Gáspár: Schiller-Verdi: Luisa Miller</i>	76
<i>Magyarné Malatinszky Beáta: 3SMS</i>	79
<i>Dr. Pantóné dr. Naszályi Dóra: Julianus, a hitehagyott császár</i>	80
<i>Dr. Somlai Péter: A magyarországi németiség története a Budai-hegyvidéken Budakeszi település példáján (1935-1946)</i>	81
<i>Spéderné Négyesi Zsuzsanna: Könyvismertető</i>	85
<i>Szücsiné dr. Laczkó Eszter: Simon, a mágus – Adalékok egy szöveghagyomány alakulásához</i>	88
<i>Vajda Éva: A módszertani ötlet címe: XIX. századi költők a Facebookon</i>	91
Így írtok ti a Madáchban – Válogatás diákok munkáiból.....	93
<i>Pálinkás Réka: Tíz haiku a szépségről – anyának –</i>	93
<i>Munkácsy Eszter: Adaim</i>	94
<i>Horváth Anna: Méz-arany inhaláció</i>	96
<i>Ósz-Farkas Ábel: A fokhagyma</i>	98
<i>Hét</i>	100
<i>Matei Anna: Éva</i>	102
<i>Sass Petra: Fellelve elveszíteni</i>	103
<i>Debre Anna: Titok</i>	104
<i>Fűzfa Csaba műfordítása: Nem szeretem/ Я не люблю</i>	105
<i>Gerdesits Pál: Kötelem, táncom</i>	106
<i>Vörös Emese: Egész</i>	107
Az elmúlt tíz évben nyugdíjba vonult kollégáink	108
A tantestület tagjai.....	113
Végzős diákjaink névsora	116
Nekrológok.....	126